

*VÝROČNÍ ZPRÁVA O ČINNOSTI A HOSPODAŘENÍ
VÝZKUMNÉHO ÚSTAVU
PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ
ZA ROK 2005*

duben 2006

Obsah

Charakteristika VÚPSV	5
1. Informace o složení orgánů VÚPSV a o jejich činnosti	6
2. Informace o změnách zřizovací listiny	6
3. Hodnocení hlavní činnosti VÚPSV	7
3.1 Shrnutí hlavních poznatků získaných při řešení jednotlivých projektů	7
3.1.1 Projekt „Aktuální otázky vývoje systému sociální ochrany obyvatelstva“	7
3.1.2 Projekt „Vybrané aspekty reforem sociálního pojištění“	9
3.1.3 Projekt „Postavení úplných nákladů práce v reprodukci ekonomických a sociálních vztahů v ČR“	12
3.1.4 Projekt „Aktuální otázky rodinné politiky s ohledem na specifika různých fází rodinného cyklu“	14
3.1.5 Projekt „Politika zaměstnanosti v novém tisíciletí“	18
3.1.6 Projekt „Vybrané sociálně ekonomické aspekty transformace sociálních služeb“	21
3.1.7 Projekt „Migrační potenciál po vstupu ČR do EU“	25
3.1.8 Projekt "Institucionální zabezpečení sociálního dialogu"	27
3.2 Zapojení do grantových programů	29
3.3 Prezentace získaných poznatků na konferencích a seminářích	34
3.4 Prezentace získaných poznatků v odborném tisku	36
4. Hodnocení další činnosti povolené zřizovatelem	37
5. Informace o předpokládaném vývoji činnosti VÚPSV v r. 2006 a jeho finanční situaci	40
6. Informace o opatřeních k odstranění nedostatků v hospodaření a opatřeních k odstranění nedostatků uložených v r. 2004	45
7. Údaje z řádné účetní uzávěrky	45
8. Výrok auditora k účetní uzávěrce	45

Přílohy

Příloha č. 1 Organizační schéma VÚPSV k 31.12.2005	47
Příloha č. 2 Základní personální údaje podle § 1 odst. d) vyhlášky č. 323/2005 Sb	48
Příloha č. 3 Anotace výzkumných studií ukončených v r. 2005	50
Příloha č. 4 Seznam grantových projektů, které byly řešeny r. 2005 a jejich anotace.....	62
Příloha č. 5 Přehled účasti pracovníků VÚPSV na seminářích a konferencích, kde v r. 2005 prezentovali získané poznatky.....	64
Příloha č. 6 Přehled publikační činnosti pracovníků VÚPSV v r. 2005	75
Příloha č. 7 Statistické údaje dokumentující činnosti ČICSOv r. 2005.....	83
Příloha č. 8 Rámcová kvantifikace nákladů na jednotlivé projekty v r. 2006.....	84
Příloha č. 9 Údaje z řádné účetní uzávěrky a další údaje ve smyslu ustanovení vyhlášky č. 323/2005 Sb., kterou se stanoví obsah roční zprávy	85
Příloha č. 10 Výrok auditora k účetní uzávěrce	101

VÝROČNÍ ZPRÁVA O ČINNOSTI A HOSPODAŘENÍ VÝZKUMNÉHO ÚSTAVU PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ZA ROK 2005

Charakteristika VÚPSV

VÚPSV je vědeckovýzkumná příspěvková organizace s působností na území České republiky založená zřizovací listinou MPSV ČR. Hlavním cílem vědeckovýzkumné činnosti VÚPSV je přispívat k poznání a k prognózování sociálně ekonomického rozvoje ve společnosti a připravovat podklady a doporučení pro orgány státní správy, zejména MPSV, a to na základě využití jak aplikovaného, tak i základního výzkumu. Vědeckovýzkumná činnost VÚPSV je zaměřena především na dvě tematické oblasti:

- oblast práce zahrnující především výzkum otázek politiky zaměstnanosti, trhu práce, rozvoje lidských zdrojů, otázek příjmové a mzdové politiky, pracovních podmínek, sociálního dialogu a kolektivního vyjednávání,
- oblast sociální zahrnující především výzkum problematiky důchodového a nemocenského pojištění, státní sociální podpory a sociální pomoci, otázek rodinné politiky a rovných příležitostí, demografického vývoje, vývoje sociální struktury, životních podmínek a životní úrovně.

Nedílnou součástí výzkumu jsou porovnání mezinárodních ukazatelů zaměstnanosti a sociální politiky, významnou činnost ústavu tvoří zpracovávání rešerší zahraniční literatury. Organizační schéma VÚPSV je uvedeno v příloze č. 1, základní personální údaje jsou uvedeny v příloze č. 2.

Při plnění svých úkolů VÚPSV úzce spolupracuje s orgány státní správy, samosprávou, organizacemi odborů a zaměstnavatelů, nestátními neziskovými organizacemi, univerzitními pracovišti a dalšími vědeckými a výzkumnými institucemi, a to nejen v České republice, ale i v zahraničí.

Vedle vědeckovýzkumné činnosti VÚPSV rozvíjí odborné poradenství, konzultace a informační činnost ve všech oblastech svého působení. Poradenský a informační systém VÚPSV navazuje bezprostředně na výsledky výzkumu. Na podporu vlastní výzkumné činnosti a pro potřeby vědecké veřejnosti a občanů rozvíjí VÚPSV soustavnou dokumentační, rešeršní a ediční činnost a kontinuálně rozšiřuje odbornou knihovnu.

Na základě závazku obsaženého ve schváleném Výzkumném záměru VÚPSV na léta 2004 - 2010 předkládá VÚPSV veřejnosti k informaci tuto Výroční zprávu o činnosti a hospodaření za r. 2005. Osnovou pro její zpracování je dána vyhláškou ministerstva financí č. 323/2005 Sb., kterou se stanoví obsah roční zprávy a ustanovení § 30 odst. 4 zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích.

1. Informace o složení orgánů VÚPSV a o jejich činnosti

Ředitel VÚPSV zřídil v roce 2001 na základě doporučení Resortní hodnotící komise Vědeckou radu VÚPSV jako svůj poradní orgán. V souladu se svým Statutem Vědecká rada VÚPSV v roce 2005 na svých jednáních

- projednala a schválila návrh plánu výzkumné činnosti VÚPSV na rok 2005,
- projednala a schválila Výroční zprávu o činnosti a hospodaření VÚPSV za rok 2004,
- projednala Zprávu činnosti VÚPSV v období leden - říjen 2005,
- projednala návrh plánu výzkumné činnosti VÚPSV na rok 2006,
- obdržela informaci o připravované transformaci VÚPSV na veřejnou výzkumnou instituci podle zákona č. 341/2005 Sb.

K 31. prosinci 2005 byli členy Vědecké rady VÚPSV:

- doc. ing. Miroslav Brdek, CSc.,
- PhDr. Běla Hejná, poradkyně ministra financí,
- Mgr. Zdeněk Janíček, vedoucí referátu sociálních věcí Městského úřadu v Břeclavi,
- prof. ing. Vojtěch Krebs, CSc., vedoucí katedry sociální politiky VŠE v Praze,
- Mgr. Aleš Kroupa, zástupce ředitele VÚPSV,
- PhDr. Martin Mácha, ředitel William M. Mercer, a.s.,
- prof. PhDr. Petr Mareš, CSc., pracovník katedry sociologie Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně,
- doc. PhDr. Kvetoslava Repková, CSc., ředitelka Střediska pro štúdium práce a rodiny v Bratislavě,
- prof. ing. Antonín Slaný, CSc., prorektor a vedoucí katedry ekonomie Masarykovy univerzity v Brně,
- doc. ing. Vladimír Vurm, CSc., proděkan Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích,
- Mgr. Pavel Wiener, ředitel Institutu rehabilitace zrakově postižených Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze,
- prof. ing. Milan Žák, CSc., rektor Vysoké školy ekonomie a managementu v Praze.

2. Informace o změnách zřizovací listiny

V roce 2005 nedošlo k žádným změnám zřizovací listiny VÚPSV.

3. Hodnocení hlavní činnosti VÚPSV

V roce 2005 byl vodítkem vědeckovýzkumné činnosti VÚPSV „Plán výzkumné činnosti na rok 2005“, který byl projednán a schválen poradou vedení MPSV dne 27. ledna 2005. Plán byl zaměřen na řešení aktuálních otázek transformace sociálního systému v naší zemi s přihlédnutím k prioritám vedení ministerstva práce a sociálních věcí v tomto období. Na základě doporučení Vědecké rady VÚPSV z předchozího období byly jednotlivé studie soustředěny do ucelených projektů souhrnného charakteru. V tomto směru byly koncipovány projekty:

1. Aktuální otázky vývoje systému sociální ochrany obyvatelstva,
2. Vybrané aspekty reforem sociálního pojištění,
3. Postavení úplných nákladů práce v reprodukci ekonomických a sociálních vztahů v ČR,
4. Aktuální problémy rodinné politiky s ohledem na specifika různých fází rodinného cyklu,
5. Politika zaměstnanosti v novém tisíciletí,
6. Vybrané sociálně ekonomické aspekty transformace sociálních služeb,
7. Migrační potenciál po vstupu ČR do EU,
8. Institucionální zabezpečení sociálního dialogu.

Jednotlivé dílčí projekty a studie byly přitom v zájmu úspěšného splnění Výzkumného záměru VÚPSV na léta 2004 - 2010 formulovány s ohledem na tři základní principy ve výzkumu problematiky práce a sociálních věcí:

- vzájemná provázanost a synergie jednotlivých oblastí v systému sociální ochrany obyvatelstva a jejich komplementárnost,
- sociálně ekonomické důsledky vstupu České republiky do Evropské unie,
- regionální aspekty jednotlivých sociálně ekonomických jevů.

3.1 Shrnutí hlavních poznatků získaných při řešení jednotlivých projektů ¹

3.1.1 Projekt „Aktuální otázky vývoje systému sociální ochrany obyvatelstva“

V rámci tohoto projektu byla v roce 2005 pozornost věnována aktuálním otázkám systému sociální ochrany v naší zemi v souvislosti s realizací reformy veřejných financí. Na základě dostupných objektivních i subjektivních indikátorů byla ve srovnání se zeměmi EU posuzována klíčová kritéria zachycující směřování sociální politiky v ČR ve vztahu k vybraným problémům, rizikům a výzvám pro sociální stát. Současně byla věnována pozornost dlouhodobému monitorování chudoby a sociálního vyloučení, byly identifikovány klíčové faktory, které je ovlivňují, a byla hodnocena sociální intervence ve vztahu k těmto problémům.

¹ Anotace všech studií, které byly řešeny v roce 2005, jsou uvedeny v příloze č. 3, úplné znění jednotlivých studií je k dispozici na www.vupsv.cz

Hodnocení celkového směřování české sociální politiky z hlediska procesu „modernizace“ sociálního státu ukazuje, že současná česká sociální politika je zatím příliš „tradičně“ orientovaná. Modernizační trendy spočívající v akcentech na tzv. „nová“ rizika, zejména na podporu aktivity na trhu práce, na rozvoj lidského kapitálu, na harmonizaci rodiny a práce, na eliminaci sociální exkluze a chudoby, sice česká sociální politika zachytila, ale jen velmi slabě, ale opatření, která by měla být konkrétní odpovědí na nové problémy, jsou zatím málo důrazná.

V průběhu 90. let se u nás projevovala snaha o udržení spíše nižšího a nerostoucího podílu sociálních výdajů na HDP či na stabilizaci státního rozpočtu mj. zadržováním růstu sociálních výdajů. Na druhé straně ale se projevuje snaha o kompenzaci dopadů tržní transformace, zejména u početnějších skupin populace, kde hrozí pokles reálné životní úrovně. Jedná se o důchodce s důchody vypočtenými z nízkých příjmů či rodiny s dětmi a nízkými výdělky. Některé nové výdaje a nároky samovolně vyplývají - jde o výdaje na nezaměstnanost, výplatu předčasných důchodů, dávek sociální pomoci či nemocenských dávek v důsledku zvýšené nemocnosti. Rostou nároky a zvyšuje se technologická úroveň zdravotnictví, přitom není dostatečně doladěn systém jeho financování. To vše vytváří tlaky na sociální výdaje a jejich pozvolný růst v oblasti „tradičních rizik“ a zdravotnictví. Naproti tomu jsou hledány možnosti úspor v oblasti pasivních kompenzací nových rizik. Tyto zdánlivé úspory se ale projevují nepřímo v jiných oblastech. Úspory jsou hledány v oblasti aktivních výdajů, které nejsou chápány jako nezbytné. Tyto okolnosti nevytvářejí předpoklady k důraznějšímu prosazování agend, které s Lisabonskou strategií bezprostředně souvisejí, jako je Národní akční plán zaměstnanosti a Národní plán sociálního začleňování.

V tomto smyslu je vhodné uvést několik poznámek:

- Ačkoliv se v evropském srovnání jeví míra ohrožení chudobou a sociálním vyloučením v České republice jako spíše nízká, problém sociální exkluze u nás existuje, a to především v důsledku vysoké míry jeho koncentrace do skupin, jako je romská populace, dlouhodobě nezaměstnaní, bezdomovci, přistěhovalci, lidé s handicapem.
- Na trhu práce lze na jedné straně sledovat v evropském srovnání průměrné hodnoty míry zaměstnanosti a nezaměstnanosti, na druhé straně ale také vysoký podíl dlouhodobé nezaměstnanosti, velké regionální rozdíly, velké rozdíly v míře nezaměstnanosti mezi muži a ženami, mezi nekvalifikovanými a kvalifikovanými, vyšší nezaměstnanost mladých lidí, výraznější posun z hlediska eliminace nepříznivých tendencí na trhu práce však bude patrně vyžadovat důraznější opatření a zajištění finančních i personálních kapacit k jejich realizaci.
- V ČR se genderové znevýhodnění na trhu práce projevuje zvláště v případě žen - matek, ženy s dětmi vykazují menší míru zaměstnanosti, vyšší míru nezaměstnanosti a početnější je také kategorie pracovně neaktivních, opatření státu, která by měla pozici matek na trhu práce podporovat, jsou slabá (nedostatečná stimulace vzniku pracovních míst na částečný úvazek, eliminace problémů s externalizací péče o nejmladší děti, podpora získání zaměstnání po rodičovské dovolené, podpora dělby práce v rodině).

Z hlediska analýzy chudoby, sociálního vyloučení a opatření k ochraně proti chudobě a sociálnímu vyloučení je zřejmé, že ve srovnání s dalšími zeměmi EU se naše země řadí mezi státy s nejnižší mírou relativní chudoby a také s nízkým rizikem chudoby. Významnými faktory nízké míry relativní chudoby v ČR je nízká míra

příjmových nerovností (včetně primárních tržních nerovností) a poměrně vysoká efektivita sociálních transferů v kombinaci s nízkou úrovní příjmového mediánu.

Ačkoliv sociální transfery celkově podstatně redukuje míru chudoby v ČR, některé skupiny jsou jimi před chudobou ochráněny hůře než ostatní. Týká se to zejména nezaměstnaných a domácností samoživitelů. Zaměstnaní poskytuje horší ochranu před subjektivní chudobou lidem s nízkým stupněm dosaženého vzdělání - svoji příjmovou situaci považuje za špatnou více než polovina pracujících s nižším než středoškolským vzděláním.

Nízká míra relativní chudoby je však provázena vyšší mírou materiální deprivace. Deprivaci v oblasti uspokojení základních životních potřeb totiž zažívají v ČR (ale i v dalších méně vyspělých členských zemích EU) ve větší míře také osoby, které nejsou příjmově chudé.

Domácnosti příjemců dávek sociální péče představují průměrně 6 % celkového počtu domácností. Z hlediska struktury se jedná zejména o domácnosti jednotlivců (nejčastěji mladých lidí), vysoký je také podíl neúplných rodin s dětmi. Pro tyto domácnosti je typická přítomnost nezaměstnaného člena (v 72 % těchto domácností), většinou se jedná o přednostu domácnosti. Pobírání dávek sociální péče je ve většině případů dlouhodobé, v systému dávek zůstává déle než půl roku přes 62 % klientů.

3.1.2 Projekt „Vybrané aspekty reforem sociálního pojištění“

V rámci projektu "Vybrané aspekty reforem sociálního pojištění" bylo v r. 2005 kontinuálně navázáno na výzkumnou činnost z předcházejícího období, kdy byl monitorován vývoj v oblasti důchodového pojištění ve vybraných deseti evropských zemích a v USA. Zkušenosti ostatních států totiž mohou být pro Českou republiku cenným zdrojem inspirace při hledání cesty směřující ke stabilnímu dlouhodobě finančně udržitelnému systému důchodového pojištění.

Vedle provedení aktualizace vývoje v těchto státech je nově věnována pozornost i vývoji na Slovensku, kde jsou postupně od r. 2003 prováděny zásadní reformní kroky. Tyto reformy vyvrcholily v roce letošním zavedením systému individuálních účtů spravovaných soukromými společnostmi, který doplňuje systém pay-as-you-go prvního pilíře, a reformou pilíře třetího. Základním cílem reformy bylo podle jejích tvůrců zajistit dlouhodobou finanční stabilitu systému a motivovat pracující k přispívání do systému. S tímto cílem byla vybrána varianta kombinace dvou povinných, příspěvkově definovaných ekvivalentních schémat.

Demografický vývoj posledních let vede v řadě evropských zemí k nutnosti přijímat opatření s cílem zajistit finanční udržitelnost systému důchodového pojištění. Vlády se v minulých letech snažily snížit veřejné výdaje na důchody prostřednictvím celé řady opatření. Tato opatření často ovlivnila pojistně-matematické aspekty veřejného důchodového systému. Jsou zpřísňovány podmínky nároku a mění se mechanismus valorizace. Např. v Německu vedly problémy ekonomiky a deficit důchodového systému k tomu, že důchodové dávky nebudou zvýšeny již druhý rok po sobě. Penze zde byly upravovány každoročně proporcionálně ke změnám výdělku a výši odváděných příspěvků, obvykle to znamenalo růst kolem 1% ročně. Od reformy v minulém roce, která zavedla do formule pro indexaci důchodů tzv.

„stabilizační faktor“, závisí valorizace důchodů i na demografickém a hospodářském vývoji.

Z opatření, která mají dlouhodobý efekt, stojí za zmínku plánované postupné zvyšování důchodového věku žen, jak je tomu např. v Rakousku. Obecně jsou reformní snahy zaměřeny na prodloužení doby zaměstnání. V Itálii je přechod na NDC doprovázen postupným zvyšováním důchodového věku a změnami ve druhém pilíři. Cílem posledních změn zde bylo posílit roli zaměstnaneckých doplňkových schémat převedením prostředky z odstupného „Trattamento di fine rapporto TFR“ do soukromých penzijních fondů. Ačkoli již od začátku příštího roku mělo k realizaci tohoto opatření dojít, sociální partneři a vláda nedospěli dosud k dohodě v otázce převedení těchto prostředků a ačkoli zákon původně předpokládal, že dozor nad těmito fondy bude vykonávat specializovaná agentura, další legislativní činností vznikly v jejích kompetencích značné nejasnosti. Tyto zmatky pravděpodobně povedou k odkladu realizace této reformy. Ve Velké Británii byl po sérii skandálů okolo finanční situace některých penzijních fondů v roce 2004 vytvořen nový regulátor (Pensions Regulator), který byl zákonem vybaven širokými pravomocemi pro dohled nad tímto odvětvím. V dubnu 2005 zde začal fungovat rezervní fond (The Pension Protection Fund), který má zajistit práva účastníků zaměstnaneckých schémat důchodového pojištění v případě nesolventnosti fondů.

Ačkoli vývoj ve sledovaných státech obecně směřuje ke zpřísnění odchodů do předčasného důchodu a postupnému zvyšování věku odchodu do důchodu v očekávání budoucího demografického vývoje, lze zaznamenat i tendenci zcela protichůdnou. V Polsku si horníci letos vymohli možnost odejít do důchodu před dosažením zákonem stanoveného důchodového věku, ačkoli od reformy v roce 1999 v nově zavedeném důchodovém schématu podléhali obecné hranici stanovené na 65 let. Takový ústupek je široce kritizován zejména pro jeho negativní dopady na státní finance a možné problémy, které vyvolají podobné nároky dalších profesních skupin. Tento ústupek jedné profesní skupině má být ještě podroben zkoumání ústavního soudu.

V r. 2005 byla věnována pozornost rovněž otázce povinného spoření zavedeného v některých zahraničních důchodových systémech. Byly analyzovány poznatky a zkušenosti s povinnými fondovými systémy v Chile, Maďarsku, Polsku a v Estonsku. Jako příklad modelu, ve kterém je druhý pilíř organizován na základě zaměstnaneckých povinných fondů, byl dále analyzován systém ve Švýcarsku.

Celková podoba důchodových systémů sledovaných zemí se značně liší. Zatímco Chile zvolilo přístup úplné privatizace původního průběžně financovaného systému, v zemích střední a východní Evropy se prosadil trend privatizace pouze částečné. Po 24 letech od počátku důchodové reformy lze konstatovat, že Chile bylo při přechodu k fondovému příspěvkově definovanému důchodovému systému relativně úspěšné, k čemuž přispěl komplexní přístup k reformám celého hospodářství, dobře vedená kampaň, organizace dozoru a flexibilní přístup k regulačním opatřením. I zde však existují některé obecné problémy - výraznější vliv situace na trhu práce na výši důchodů, prohlubování genderových rozdílů ve výši důchodů.

V případě Maďarska a Polska analýzy potvrdily, že na důchodové reformy má velmi nepříznivý vliv institucionální a legislativní nepřipravenost. Pokud jde o Estonsko, které mělo možnost se poučit ze zkušeností se zaváděním reformy v Maďarsku a Polsku, je možno konstatovat, že situace v této zemi je relativně

úspěšnější. Zkušenost z Maďarska pak opět potvrzuje, že k úspěšné realizaci důchodové reformy je nezbytně nutná co nejširší dohoda politických stran. Skutečnost, že v Maďarsku, Polsku a Estonsku se zapojilo do druhého pilíře více osob než se předpokládalo, potvrzuje význam objektivní a vyvážené informační kampaně spojené s přípravou a realizací důchodové reformy. Dalším problémem, který se projevil v Maďarsku a Polsku, je nízká čistá míra výnosu spojená s vysokými administrativními náklady. Švýcarská kombinace metody průběžného financování a metody kapitálového krytí v důchodovém systému snižuje fiskální dopady demografického stárnutí. Přesto však švýcarský první pilíř musel projít parametrickou reformou, aby bylo možné jej v budoucnosti ufinancovat, a také fondový systém musí být přizpůsobován jednomu z faktorů stárnutí populace, tj. rostoucí střední délce života.

Často diskutovaným tématem se v poslední době staly tzv. nepříspevkové doby. Český důchodový systém je dávkově definovaný průběžně financovaný systém založený na principu pojištění. Avšak právě nepříspevkové doby narušují jeden ze základních principů takového důchodového systému - a to princip ekvivalence. Objem a poměr nepříspevkových dob k odpracované době či jejich poměr k vybranému pojistnému (tedy potenciální ztráty na vybraném pojistném) byl kvantifikován již v loňském roce. Pokračováním této studie je letošní zmapování rozsahu nepříspevkových dob v zahraničních důchodových systémech, který mapuje situaci v důchodových systémech vybraných zemí Evropské unie.

V první polovině t. r. vypracovaly jednotlivé členské státy EU národní strategické zprávy o přiměřených a udržitelných důchodech. Pro přípravu těchto zpráv byla v rámci Podskupiny pro indikátory (ISG) Výboru pro sociální ochranu (SPC) navržena jednotná metodika pro výpočet náhradových měr pro hodnocení přiměřenosti důchodů. Tyto indikátory byly publikovány v jednotlivých národních zprávách a budou souhrnně hodnoceny ve zprávě Evropské komise, která bude připravena koncem roku 2005. Vzhledem k tomuto vývoji bude po dohodě s MPSV tato otázka realizována v příštím roce v rámci analýzy národních zpráv o udržitelných důchodech.

V oblasti nemocenského pojištění byla pozornost věnována analýze změn v těchto systémech v zemích EU-15. V letech 2003 - 2005 byly realizované změny orientovány na především opatření:

- proti zneužívání nemocenských dávek, která jsou m.j. zaměřená na účinnější kontrolu, zpřísnování kritérií pro pobírání dávek a na úpravu výše nemocenské tak, aby osoby byly motivovány pracovat,
- vedoucí k prevenci nemoci, ke zkrácení délky pracovní neschopnosti, k rychlejšímu návratu do zaměstnání např. umožněním částečného výkonu zaměstnání aj.; snahou je také nastavit parametry dávek v nemoci tak, aby bylo pro zaměstnance výhodnější pracovat,
- změny v oblasti financování (úpravy výše pojistného apod.),
- zvyšování úlohy zaměstnavatelů v oblasti nemocenských dávek (např. Švédsko, Lucembursko, Nizozemsko),
- prodlužování, popř. zavedení otcovské dovolené (např. Velká Británie, Finsko, Belgie) s cílem zapojit otce do péče o narozené dítě a přitom je finančně zabezpečit,

- méně častým jevem je změna délky mateřské dovolené a tím i podpůrní doby u příslušné dávky (prodloužení ve Velké Británii), zkrácení (v Řecku).

3.1.3 Projekt „Postavení úplných nákladů práce v reprodukci ekonomických a sociálních vztahů v ČR“

První etapa tohoto dlouhodobého projektu byla v r. 2005 orientována na řešení těchto problémů:

- metodika a srovnatelnost roztržštěných výstupů různých institucí a výzkumných pracovišť v Evropě a USA v oblasti nákladů práce a produktivity práce,
- mezinárodní srovnání nákladů práce v rámci EU,
- komparace základních faktorů pohybu jednotkových nákladů práce v ČR a EU,
- systém monitoringu nákladů práce v ČR vč. mezinárodního srovnání,
- vytipování uzlových bodů utváření nákladů práce zaměstnanců a OSVČ.

Definice úplných nákladů práce ze strany jednotlivých institucí (výzkum sledoval ČSÚ, Eurostat, OECD, WIIW, IDW, U.S. Department of Labour) se liší a údaje bez metodických úprav se nedají srovnávat. Obdobná situace je i v oblasti jednotkových nákladů práce, kde rozdíly vyplývají ze specifík jednotlivých zemí při sestavení národních účtů a ze sledovaných hledisek. Harmonizace národních účtů zemí EU podle norem ESA'95 přináší významné změny v přepočtech HDP a parity kupní síly. Kritickým místem propočtů je však oblast produktivity práce, kde makroekonomické ukazatele nekorespondují s charakteristikami zaměstnanosti v některých zemích (např. Polsko, Maďarsko, Velká Británie), resp. jejich meziroční změny jsou ve vzájemném rozporu (metodická neprovázanost se projevuje i v české zaměstnanosti a ve statistice práce a národních účtů). Pro českou praxi, která by měla zohledňovat nízkou cenovou hladinu ve srovnání s EU-15, podhodnocený směnný kurz a proces apreciacie Kč, se navrhuje sledování uvedené problematiky v kombinaci:

- úrovněvých ukazatelů,
- konjunkturálních ukazatelů,
- ukazatelů mezinárodních relací.

Zdanění práce v ČR odpovídá modelu sociálního a zdravotního zabezpečení, který obdobně jako v německy mluvících a románských zemích akcentuje vyšší stupeň solidarity a široký rozsah státních garancí. Vysoké sazby povinného pojištění na druhé straně kompenzuje nízká daň z příjmu.

Z mezinárodního porovnání vyplynulo, že podniky působící na území ČR mají v důsledku nízké výdělkové hladiny možnost využívat ve srovnání s vyspělými členskými státy EU nízkých úplných nákladů práce (dále jen „ÚPN“). V souladu s definicí mzdy, resp. platu v české právní soustavě jako odměny za práci na rozdíl od většiny vyspělých zemí EU čeští zaměstnavatelé do výdělku nepromítají sociální situaci zaměstnance a jeho rodiny. Za řešení této oblasti odpovídá stát, který na počátku transformace navíc na sebe převedl náklady na výchovu nových pracovních sil. Sociální požitky a ostatní sociální a personální výdaje se tak v ČR podílejí na ÚNP pouhými 4 % a patří mezi nejnižší v EU. Konkurenční výhodu zesiluje vyšší

produktivita práce ve srovnání se sousedními postkomunistickými zeměmi. Jednicové náklady práce (dále jen „JNP“) patří mezi nejnižší v EU (nižší úroveň v r. 2000 vykazovalo pouze Slovensko, v r. 2003 dále Litva, Estonsko a Lotyšsko).

Pohyb JNP v ČR odráží voluntaristické porušení národohospodářských proporcí na počátku transformace direktivně řízené ekonomiky na tržní. Vytvoření měnového a mzdového polštáře, setrvání na definici mzdy a platu jako odměny za práci, daňová reforma z r. 1993 a osvobození podniků od podstatné části „vedlejších nákladů práce“ - sociálních výdajů a nákladů zaměstnavatele vedlo v 1. polovině 90. let k pronikavému poklesu podílu práce na jednotce HDP a v dalších letech k elastickému vyrovnávání propadu ceny práce s projevem k růstu jednotkových nákladů práce. Restrukturalizace podniků spojená s růstem produktivity práce vyvolala trend poklesu zaměstnanosti, který je od konce 90. let na rozdíl od „starých“ zemí EU průvodním jevem stagnace JNP.

Zatím nezmapovanou oblastí byly jednotkové náklady práce podle odvětví a jejich mezinárodní srovnání. Problémy vyplývají z nejednotné metodiky národních statistických služeb ve vykazování výstupů. VÚPSV se na základě v roce 2005 harmonizovaných údajů ČSÚ a Eurostatu pokusil o srovnání jednotkových nákladů práce na bázi přidané hodnoty v agregovaných skupinách odvětví² mezi ČR, SRN, Rakouskem a EU-15.³ Propočty ukázaly na výrazně nižší české JNP v období let 1996 - 2004 v I. sektoru. Průměru „starých“ zemí Unie se přibližují JNP v peněžnictví a ve službách podnikům. Zhruba poloviční úroveň vykazují ostatní skupiny odvětví. Všechna odvětví si udržují mírnou konkurenční výhodu nízkých náhrad zaměstnancům, která je odrazem tradičně nízké české výdělkové úrovně eliminující vysoké zdanění práce.

Výrazné rozdíly ve zdanění práce osob samostatně výdělečně činných a zaměstnanců vytvářejí nerovné podmínky na českém trhu, nejen pracovním. Na druhé straně však vedou k vyšší pružnosti trhu práce. Zakládají však neodůvodněné konkurenční výhody na trhu zboží a služeb. Stávají se předmětem kritiky větších zaměstnavatelů a odborových svazů z titulu neodůvodněného sociálního dopingu.

Monitoring a hodnocení pohybu úplných nákladů práce předpokládá komplexní posuzování spojení ceny práce vč. jejího „daňového“ zatížení se systémem financování a využití sociálního zabezpečení, zdravotní péče, přípravy pracovní síly k výkonu práce a konkurenceschopnosti národní ekonomiky. Pohyb úrovně a struktury úplných nákladů práce má omezenou vypovídací schopnost bez doplňujících údajů o efektivnosti využití práce v národním hospodářství, resp. o jednotkových nákladech práce jako syntetického ukazatele produktivity práce.

Maximálně možná věcná srovnatelnost údajů v prostoru a čase vyžaduje minimální počet zdrojů dat. Za ČR poskytuje seriózní informace o ÚNP a národních účtech Český statistický úřad a o financování sociálního a zdravotního systému Ministerstvo financí. Metodika používaná ČSÚ se přibližuje standardům v EU, resp. Eurostatu, neumožňuje však analýzu struktury ÚNP.

² klasifikace NACE 6

³ přibližné propočty (odhady) před rokem 2005 provedl WIIW, výrazné rozdíly ve výkaznictví nedovolily ČMKOS a VÚPSV dokončit v minulých letech práce na mezinárodním odvětvovém srovnání

Dostupné mezinárodní zdroje umožňují v rámci zemí Evropských společenství (dále „ES“) při hrubé metodické srovnatelnosti za průmysl a služby ⁴ sledovat:

- úroveň a pohyb ÚNP z dat ČSÚ a Eurostatu,
- pohyb jednotkových nákladů práce v národní cenové hladině a v rámci ES v PPS z údajů Eurostatu,
- vývoj zdanění práce na straně zaměstnavatele a zaměstnance na základě kombinace údajů ČSÚ a OECD.

Mezinárodní komparaci nákladů práce z pohledu konkurenceschopnosti českých podniků za léta 2000 - 2003 VÚPSV publikoval na konferenci MPSV o nákladech práce a na 52. jednání Rady hospodářské a sociální dohody. Závěry obou akcí obsahovaly úkol ve sledování problematiky nákladů práce pokračovat. Zveřejněné výstupy byly využity pro zpracování Strategie hospodářského růstu, kterou vláda dne 20. 7. 2005 vzala na vědomí.

3.1.4 Projekt „Aktuální otázky rodinné politiky s ohledem na specifika různých fází rodinného cyklu“

V rámci tohoto projektu byla v uplynulém období věnována mj. pozornost otázkám harmonizace rodiny a zaměstnání, především z hlediska současných možností a jejich reflexe u mladé rodičovské generace. V tomto smyslu byla věnována pozornost:

- mikrosociálním a individuálním souvislostem rodičovství,
- vybraným makrosociálním souvislostem,
- analýze strategií a zkušeností rodičů dětí do 10 let věku,
- rozboru situace rodin s otci na mateřské dovolené.

Studium otázek rodičovství, problematiky, která je široce podmíněná řadou nejrozličnějších faktorů, je poměrně náročné na datovou základnu. Analýzy mikrosociálních souvislostí rodičovství proto vycházejí z mezinárodního výzkumu, který se v ČR uskutečnil sice již v roce 1997, ale jehož data zachycují životní dráhu žen narozených mezi roky 1952 a 1982. Umožňují tak sledovat odchod z domova rodičů, ukončení studia a nástup do zaměstnání i formování partnerských svazků, to vše pak v souvislosti se zakládáním rodiny a narozením dítěte.

Ukazuje se, že odkládání narození prvního dítěte do vyššího věku spolu s rostoucí úrovní dosaženého vzdělání souvisí s časováním prvního partnerského soužití v jednotlivých vzdělanostních kategoriích žen. Odsouvání založení vlastní rodiny u mladších generací žen je přitom nejen důsledkem prodlužující se délky studia, ale po ukončení řádného studia sehrávají pozitivní roli v odkládání narození dětí rozšiřující se možnosti pracovního uplatnění. Mezi mladými je patrná snaha být poměrně v nízkém věku ekonomicky nezávislý na rodičích. Ekonomická nezávislost je pak nejčastěji spojena s ukončením studia a s nástupem do prvního trvalejšího pracovního poměru. Po definitivním vstupu na pracovní trh ženy mladších generací oproti svým předchůdkyním odkládají narození prvního dítěte a stráví před založením

⁴ plné náklady práce v zemědělství se systémem státních dotací v kontextu hospodářské a sociální politiky zemí ES představují specifickou oblast.

vlastní rodiny v zaměstnání v průměru o více než rok déle. Pravděpodobnost narození třetího dítěte je u českých žen dlouhodobě nízká, v generačním pohledu ještě klesá. Spolu s rostoucím vzděláním žen totiž nabývá na důležitosti otázka, jak sladit profesní kariéru a péči o domácnost a děti. Pravidlo čím vyšší vzdělání, tím nižší intenzita plodnosti platilo přesto, že zkoumané generace žen měly děti v různých politických, ekonomických a sociálních podmínkách. Jelikož vzdělanostní úroveň patří k důležitým faktorům ekonomické aktivity žen, je v dnešní době charakter plodnosti a počet dětí v rodině závislý m.j. i na možnostech pracujících rodičů dostát povinnostem vyplývajícím z jejich profese a zároveň mít dostatek času na rodinu.

Změny ekonomických podmínek, na trhu práce, v demografickém chování a také v hodnotově normativním systému spolu s rostoucí senzitivitou ke genderovým otázkám jsou základními důvody akcelerujícího zájmu o problémy sladování rodiny a zaměstnání.

Volba životních strategií není pod vlivem makrospolečenských podmínek zcela svobodná, podléhá řadě vnějších vlivů nejen ekonomických, ale i kulturních a sociálních, např. společenskému klimatu ne dost přátelskému rodině (včetně malé otevřenosti zaměstnavatelů k požadavkům harmonizace) či stereotypnímu myšlení nepodporujícímu větší zapojení otců do péče o domácnost a děti. Volbu usnadňují zejména individuální předpoklady a rodinné zázemí, které mají potenciál tlumit vnější tlaky.

Strategie sladování rodiny a zaměstnání mladých lidí s malými dětmi se odehrávají v prostředí, kde ani dlouhodobě obecně vysoká zaměstnanost žen ani nárůst požadavků zaměstnavatelů na výkonnost v posledních letech zásadně nepoznamenaly vytížení žen péčí o děti a domácnost. Pro mladé rodičovské páry to znamená volbu strategií pod „tlakem“ ekonomických podmínek a v intencích vlastních hodnotových orientací, v nichž převládá zájem realizovat se a uspět v profesi a být zároveň dobrým rodičem a žít ve spokojeném manželství (nebo, stále častěji, v partnerství). Důležité jsou i podmínky dané systémem sociální ochrany rodin s dětmi, především institutu rodičovské dovolené a nabídky základních služeb, tj. celodenní péče o děti (zaměstnaných) rodičů.

Tradiční rozdělení rolí v rodině v postojích rodičů malých dětí stále přetrvává, a to především u mužů a dále u žen s nižším vzděláním. Naprostá shoda však panuje v názoru na potřebu finančního příspěvku do rodinného rozpočtu oběma partnery. Zjištěn byl patrný rozdíl v míře participace otců v domácnosti u lidí žijících v manželství a v nesezdaném soužití, kde v druhém případě je dělba práce rovnoprávnější. Matky převážně nacházejí cesty ke zvládnutí svých rolí v rodině a zaměstnání, ale za cenu kompromisů mezi aspiracemi a možnostmi. U mužů nevyvolává vztah rodiny a zaměstnání takové tenze jako u žen, ale za cenu nižší spokojenosti se zvládáním svých povinností v obou sférách. Otcové si uvědomují svou absenci v domácnosti.

Možnosti harmonizace rodiny a zaměstnání jsou z hlediska netradičních pracovních režimů využívány méně než v naprosté většině západních zemí.⁵

⁵ srv. např. O.S.Hardarson, F.Romans, Labour Market Latest Trends - 1st Quarter 2005 data. Statistics in focus. EUROSTAT, 17/2005 (tab. 6) nebo Ch.Aliaga, Gender Gaps in the Reconciliation between work and family life. Statistics in focus. EUROSTAT, 4/2005 (tab. 1)

Především je pro nás charakteristický vysoký podíl plných úvazků i u matek malých dětí brzy (a okamžitě) po ukončení rodičovské dovolené. Také spektrum využívaných forem upravené pracovní doby je užší a koncentruje se do tří forem: zkrácená pracovní doba, zkrácený pracovní úvazek a pohyblivá (posunutá) pracovní doba. To, že malá míra využívání zkrácené pracovní doby není „zaviněna“ pouze nezájmem zaměstnavatelů, ukazují zjištění o tom, kolika dotázaným s dítětem do 10 let věku zaměstnavatel takovou úpravu umožňuje a kolik z nich ji opravdu využívá - zkrácenou pracovní dobu má možnost si zvolit a využívá ji 4 % mužů a 11 % žen, zatímco má možnost ji zvolit, ale nevyužívá ji 28 % mužů a 31 % žen.⁶ Malý zájem se často utváří pod tlakem nevýhod spojených se zkráceným úvazkem.

V nabídce zaměstnavatelů zatím stále převládají 3 hlavní formy zaměstnaneckých výhod - uvolnění pracovníků pro naléhavé rodinné záležitosti (které je také nejvíce využíváno), podpora na kulturu a rekreaci a podpora studia (pro stávající zaměstnance, nikoliv např. pro ženy před návratem z rodičovské dovolené). Zcela potlačena je podpora zařízení denní péče o děti, jak byla známa z doby před rokem 1990, nové formy se nerozvinuly.

Lepšímu sladění pracovních a rodinných povinností přispívá to, když si žena (či muž) uchovává po dobu péče o malé dítě kontakt se svou profesí, příp. se zaměstnavatelem. To umožňuje dnešní legislativa volnějším podmínkami pro souběh rodičovské dovolené a výdělečné činnosti. Tuto možnost využilo jen 15 % dotázaných žen (některé však byly na rodičovské dovolené před změkčením podmínek pro souběžnou výdělečnou aktivitu).

Zrovnoprávněním mužů v možnosti využívat rodičovskou dovolenou (nikoli však mateřskou dovolenou) byl učiněn důležitý krok na cestě podpory rodičů a rovněž ve zrovnoprávnění mužů a žen v této oblasti. Reálné využívání rodičovské dovolené ze strany otců je však u nás stále velmi nízké, podle údajů o příjemcích rodičovského příspěvku se pohybuje kolem jednoho procenta, i když za poslední roky zvolna narůstá. Bylo zjištěno, že i mezi mladou generací rodičů dětí do deseti let věku stále výrazně přetrvávají tradiční genderové stereotypy a většina z nich nepovažuje situaci, kdy muž pečuje o malé děti, zatímco žena pracuje, za řádnou. Mezi hlavní důvody odmítání využití rodičovské dovolené otcem patří finanční situace rodiny a nižší plat ženy.

Většina rodičů z rodin, ve kterých muž pečoval o malé dítě/děti, hodnotila danou zkušenost kladně a ukázalo se, že otcové jsou schopni matky v péči o děti velmi kvalitně zastoupit. Na úrovni rodiny se dopady péče otce o dítě od jeho raného věku projevují zejména v rovině vztahové. Zcela prakticky se tak naplňuje idea nového, aktivního otcovství, tedy idea otce, který je nejen formálním členem rodiny, ale skutečně do rodinného dění zasahuje a podílí se na něm. Aktivnější zapojení otce do rodinného dění je přínosné jak pro jednotlivé členy rodiny, tak i pro pracovní uplatnění rodičů. V případě, že si rodiče udrží získané návyky, budou schopni se vzájemně zastoupit i v péči o starší děti, což je učiní flexibilnějšími a zvýší tak

další (podrobnější) údaje za ČR viz „Organizace práce a uspořádání pracovní doby podle výsledků ad hoc modulu 2004 výběrového šetření pracovních sil, ČSÚ“ a pro srovnání (za jiný rok) údaje za země EU v „Working times. Statistics in focus“. EUROSTAT, 3-7/2004

⁶ podle: „Harmonizace rodiny a zaměstnání“, výzkum realizovaný Výzkumným ústavem práce a sociálních věcí v roce 2005, 1 219 respondentů, 338 mužů a 881 žen, respondenty byli lidé ekonomicky aktivní a rodiče na mateřské nebo rodičovské dovolené s alespoň jedním dítětem, věk nejstaršího dítěte 1-10 let

možnosti vzájemné koordinace pracovních a rodinných povinností na základě aktuálních okolností. V tomto případě se však ukazuje, že vzhledem k sociálnímu klimatu i přežívajícím tradičním představám o roli ženy - matky a muže - otce nestačí pouze legislativní úprava k tomu, aby se změnilo dlouhodobé stereotypní chování obyvatel. Je proto vysoce vhodné podporovat a iniciovat v ČR jisté změny v hodnotových orientacích, především je potřeba zvýšit obecně přijímanou prestiž a hodnotu rodičovství a domácí práce.

Pozornost byla rovněž věnována analýze dat ČSÚ ze statistického výběrového šetření o nákladech na výživu a výchovu dítěte, které bylo provedeno v r. 2003. Porovnáním celkových průměrných měsíčních nákladů na vybrané skupiny výdajových položek bylo zjištěno, že v průměrných nákladech na jedno dítě je nejvíce peněz vydáváno na volný čas, následují oděvy a stravování, doprava, vzdělání a nakonec zdraví. Ukazuje se částečně vliv toho, na které oblasti stát přispívá (odmyslíme-li to, že některé aktivity či potřeby jsou ze své podstaty nákladnější a naopak).

Hlavní diferencující faktory ovlivňující výši nákladů na děti jsou počet a věk dětí. Věk dítěte dále hraje větší roli než jeho pořadí narození. Z hlediska úplnosti rodiny představují děti relativně větší zatížení rodinného rozpočtu pro neúplné rodiny, a to zejména výdaji na vzdělání a na stravování a ubytování spojené se vzděláváním (tj. mimo domov). S věkem dítěte náklady na jeho potřeby obecně rostou, i když ne vždy trvale lineárně. Například u vzdělání se zvyšují po celé období dětství a mladistvosti, u volného času se zvyšují jen do 15 let, pak klesnou, u vzdělání naopak po 15 roku věku vzrůstají razantněji. U všech skupin položek s výjimkou volného času rostou s věkem náklady až od věkové skupiny 6 - 9 let, zatímco výdaje u věkové skupiny 0 - 5 let bývají méně nebo více výrazně vyšší oproti skupině 6 - 9 let. Rozdíly mezi těmito skupinami nejsou velké pouze v případě vzdělání (zahrnuje institucionální péči o nejmenší děti) a výdajů na oděvy a obuv. Vliv počtu a stáří dětí je přitom protichůdný - s věkem sice rostou náklady na dítě, ale současně s počtem dětí klesají náklady na jedno dítě.

Velký význam při harmonizaci rodinných a pracovních rolí sehrávají rovněž nestátní organizace působící v oblasti podpory rodin s dětmi. Po roce 1989 vznikly tisíce nových nestátních neziskových organizací, mnohé z nich podporují rodiny a poskytují jim služby, které ovšem nejsou nikde přesně popsány. Za tímto účelem byly zpracovány dostupné sekundární materiály o nestátních neziskových organizacích tak, aby v následujícím období mohla být realizována nezbytná šetření, v rámci kterých budou studovány vybrané organizace zaměřující se jak na podporu běžné nukleární rodiny v jejích jednotlivých fázích, tak i na podporu jiných typů rodin, včetně nesoběstačných rodin nebo jednotlivých členů rodin (např. dětí, seniorů atd.).

Vedle těchto otázek byla pozornost věnována výzkumu těhotných žen a matek do 20 let se zaměřením na incidenci raného těhotenství, jeho sociální souvislosti a prevenci jeho negativních dopadů. Dosavadní poznatky ukazují, že čtvrtina dotazovaných zjistila či si přiznala své těhotenství až po uplynutí prvního trimestru. Jelikož adopce nebyla téměř pro žádnou z respondentek přijatelnou volbou, ocitá se značná část (25 %) těhotných -náctiletých dívek v situaci, kdy je nutné, aby své mateřství akceptovaly a šly se s novou rolí matky. Hlavními důvody pro pozdní zjištění těhotenství byly vědomá i nevědomá ignorace nastalé situace často pramenící z neznalosti, ze strachu z podlomení rodičovské důvěry a v neposlední řadě také z obav ze stigmatizace ze strany blízkého i širšího okolí. Nepravidelný

menstruační cyklus před otěhotněním mnohdy svázaný s rizikovým životním stylem (např. užívání drog) byl také jedním z významných důvodů, proč dívky nepříkládaly vynechání menstruace větší váhu. Zatímco v polovině sedmdesátých let ještě u šestnáctiletých dívek převažovalo rozhodnutí si dítě ponechat a téměř polovina z nich se rodila do manželství, o tři dekády později volí takto staré dívky především interrupci. U starších dívek (18 - 19 let) přetrvává až do současnosti preference volby narození dítěte, přestože se podíl živě narozených dětí z celkového úhrnu těhotenství stále snižuje. Výraznou změnou, která nastala u těchto věkových kategorií po roce 1990, je prudký pokles podílu legitimně narozených dětí.

3.1.5 Projekt „Politika zaměstnanosti v novém tisíciletí“

V rámci tohoto projektu byl zahájen cyklus, v němž je postupně věnována pozornost rozboru politiky zaměstnanosti v jednotlivých členských zemích v závislosti na jejich předsednictví se zřetelem na aktualizaci principů politiky zaměstnanosti v naší zemi. V tomto smyslu byla v prvním pololetí t.r. věnována pozornost situaci ve Velké Británii, ve druhém pololetí v Rakousku.

V rámci charakteristiky koncepce politiky zaměstnanosti ve Velké Británii se ukazuje, že výrazná pozornost je věnována řešení problematiky specifických ohrožených skupin osob stojících mimo trh práce a obzvláště jejich aktivaci do zaměstnání. Pozornost je věnována charakteristice „Národního akčního plánu zaměstnanosti Velké Británie na rok 2004“, a to jak z hlediska strategie zaměstnanosti ve vazbě na klíčové cíle „Evropské strategie zaměstnanosti“ (plná zaměstnanost, kvalita a produktivita, soudržnost a sociální začlenění), tak zejména na plnění 10 vytyčených priorit (směrnic) Evropské komise.

Ukázalo se, že ačkoliv jsou socioekonomické systémy Velké Británie a České republiky velmi odlišné, lze z nashromážděných informací získat cenné poznatky vhodné jak pro zamyšlení nebo inspiraci v zaměření politiky zaměstnanosti ČR a jejím dalším vývoji, tak i při přípravě a tvorbě opatření vhodných pro stabilizaci trhu práce. V porovnání se situací v naší zemi se politika zaměstnanosti ve Velké Británii na národní úrovni již delší dobu aktivně specializuje na propojení vytypování ohrožených oblastí a skupin osob na trhu práce a formulaci opatření podporujících tvorbu pracovních míst s cílem dosáhnout adekvátního růstu zaměstnanosti. V ČR se sice rovněž věnuje zvýšená pozornost tzv. rizikovým skupinám osob na trhu práce a regionálním rozdílům, dlouhodobě se ale v praxi nedaří provázat cenné získané poznatky a praktiky s tvorbou nových udržitelných pracovních míst pro nezaměstnané osoby a zvrátit tak negativní vývoj zaměstnanosti, a to obzvláště u absolventů a dlouhodobě nezaměstnaných.

Výrazný rozdíl mezi ČR a Velkou Británií spočívá rovněž v nižším důrazu a zejména v nedostatečném efektu řešení regionálních problémů zaměstnanosti v naší zemi a podpory lokálních institucí ovlivňujících vývoj regionálních trhů práce (úřady práce, pracovní agentury, zaměstnavatelé, vzdělávací instituce, výzkumná centra, neziskové organizace apod.). Na rozdíl od situace ve Velké Británii, kde se výrazný podíl opatření na zvýšení zaměstnanosti věnuje i osobám ekonomicky neaktivním, je v ČR zapojení této skupiny osob do pracovního režimu spíše okrajovou záležitostí. Přes některá realizovaná opatření lze podstatný rozdíl nalézt i v systému sociálního zabezpečení, který v případě České republiky motivuje obtížně zaměstnatelné

skupiny osob spíše k nezaměstnanosti nebo ekonomické neaktivitě než k jejich aktivnímu uplatnění na trhu práce.

Zásadním rozdílem mezi Velkou Británií Českou republikou je i skutečnost, že Velká Británie se zaměřuje na rozvoj v oblasti zaměstnávání rodičů pečujících o dítě nebo rodinného příslušníka a na posílení postavení této skupiny osob na trhu práce, a to především rozvojem adekvátních flexibilních forem zaměstnávání a zkvalitněním služeb péče o děti v pracovní době rodičů. Nutno také poznamenat, že Velká Británie provádí zároveň s rozvojem politiky zaměstnanosti a reformou důchodového systému širokou reformu sociálního státu, která je založena - stručně řečeno - na aktivní účasti a odpovědnosti jednotlivce a zároveň aktivní účasti státních složek na řešení vzniklých socioekonomických problémů.

Studie mapující politiku zaměstnanosti v Rakousku ukázala, že politiku zaměstnanosti v Rakousku lze charakterizovat, podobně jako ve Velké Británii, jako velmi úspěšnou. Rakousko patří k zemím s mírou zaměstnanosti překračující průměrnou míru za EU-15 - cíle Lisabonské strategie dosáhnout stanovené míry zaměstnanosti žen Rakousko již v dnešní době splňuje a do stanoveného cíle celkové míry zaměstnanosti chybí dnes již jen velmi málo; rovněž míra nezaměstnanosti, jakož i podíly dlouhodobě nezaměstnaných patří k nejnižším v rámci EU-15. V těchto směrech Rakousko výrazně předstihuje současnou situaci na trhu práce v České republice.

Za úspěchem Rakouska v oblasti zaměstnanosti v uplynulých letech stojí několik faktorů. Jednak to byl mohutný rozvoj sektoru služeb, malých a středních podniků, který šel ruku v ruce s dlouhodobým ekonomickým růstem Rakouska. Dále pak široce založený sociální dialog, který se výrazně podílel na úspěšných privatizačních a reformních krocích rakouské vlády - především reformy důchodové. Stimulem k její realizaci byla extrémně nízká zaměstnanost starších osob, jedna z nejnižších v rámci celé EU. Cílem reformy bylo jejich míru zaměstnanosti zvýšit pomocí zvyšování reálných odchodů do předčasného i oficiálního důchodu zavedením flexibilního postupného odchodu do důchodu.

Další významná reforma, která v Rakousku proběhla, byla reforma veřejných služeb zaměstnanosti směrem k jejich decentralizaci a tripartizaci. V popředí stála myšlenka, že efektivní realizace politiky zaměstnanosti je možná jen za spolupráce sociálních partnerů a v případě, že jsou zohledněny regionální rozdíly a specifika. Veřejné služby zaměstnanosti Rakouska mají po reformě organizaci práce založenou na tzv. klientsky přátelském modelu: nejvíce využívanými nástroji jsou vzdělávací programy, podpora tvorby pracovních míst, různá podpůrná opatření a finanční příspěvky. Platí povinnost vypracovávat s klienty veřejných služeb zaměstnanosti individuální plány postupu při hledání nového pracovního uplatnění.

Klíčové cíle všech opatření politiky zaměstnanosti, zejména její aktivní složky, jsou zaměřeny na snižování nezaměstnanosti a zvyšování míry zaměstnanosti, s důrazem na řešení problémů specifických skupin trhu práce silně ovlivňovaných nezaměstnaností. To vše s ohledem na rovnost mužů a žen prostřednictvím gender mainstreamingové strategie. Opatření spadají do následujících oblastí: ochrany pracovního místa, pomoci nezaměstnaným, vzdělávání, další vzdělávání a pracovní mobility, tvorby pracovních míst, zvláštní skupiny osob (starší, mladí a zdravotně postižení), umísťování uchazečů, jiných opatření, opatření specifických pro Rakousko (akce návrat zpět, speciální programy pro mladé a pro ženy s problémy na trhu práce).

Legislativní rámec politiky zaměstnanosti a trhu práce Rakouska odráží současný vývoj ekonomiky a trhu práce v celosvětovém měřítku souběžně se specifickými rysy a problémy rakouského trhu práce. Důraz je kladen na flexibilitu trhu práce při současném zachování sociálních a ekonomických jistot zaměstnanců v obdobích sezónních výkyvů ekonomiky. Kombinuje nižší ochranu zaměstnanců před propouštěním, která je však kompenzována vysokou ochranou sociální v případě ztráty pracovního místa. Všechna legislativní opatření se člení na zákony regulující politiku zaměstnanosti a její aktéry a zákony regulující pracovní vztahy na trhu práce. Významnou roli v regulaci trhu práce Rakouska zauímají tři následující regulační nástroje - prvním je regulace zaměstnávání cizinců, druhým je tzv. „systém včasného varování“ a posledním pak je regulace dočasných zaměstnání.

Podobně jako v případě srovnávací studie politiky zaměstnanosti s Velkou Británií se potvrdilo, že přes určitou rozdílnost ekonomických systémů i mezi Rakouskem a Českou republikou lze ze zjištěných poznatků vyvodit i cenné závěry k možným inspiracím dalšího zaměření politiky zaměstnanosti v České republice.

Vedle uvedeného cyklu studií mapujících politiku zaměstnanosti v jednotlivých členských zemích Evropské unie byla věnována pozornost rovněž rozboru zahraničních migračních trendů v ČR v letech 1994 - 2004. Zvláštní pozornost je přitom věnována pracovním migracím občanů zemí EU. Byly shromážděny dostupné údaje o demografické skladbě cizinců a o jejich zastoupení v jednotlivých odvětvích a oborech národního hospodářství a o jejich postavení v zaměstnání. Ukazuje se, že trh práce v naší zemi je pro cizince stále atraktivnější, přestože nezaměstnanost v posledních letech rostla. Z členských zemí EU přitahuje český trh práce nejvíce občanů ze Slovenska a z Polska, méně atraktivní je pro občany ekonomicky silnějších členských států EU (z nich jsou častěji zastoupeni pouze občané Německa).

Pracovní migrace z členských zemí EU nejsou a nebyly nikterak omezovány, přesto nestačí saturovat domácí poptávku po pracovní síle v určitých odvětvích a profesích. Do budoucna to budou spíše občané třetích zemí, kteří rozšíří pracovní potenciál České republiky, jestliže bude na trhu práce dostatek pracovních příležitostí a nedostatek pracovní síly.

Nejrozšířenější formou ekonomické aktivity cizinců je zaměstnání, ale ve srovnání se zaměstnaným obyvatelstvem ČR cizinci častěji podnikají. Spektrum zemí, jejichž občané jsou evidováni na trhu práce v naší zemi, je velmi široké (zhruba 180 zemí). Více než polovinu zaměstnanců z řad cizinců představují občané Slovenska, pětinu občané Ukrajiny, třetinu živnostenských podnikatelů představují Vietnamci a necelou třetinu Ukrajinci. Cizinci, kteří přicházejí do České republiky za prací, přivádějí stále častěji své rodiny a jejich usídlení je vládou podporováno.

Počet cizinců studujících na českých vysokých školách v průběhu sledovaných let rostl. Tito studenti budou moci po ukončení studia vyhledat pracovní místo v ČR a investice vložené do jejich vzdělání se tak mohou zúročit, pokud zaměstnavatelé nabídnou těmto absolventům zajímavá pracovní místa a pracovní podmínky. Jinak mohou jít pracovat tyto mladí lidé do jiných zemí, které jim nabídnou lepší podmínky. Lze očekávat, že všechny ekonomicky vyspělé země budou lákat na své pracovní trhy kvalifikované pracovníky a zvítězí ty, které jim budou moci nabídnout nejvíce.

Česká republika usiluje o integraci cizinců ve všech sférách sociálního života, tedy i na trhu práce. Vláda usnadňuje kvalifikovaným cizincům, o něž má zájem,

vyhledání pracovního místa prostřednictvím internetu. Portál MPSV má propojit nabídku pracovních míst ze strany českých podnikatelů s poptávkou ze strany cizinců. Do jaké míry bude tento systém efektivně fungovat, ukáže teprve budoucnost. Prozatím převažuje poptávka cizinců nad nabídkou podnikatelů. Výběrové pracovní migrace jsou cílem migrační politiky vlády České republiky. Nelze je však považovat za jedinou vstupní bránu cizinců na český trh práce. Prozatím je výběrový systém pomalý a nákladný. Trh práce potřebuje nejen vysoce kvalifikovanou pracovní sílu, ale i kvalifikované řemeslníky, dělníky a pomocné pracovníky. Pracovní migrace reagující na aktuální potřeby trhu práce mají své opodstatnění a patrně je budou mít i v budoucnu. Moderní trhy práce vyžadují flexibilní pracovní sílu. Ta může být získávána v potřebném množství a struktuře z domácích i zahraničních zdrojů pouze za předpokladu funkční infrastruktury (bydlení, veřejná doprava) podporující vnitřní mobilitu pracovní síly.

3.1.6 Projekt „Vybrané sociálně ekonomické aspekty transformace sociálních služeb“

V rámci tohoto projektu byla věnována pozornost

- rozboru zdravotně sociálních služeb poskytovaných v kojeneckých ústavech a v dětských domovech pro děti do tří let věku,
- přiměřenosti rozsahu sociálních služeb aktuálním potřebám,
- výdajům obcí (měst) a krajů na sociální a zdravotní služby v r. 2004,
- vyhodnocení programu podpory terénních sociálních pracovníků v sociálně vyloučených romských komunitách

Z rozboru statistických podkladů o službách poskytovaných v kojeneckých ústavech a v dětských domovech pro děti do tří let věku vyplývá, že podíl dětí umístěných v těchto zařízeních z ryze sociálních důvodů tvoří nezanedbatelnou část. V rámci dotazníkového průzkumu provedeného v jednotlivých zařízeních vyplývá, že náklady na dítě a den činí v průměru cca 800 Kč, přičemž rozptyl hodnot je značný. V tomto směru proto znovu vyvstává otázka, zda nedávat v některých případech přednost náhradní rodinné péči. Mezinárodním srovnáním míry institucionalizace (tj. počet dětí v ústavech na 10 000 dětí příslušné věkové skupiny) za 30 evropských zemí bylo totiž zjištěno, že v naší zemi byla v r. 2003 nejvyšší míra institucionalizace (60 dětí na 10 000). ČR byla následována Lotyšskem, Bulharskem, Litvou a dalšími postkomunistickými zeměmi, v členských zemích EU byla míra institucionalizace řádově nižší. Ukazuje se však, že největší překážkou pro včasné předání dítěte do náhradní rodinné péče jsou soudní průtahy.

Ačkoli kojenecké ústavy a dětské domovy pro děti od 1 do 3 let věku jsou pojímány jako zdravotnická zařízení, jednotlivé zdravotní pojišťovny na zdravotní péči o děti přispívají jen výjimečně, ačkoli na ně dostávají příspěvek od státu jako na státní pojištěnce. Na rozdíl od ÚSP pro mládež s trvalým pobytem, kde rodiče přispívají na zaopatření dítěte, v těchto zařízeních rodiče dětí nejsou povinni přispívat na krytí nákladů souvisejících s pobytem těchto dětí. I když obecně je většina ústavů pro zavedení plateb, mnohé se obávají administrativní náročnosti spojené s vymáháním dlužných částek.

Z hodnocení přiměřenosti rozsahu sociálních služeb aktuálním potřebám, které bylo realizováno na základě údajů poskytnutých pracovníky referátů sociálních

věcí pověřených obecních úřadů vyplynulo, že situaci lze jako uspokojivou vnímat pouze u skupiny seniorů, částečně pak také u rodičů s dětmi na mateřské dovolené a skupiny tělesně handicapovaných. U dalších pěti cílových skupin (mentálně a smyslově handicapovaní, děti a mladiství v krizové situaci, rodiče s dětmi v obtížné životní situaci a občané v krizové situaci) se pozitivní hodnocení objevilo pouze ve 20 - 30 % případů. U sedmi zbývajících sledovaných skupin (osoby opouštějící ústavní péči, osoby bez přístřeší, osoby žijící ve znevýhodňujícím sociokulturním prostředí, děti a mladiství ohrožení drogovou závislostí, děti a mladiství žijící v rizikovém sociálním prostředí, osoby vracející se z výkonu trestu odnětí svobody a osoby závislé na drogách a léčené z drogové závislosti) bylo pozitivní hodnocení zaznamenáno přibližně v patnácti procentech případů.

Podle nejvýraznějších podobností mezi možnostmi uspokojení specifických potřeb bylo možné jednotlivé skupiny rozdělit do tří typů - na osoby, jimž je poskytována sociální péče (osoby s handicapem a osoby zabezpečované s ohledem na fázi jejich životního cyklu), osoby v krizové situaci a v problematickém sociálním prostředí a na marginalizované skupiny. Možnosti uspokojení specifických potřeb byly jako „výborné“ či „velmi dobré“ u všech typů skupin zároveň hodnoceny pouze ve 3,5 % případů. Ve 42,1 % případů byly možnosti uspokojení potřeb hodnoceny jako „pouze minimální“ nebo „velmi špatné“ u všech tří skupin. Nejčastěji byly možnosti uspokojení potřeb vnímány jako „výborné“ či „velmi dobré“ u typové skupiny osob, jimž je poskytována sociální péče.

Situace osob, jimž je poskytována sociální péče, byla nejlépe hodnocena v Praze, Jihočeském, Pardubickém a Zlínském kraji a v kraji Vysočina, nejhůře naopak v Karlovarském, Plzeňském, Libereckém a Moravskoslezském kraji. Situace osob v krizové situaci a osob žijících v problematickém sociálním prostředí byla jako nejvíce uspokojivá vnímána v Královéhradeckém kraji, Praze a Olomouckém kraji, nejméně uspokojivé možnosti uspokojení potřeb byly zaznamenány v Karlovarském, Plzeňském a Moravskoslezském kraji. Možnosti uspokojení potřeb marginalizovaných skupin byly vnímány jako nejlepší v Praze, Olomouckém, Ústeckém a Zlínském kraji, jako nejhorší potom v Karlovarském, Pardubickém a Středočeském kraji. Celkově byla situace všech sledovaných skupin jako nejvíce uspokojivá hodnocena v Praze, Olomouckém, Zlínském a Královéhradeckém kraji, nejméně uspokojivě ji hodnotili respondenti z Karlovarského, Plzeňského a Moravskoslezského kraje.

Jako častý nebo klíčový problém hodnotilo nejvíce respondentů (76,4 %) dlouhodobou nezaměstnanost. Polovina respondentů jako časté či klíčové problémy hodnotila krádeže a drobnou kriminalitu (56,0 %), neplacení nájemného (50,4 %), užívání alkoholu mezi mládeží (50,0 %) a problémy související s užíváním alkoholu (48,2 %). Jako nejméně frekventované problémy byly hodnoceny dětská prostituce (častý nebo klíčový problém v 0,9 % případů), prostituce a obchod s lidmi všeobecně (3,6 %), týrání a zneužívání dětí (7,0 %) a projevy rasové nesnášenlivosti (8,8 %).

Priorita potřebnosti řešení sledovaných sociálních problémů v zásadě odpovídala pořadí jednotlivých problémů podle jejich rozsahu. Nižší potřebnost řešení problému, než by odpovídalo hodnocení jeho rozsahu, byla zaznamenána u extrémní chudoby, vyšší pozornost byla naopak věnována problematice šikany.

Z rozboru výdajů obcí (měst) na sociální a zdravotní služby vyplynulo, že mezi výší příspěvků na sociální a zdravotní služby, které jednotlivé obce na tyto aktivity uvolnily ze svých vlastních zdrojů, a velikostí obce byla minimální závislost (hodnota

spolehlivosti $R^2 = 0,0158$). Ukázalo se, že existuje určitá objektivní podmíněnost těchto vazeb, která je dána rozdílnou úrovní vybavenosti jednotlivých územních celků sociálními a zdravotními službami a tím, kdo byl zřizovatelem jednotlivých zařízení (obec nic nemotivuje k tomu, aby se podílela na financování zařízení, jehož zřizovatelem je krajský úřad, přestože toto zařízení se nachází na jejím území a poskytuje služby jejím občanům).

Z celkového počtu 109 hodnocených obcí ze svých vlastních zdrojů na sociální a zdravotní služby:

- 3,7 % obcí nevynaložilo ani korunu,
- 3,7 % obcí vynaložilo méně než 10 Kč na občana ročně,
- 11 % obcí vynaložilo 11 - 50 Kč na občana ročně,
- 9,2 % obcí vynaložilo 51 - 100 Kč na občana ročně,
- 44 % obcí vynaložilo 101 - 500 Kč na občana ročně,
- 22,9 % obcí vynaložilo 501 - 1 000 Kč na občana ročně,
- 5,5 % obcí vynaložilo více než 1 000 Kč na občana ročně.

Vzhledem k tomu, že jedním ze základních principů poskytování sociálních služeb je princip jejich vícezdrojového financování, byla v rámci provedeného šetření věnována pozornost m.j. i tomu, jakým způsobem se jednotlivé finanční zdroje podílejí na krytí nákladů sociálních služeb ve spádových regionech jednotlivých obcí, které v přenesené působnosti vykonávají státní správu v sociální oblasti. Z provedeného rozboru poskytnutých údajů lze vyvodit několik závěrů:

1. Obce nemají dostatečný přehled o struktuře nákladů na sociální služby a o participaci jednotlivých subjektů na jejich krytí. Z poskytnutých údajů totiž např. vyplývá, že:
 - z celkového počtu 58 obcí (tj. 53,2 % obcí, které pro toto šetření poskytly údaje), v nichž podle oficiálních statistických údajů MPSV má sídlo domov důchodců nebo ústav sociální péče, celkem 20 obcí (tj. 18,3 %) uvedlo, že stát se na financování sociálních služeb v jejich regionu vůbec nepodílí a dalších 9 obcí na tuto otázku vůbec neodpovědělo,
 - z celkem 18 obcí (tj. 16,5 %), které uvedly, že náklady na sociální služby hradí pouze ze svého obecního rozpočtu, je v 6 z nich sídlo domova důchodců nebo ústavu sociální péče, a proto se na financování nákladů na tyto služby zcela jednoznačně podílí i stát.
2. Podíl krajů na financování sociálních služeb je v naprosté většině regionů zcela zanedbatelný, pouze 7 obcí z celkového počtu 109 hodnocených (tj. 6,4 %) uvedlo, že kraje se na financování sociálních služeb v jejich spádových regionech podílely více než 50 %. Tato skutečnost je patrně vysvětlením toho, že už v r. 2003 klesl v porovnání s r. 2002 podle oficiálních statistických podkladů MPSV celkový objem výdajů na sociální služby o cca 2,4 mld. Kč (z 14 141 mld. Kč na 11 770 mld. Kč) a tento vývoj pravděpodobně pokračoval i v r. 2004 (oficiální údaje za tento rok nejsou doposud známy).
3. Podíl vlastních zdrojů obcí na financování sociálních služeb je velmi diferencovaný - celkem 55 obcí (tj. 50,5 % z hodnoceného souboru) uvedlo, že obce se na financování sociálních služeb podílí alespoň 50 %, naopak 14 obcí (tj.

12,8 %) uvedlo, že se podílí méně než 10 % a 13 obcí (tj. 11,9 %) žádné údaje o struktuře financování sociálních služeb neuvedlo. Pomineme-li výše zmíněné nepřesnosti, je zřejmé, že vedle obcí, které o poskytování sociálních služeb svým občanům mají zájem a na tuto oblast uvolňují značné finanční prostředky, existují obce, které se na financování sociálních služeb prakticky nepodílejí a veškeré aktivity přenechávají na státu, popř. kraji.

4. Finanční prostředky ze zdrojů Evropské unie se na financování sociálních služeb dosud prakticky nepodílejí. Výjimkou v tomto smyslu tvoří pouze obec Červený Kostelec, kde podle poskytnutých údajů byly celkové náklady na zabezpečení sociálních služeb kryty z 35 % z finančních prostředků EU, 87,2 % obcí uvedlo, že finanční prostředky EU se na financování sociálních služeb vůbec nepodílely.
5. Podle poskytnutých údajů je rovněž nízký podíl finančních prostředků, které na sociální služby uvolnily nadace, popř. nadační fondy - 83,5 % obcí uvedlo, že tento zdroj se na financování vůbec nepodílel. V této souvislosti je však nutno upozornit na to, že poskytnutí těchto údajů, především ze strany nestátních neziskových organizací, může mít velmi citlivý charakter, a proto obce rozsah těchto zdrojů mohly podhodnotit.
6. Podle rozboru poskytnutých údajů se na financování sociálních služeb prakticky nepodílejí dary ani sponzorské příspěvky. Celkem 75 obcí (tj. 68,8 % z hodnoceného souboru) uvedlo, že tyto finanční zdroje se na financování sociálních služeb vůbec nepodílejí, 19 obcí (tj. 17,4 %) uvedlo, že jejich podíl je menší než 5 %, pouze 2 obce se domnívají, že na financování sociálních služeb se dary a sponzorské příspěvky podílejí ve větším rozsahu - Praha 22 uvádí podíl 15 %, Nový Bydžov uvádí podíl 28 %. Lze předpokládat, že ani tato čísla však nevystihují skutečnou realitu a že podíl především finančních příspěvků od občanů je vzhledem k nedostatečné kapacitě především v domovech důchodců vyšší. Jedná se však pouze o domněnku, poskytnutí těchto údajů má stejně jako u příspěvků z nadací a nadačních fondů velmi citlivý charakter a z toho důvodu mohly obce i v tomto případě rozsah těchto zdrojů podhodnotit.

Z hlediska analýzy výdajů krajů na sociální služby byly získány pouze některé dílčí poznatky, neboť data poskytnutá ministerstvem financí byla ovlivněna značnými nedostatky vyplývajícími z jeho nedostatečné metodické a kontrolní činnosti. Analýzou poskytnutých dat vyšlo najevo, že přestože je tzv. státní dotace na lůžko v domovech důchodců a v ústavech sociální péče zúčtovatelná, jejich zúčtování podle jednotlivých paragrafů rozpočtové skladby není věnována ze strany jednotlivých krajských úřadů patřičná pozornost. V celkem čtyřech krajích totiž výše dotace ze státního rozpočtu na sociální služby (ve Středočeském, Jihočeském, Pardubickém a Zlínském kraji) byla podle poskytnutých údajů vyšší než celkový objem finančních prostředků, které tyto kraje vynaložily na služby ústavního charakteru, naopak v hlavním městě Praze celkové náklady na jedno lůžko v ústavním zařízení byly více než dvojnásobné v porovnání s ostatními kraji.

Z vyhodnocení údajů v ostatních krajích vyplývá, že:

- nejvyšších hodnot z hlediska výše výdajů na služby ústavního charakteru v relaci na 1 obyvatele dosahuje kraj Ústecký (257,45 Kč ročně),
- nejvyšších hodnot z hlediska výše výdajů na služby neústavního charakteru v relaci na 1 obyvatele dosahuje kraj Olomoucký (88,73 Kč ročně),

- nejvyšších hodnot z hlediska výše výdajů na služby ústavního charakteru v přepočtu na jedno místo v domovech důchodců a v ústavech sociální péče dosahuje kraj Ústecký (2 733 Kč měsíčně).

Rozdíly, které mezi jednotlivými kraji v tomto směru existují, je možno částečně vysvětlit i odlišnou strukturou jejich vybavenosti sociálními službami. Tyto rozdíly mají historické kořeny, jsou odrazem především dlouhodobé neexistence jakékoli koncepce rozvoje sociálních služeb a skutečnosti, že tyto rozdíly nebyly z pozice centrálních orgánů - především ministerstva práce a sociálních věcí, ministerstva financí a ministerstva vnitra - dlouhodobě (nikoli pouze od počátku 90. let) žádným způsobem korigovány, usměrňovány a regulovány, a to přesto, že všechny sociální služby až do 30. 6. 1990 byly poskytovány, zabezpečovány a řízeny výhradně státními orgány.

Přes objektivní charakter části těchto rozdílů je jejich značná část dána přístupem jednotlivých krajů k zabezpečování potřeb občanů. V tomto smyslu např.:

- pouze v některých krajích jsou pravděpodobně chybějící kapacity ústavních zařízení nahrazovány poskytováním sociálních služeb v domácnostech jednotlivých klientů (zejména kraje Plzeňský, Liberecký a Jihomoravský),
- zejména v příhraničních hornatých, resp. kopcovitých krajích (Jihočeský, Karlovarský, Ústecký a Olomoucký) je naopak díky obtížné dostupnosti řady odlehlých území stále preferováno poskytování sociálních služeb v ústavních zařízeních a terénní služby v těchto regionech jednotlivých krajů jsou pouze minimálním způsobem rozvinuty.

Cílem studie, která hodnotila program podpory terénních sociálních pracovníků v sociálně vyloučených romských komunitách, bylo poskytnout Úřadu vlády, ministerstvu práce a sociálních věcí, lokálním politikům, manažerům organizací územní samosprávy i široké veřejnosti poznatky, které by bylo možno využít v dalším období tak, aby se minimalizovalo riziko sociálního vyloučení. Studie dokládá základní zjištění, že limitované dosahování cílů a hodnot všech významných aktérů programu je podstatně způsobeno rozporností hledisek vládní strategie, lokálních veřejných zájmů a zúžené profesní strategie terénních pracovníků intervenujících do problematice sociální situace převážně romských obyvatel měst a lokalit. Zvýšení kapacity programu řešit programové cíle předpokládá zejména získat ke spolupráci ostatní významné aktéry programu. Studie se setkala s příznivou reakcí představitelů Úřadu vlády. Na základě jejich podnětu bude zpracována na počátku roku 2006 expertíza obsahující doporučení k zefektivnění administrativních postupů při řízení zmíněného vládního programu.

3.1.7 Projekt „Migrační potenciál po vstupu ČR do EU“

Projekt navázal na rozsáhlá terénní šetření migračních postojů české populace k možnostem pracovat v zahraničí. Celkem byly v uplynulých letech realizovány 4 průzkumy - dva v celkové populaci, dva v příhraničních okresech bezprostředně sousedících s Německem a s Rakouskem, poslední šetření proběhlo v období předstupních jednání vstupu ČR do EU. Cílem projektu v tomto roce bylo aktualizovat míru migrační připravenosti po vstupu ČR do EU.

Cílem výzkumného projektu bylo aktualizovat míru migrační připravenosti a zmapovat postoje české veřejnosti k zahraniční pracovní migraci po vstupu ČR do EU. V průběhu šetření byl sledován posun postojů veřejnosti k této otázce.

V rámci záměru byla ověřena metodika terénního šetření a byl inovován použitý dotazník ve vztahu k sociálně ekonomickému vývoji. Samotné šetření proběhlo ve IV. čtvrtletí 2005 (17. - 21. 10. 2005) ve spolupráci s agenturou Faktum - Invenio. Šetření zahrnuje postoje celkové české populace; výzkumný soubor tvořilo 1 078 osob starších 18 let. Reprezentativnost souboru ve vztahu k českému obyvatelstvu zajišťují kvótní znaky: pohlaví, věk, vzdělání a velikost obce. Vlastní šetření bylo realizováno metodou face to face přímo v domácnostech respondentů.

Smyslem šetření bylo verifikovat základní migrační trendy v sociálně ekonomické situaci po vstupu ČR do EU a ověřit tyto základní hypotézy:

- obyvatelstvo ČR se nadále vyznačuje silnou vazbou k domovu a preferencí života a práce v Česku - to představuje důležitý faktor brzdící migrační tendence,
- přetrvává výrazný rozdíl mezi deklarovaným (nezávazným) zájmem o práci v zahraničí a reálným usilováním o získání práce v zahraničí,
- vzhledem k rozšířeným možnostem českých občanů pracovat v některých zemích Unie (uvolnění pracovního trhu ve Velké Británii, Irsku a Švédsku a řadě nabídkových programů pro kvalifikované pracovníky) lze - přes omezení volného pohybu - určité zvýšení migračních tendencí očekávat,
- mezi potenciálními migranty bude nadále výrazně převládat migrace dočasná (přechodná) před migrací trvalou,
- teritoriálně bude zahraniční pracovní migrace vykazovat poměrně široký rozptyl v zájmech o cílové země - s výraznou převahou Německa a zvýšenou orientací na Velkou Británii a Irsko,
- potenciál zahraniční pracovní migrace bude i nadále výrazně koncentrován v mladších ročnících.

Výsledky výzkumného šetření stanovené pracovní hypotézy v zásadě (více či méně) potvrdily:

- z celkového počtu oslovených respondentů pomýšlí na práci v cizině zhruba 12 % osob,
- majoritní část z těch, kteří vyslovili kladný postoj k migraci (63,3 %), neučinila žádné konkrétní kroky k realizaci vyčteného cíle,
- téměř dvě pětiny potenciálních migrantů mají v úmyslu pracovat ve Velké Británii, třetina v Německu, necelá pětina v zámořských státech, v USA a Kanadě,
- z respondentů, kteří pomýšlejí na odchod do zahraničí, zatím čtvrtina neví, jak dlouho by v zahraničí zůstala; stejný podíl lidí plánuje zůstat v zahraničí asi jeden rok a pětina potenciálních migrantů pomýšlí zůstat v cizině jeden až dva roky,
- pro trvalou migraci se vyjádřilo pouze 4,3 % potenciálních migrantů a zhruba 5 % uvažuje o zahraničním pobytu delším než pět let,
- třetina lidí, kteří pomýšlejí odejít pracovat do zahraničí, by chtěla vycestovat během jednoho roku a další čtvrtina v poměrně delším časovém horizontu - jeden až dva roky, aktuálně během příštích šesti měsíců uvažuje o odchodu z ČR pouze necelých 13 % kladně uvažujících respondentů,

- mezi lidmi uvažujícími o práci v Německu nebo v Rakousku dávají téměř čtyři pětiny přednost pobytové migraci a pouze pětina preferuje přeshraniční pendlování za prací,
- za nejčastější bariéry migrace byly opět potvrzeny rodinné a přátelské vazby, pocit sounáležitosti v ČR („tady to znám, tady jsem doma“) a neznalost jazyka,
- sociodemografické charakteristiky potenciálních migrantů zůstaly více méně konstantní; migrace je nadále záležitostí mladých jedinců bez rodinných závazků a jiných vazeb.

Výsledky šetření nepotvrdily hypotézu o zvýšení migračního sklonu v souvislosti se vstupem ČR do EU. V rámci lehce snížené migrační tendence se v postojích projevují zvýšené náznaky racionálnosti (zvýšený zájem o země s reálnou možností vycestovat a současné snížení podílu vágního, neujasněného meditování).

Podíl trvalých migrantů oproti roku 2003 nadále klesl (o 3 procentní body) a představuje pouze zcela okrajovou záležitost (4,3 % potenciálních migrantů uvažuje o trvalém pobytu v zahraničí).

Oproti roku 2003 poklesl zájem o Německo a naopak, vzhledem k liberální migrační politice obou států se zvýšil zájem o Velkou Británii a Irsko.

Celkově dosahuje podíl potenciálních českých migrantů takový rozměr, který v žádném případě nemůže destabilizovat trh práce v EU ani způsobit vážné ohrožení na trhu práce v sousedním Německu a Rakousku.

3.1.8 Projekt "Institucionální zabezpečení sociálního dialogu"

V rámci tohoto projektu byla věnována pozornost rozboru institucionální kapacity sociálních partnerů. Stav kapacity sociálních partnerů je ale také vedle dalších faktorů ovlivněn legislativním prostředím. V případě českých sociálních partnerů se jedná zejména o nejednoznačnost nebo neexistenci smluvního partnera pro kolektivní vyjednávání a kogentnost stávajícího Zákoníku práce.

Organizace zaměstnavatelů jsou zakládány dvojí legislativní cestou (zákon o sdružování občanů a Občanský zákoník). Není dořešeno, zda se sdružení vzniklá podle Občanského zákoníku mohou stát partnery odborových organizací a sjednávat kolektivní smlouvy vyššího stupně (KSVS). Stanoviska ministerstva práce a sociálních věcí a odborů ve věci uzavírání KSVS organizacemi zaměstnavatelů vzniklými dle Občanského zákoníku jsou protikladná. Organizace zaměstnavatelů nemají navíc v některých případech ve svých stanovách zmocnění svých členů ke kolektivnímu vyjednávání nebo vyjednávají jen za omezený okruh členů, kteří svaz k vyjednávání zmocnili. Odborové svazy působící v oblasti státní správy nemohou uzavřít kolektivní smlouvy vyššího stupně z důvodů neexistence smluvního partnera pro kolektivní vyjednávání, neboť právní úprava neumožňuje zaměstnavatelům této sféry, státním orgánům, vytvořit organizace zaměstnavatelů.

Omezený prostor pro sjednávání pracovněprávních nároků (vyjma mzdových nároků) je považován za závažnou překážku smluvní volnosti sociálních partnerů. Zvyšovat a rozšiřovat pracovněprávní nároky zaměstnanců je možné pouze v rámci daném pracovněprávními předpisy. Vyšší a další nároky nad rámec daný zákonem

Ize v kolektivních smlouvách sjednat jen tehdy, když k tomu Zákoník práce kolektivní smlouvu výslovně opravňuje.

Nedostatečná institucionální kapacita sociálních partnerů byla spatřována především v klesající členské základně, nedostatečném materiálně technickém zabezpečení organizací a souvisejícím nedostatečným personálním a expertním zázemím.

Od r. 1990, kdy bylo v odborech organizováno cca 82 % zaměstnanců, klesl do r. 2004 podíl odborově organizovaných zaměstnanců o 60 %. Přitom členská základna odborů včetně jejich funkcionářů průběžně stárne, mladí lidé do odborů nevstupují. Z minulosti stále přežívá pohled veřejnosti na odbory jako na organizaci zajišťující materiální výhody a aktivity pro volný čas zaměstnanců.

Odborové hnutí je organizačně poměrně roztržité a nejednotné. V ČR působí vedle 5 odborových centrál (Českomoravská konfederace odborových svazů - ČMKOS, Asociace samostatných odborů - ASO, Konfederace umění a kultury - KUK, Křesťanská odborová koalice - KOK, Odborové sdružení Čech, Moravy a Slezska - OS ČMS) několik samostatných odborových svazů a řada samostatných podnikových odborových organizací, které nemají vazbu na tyto centrály a ani na nějaký odborový svaz.

Členská základna zaměstnavatelských svazů se v průběhu minulých let nezměnila, dochází pouze k přestupům jednotlivých svazů mezi zaměstnavatelskými centrály (Svaz průmyslu a dopravy ČR, Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR). Procento organizovaných firem je velmi malé (cca 1 %), z hlediska počtu zaměstnanců ale firmy sdružené ve svazech a centrálách zaměstnavatelů zaměstnávají cca 38 % všech zaměstnanců.

Velké rozdíly jsou zaznamenávány mezi jednotlivými odborovými centrály z hlediska jejich finančních a materiálních možností, které jsou dány zejména množstvím vybraných příspěvků, tzn. počtem členů sdružených ve svazech, a dále pak ekonomickými aktivitami samotných svazů. Rozdíly vznikly především tím, že odborové svazy sdružené ve třech centrálách ČMKOS, ASO a KUK jsou povětšinou následníky bývalých svazů sdružených v původních komunistických odborech a získaly původní odborový majetek. Roční objem finančních prostředků není považován za dostatečný a často v případě malých centrál postačí pouze na zabezpečení základního chodu organizace.

Zaměstnavatelské svazy měly podstatně horší startovací pozici než odbory, neboť vznikly nově bez návaznosti na předchozí struktury. Prostředky na činnost získávají v menší míře z členských příspěvků a z větší části z komerčních aktivit.

U odborových i zaměstnavatelských centrál existují dva způsoby organizační výstavby - centrály s vlastním profesním aparátem (ČMKOS a SP ČR) a centrály pouze s reprezentační složkou a nejnezbytnějším sekretariátem (ASO, KZPS).

Odbory disponují početnějším personálním a odborným aparátem než organizace zaměstnavatelů. Kvalitním aparátem profesionálů disponuje i řada odborových svazů. Expertní zázemí svazů je často využíváno i samotnými centrály. V případě malých centrál jsou jejich pracovníci a experti z velké části dobrovolníci mající jiné zaměstnání nebo se jedná o důchodce. Malé centrály trpí nedostatkem kvalifikovaných a jazykově vybavených pracovníků, přitom však se vstupem do EU se rozšířil rozsah agendy a požadavky na její zabezpečení.

Zaměstnavatelské svazy jsou z hlediska personálního vybavení výrazně poddimenzovány. Odborní pracovníci musí obsáhnout široké spektrum problematiky, což limituje jak kvantitu, tak i kvalitu výsledných výstupů. Odborné práce jsou často zajišťovány za pomoci odborníků ze sdružených svazů či podniků.

Počet personálu je jak na straně odborů, tak na straně zaměstnavatelů považován (zejména v souvislosti s rozšířením agendy po vstupu ČR do EU) za nedostatečný.

3.2 Zapojení do grantových programů

Na projekty realizující výzkumný záměr z institucionálních prostředků navazovaly i v loňském roce účelově financované projekty, které tvořily významné finanční zdroje na krytí nezbytných terénních šetření a personálních vstupů, které nemohly být realizovány z institucionálních prostředků. V r. 2005 VÚPSV řešil, popř. se podílel na řešení 22 grantových úkolů. Jejich seznam je uveden v příloze č. 4.

K nejvýznamnějším projektům patřil projekt **Riziko možného odlivu kvalifikovaných odborníků z ČR do zahraničí**. Po rozšíření EU nabývá na významu otázka odchodu vysokoškolsky kvalifikovaných odborníků z nových členských zemí do států staré Evropy. Podle vyjádření Evropské komise se např. očekává, že nové členské státy přijdou o 10 % svých nejnadanějších studentů, což může vážně ohrozit potenciál jejich hospodářského růstu.

Pro posouzení míry rizika odchodu kvalifikovaných českých odborníků do zahraničí je nezbytné zhodnotit aktuální potřebu kvalifikovaných pracovních sil (KPS) v jejich oborové/profesi struktuře v ČR a v migračně přitažlivých (cílových) teritoriích. První etapa řešení byla proto zaměřena na analýzu poptávkové stránky trhu práce v segmentu KPS u nás a v zahraničí (resp. ve vybraných státech EU).

Výzkum prokázal, že při dnešním stavu poznání a použitých metodách nelze stanovit absolutní počty nedostatkových odborníků v jednotlivých členských státech EU vč. ČR, ale lze tuto potřebu specifikovat ve vztahu k její odvětvové/oborové struktuře a profesnímu zaměření. Kvantitativní a kvalitativní průzkum potvrdil, že na českém trhu práce existuje kritický nedostatek strojních inženýrů pro vývoj, technologii a konstrukci. Děje se tak v rozporu s expandující strojírenskou výrobou, zejména automobilovým průmyslem, a slibným příchodem a relativní stabilizací zahraničních investorů v ČR. Všeobecně jsou žádáni dále inženýři softwarových oborů, úzcí IT specialisté, specialisté zákaznických služeb (se schopností komunikace s technikem i uživatelem) i databázoví vývojáři. Poptávka po strojních a elektrotechnických inženýrech, IT odbornících a odbornících z oblasti jakosti, kteří by měli i požadované jazykové znalosti, se v uplynulých pěti letech mnohonásobně zvýšila.

Vedle inženýrských profesí tvoří druhou nejpočetnější skupinu požadované KPS experti v oblasti podnikání a příbuzných oborech. Odborní pracovníci z úseku účetnictví, financí, rozpočtů, odborní pracovníci na úseku peněžnictví, pojišťovnictví, personálních a zaměstnavatelských věcí jsou vyhledáváni zejména u malých a středních podniků, kde je rovněž zvýšená poptávka po interních a externích obchodnících.

V uplynulých pěti letech poklesla poptávka po vysokých manažerských postech (upřednostňují se vlastní kandidáti v rámci kariérního postupu) a hledají se

spíše nižší manažerské pozice. Na trhu práce došlo k posunu poptávky od ekonomických profesí (průzkum trhu, marketing atd.) ke kvalifikovaným technickým specialistům. Dále jsou poptáváni obchodní zástupci (reprezentanti), kteří by měli solidní odborné znalosti a prodejní, komunikativní dovednosti. Typickým příkladem je zvýšená poptávka po reprezentantech farmaceutických firem.

Z monitoringu inzerátů volných pracovních míst ve vybraných nemocnicích vyplývá, že vysoká poptávka po kvalifikovaných zdravotnících je v ČR setrvalý jev. Shánějí se lékaři (s první i druhou atestací) i kvalifikované zdravotní sestry. Nejvyšší poptávka je po lékařích z interny, chirurgie, anesteziologie, gynekologie a porodnictví a pediatrie.

Zahraniční trhy práce hledají zejména ty skupiny profesí, které umožňují jejich univerzální využití. Jsou to především:

- lékaři téměř všech specializací a kvalifikovaný zdravotnický personál (z lékařů jsou požadováni zejména anesteziologové, internisté, terapeuti, pediatři, stomatologové atd.; všeobecně jsou vyhledávány zdravotní sestry s praxí /nezřídka s ukončeným terciárním vzděláním/, rehabilitační pracovníci, ošetřovatelé dlouhodobě nemocných a pečovatelé o seniory),
- experti z informačních technologií a komunikací (vyhledávání jsou analytici, programátoři, správci sítí, vývojáři atd., paušálně se v EU uplatní téměř všichni IT odborníci se znalostí nejnovějších technologií, zkušenostmi v oboru a jazykovými předpoklady),
- manažeři a odborníci v oblasti podnikání (předpokladem jsou zkušenosti z managementu v zahraničí nebo v zahraniční firmě a výborné jazykové znalosti; u kandidátů jsou vítány i znalosti ruštiny a obchodní kontakty směrem na východ),
- elektrotechnici, elektronici, strojní inženýři (jsou vyhledáváni téměř ve všech starých členských zemích ve vztahu k rozvoji terciárního sektoru v oblasti kvalifikačně náročných služeb - informatiky, telekomunikací atd. a rozmachu strojírensky náročných oborů /zejm. automobilový průmysl/).

Při porovnání poptávkové stránky českého a evropského trhu práce je zřejmé, že v České republice a EU chybí odborníci v téměř totožné odvětvové/oborové a profesní struktuře. Propojení vzdělávacího systému s aktuálními požadavky hospodářské praxe se stává nezbytným požadavkem. Tento požadavek je o to intenzivnější, uvážíme-li, že s nedostatkem obdobně kvalifikovaných expertů se potýkají i jiné (ve vztahu k nám nesporně bohatší) evropské státy, např. SRN, Velká Británie, Irsko atd. a nedostatek odborníků požadovaných profesí se snaží alespoň částečně eliminovat jejich imigrací ze zahraničí, nyní především z nových států EU.

V případě, že některé skupiny již dnes nedostatkových expertů odejdou z ČR za lukrativní příjmovou a kariérní nabídkou do zahraničí, budou se zjištěné rozpory mezi nabídkou a poptávkou na českém trhu práce nadále prohlubovat. V konečných důsledcích mohou znamenat zhoršení podmínek pro podnikání a stát se brzdou vývoje domácí ekonomiky.

Vyspělé evropské státy si dnes již uvědomují, že jejich další ekonomický růst by mohl limitovat národní pracovní potenciál. Kromě trhem požadované podpory domácí inteligence se snaží do země přilákat odborníky ze zahraničí; ti mají „přes uzavřené hranice“ do země usnadněný přístup.

Při analýze evropských migračních nabídkových programů pro KPS zjišťujeme, že přes dílčí odlišnosti platí při jejich koncepci dva základní předpoklady:

- přijaté programy vycházejí z nabídky a poptávky na místním trhu práce,
- zahraniční odborníci jsou rekrutováni do předem určených oborů a pevně stanovených profesí.

O integraci kvalifikovaných odborníků ze zahraničí usiluje i ČR, která od roku 2003 realizuje pilotní projekt „Aktivní výběr kvalifikovaných pracovníků“. Projekt je prvním krokem k vytváření budoucí imigrační politiky ČR. Jde bezesporu o významnou iniciativu; jeho slabinou je zatím malý počet účastníků (vybraných zájemců), který zdaleka nepokrývá stanovené kvóty. Jeho koncepce vychází především z národní příslušnosti uchazečů; nejsou zde specifikovány požadované obory, profese, popř. další profesní charakteristiky. Bylo by vhodné zvážit možnosti rozšíření (modifikaci) projektu ve vztahu k aktuálním potřebám českého trhu práce v kvalifikačně náročných oborech, které se potýkají s nedostatkem domácích odborníků.

Z mezinárodního pohledu patří k významným aktivitám zapojení VÚPSV do tří projektů **European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions** v Dublinu.⁷ Jedná se o projekty **European Industrial Observatory (EIRO)**, **European Working Condition Observatory (EWCO)** a **European Restructuring Monitor (ERM)**. Zmíněné projekty byly postupně rozšiřovány na všechny členské a kandidátské státy EU.

Projekt EIRO je zaměřen na analýzu průmyslových vztahů, tzn. na sociální dialog, kolektivní vyjednávání, pracovní právo a na institucionální zajištění průmyslových vztahů a související oblasti. Projekt EWCO je zaměřen na analýzu pracovních podmínek, tzn. jak na působení fyzikálních faktorů, tak i na širokou škálu faktorů sociální povahy, a to se zvláštním zřetelem na různá empirická šetření, která byla na národní či mezinárodní úrovni uskutečněna. V rámci obou projektů je připravována řada příspěvků lišících se rozsahem a tematickým zaměřením. Příspěvky přinášejí aktuální informace týkající se nejnovějšího vývoje v rámci jednotlivých zemí a na evropské úrovni. Jednotlivé národní příspěvky projektu EIRO jsou zveřejňovány na internetové adrese <http://www.eiro.eurofound.eu.int/> a projektu EWCO na adrese <http://www.eurofound.eu.int/ewco/>. Z vybraných tematicky zaměřených příspěvků jsou připravovány mezinárodní komparativní studie publikované knižně a zároveň i na uvedených adresách.

Posledním projektem zajišťovaným pro uvedenou nadaci je projekt ERM, jehož cílem je monitorování změn na trhu práce v důsledku restrukturalizace průmyslu. Sledovány jsou případy vzniku a zániku pracovních míst podle odvětví, regionu a dalších zadaných parametrů. Informace o restrukturalizačních změnách na evropském trhu práce jsou k dispozici na <http://www.emcc.eurofound.eu.int/>.

Velmi zajímavým projektem je projekt "**Rodina, partnerství a demografické stárnutí: Generace a gender**", který je řešen v rámci mezinárodního programu Generations and Gender Programme (GGP) a který je koordinován Ekonomickou komisí OSN v Ženevě. Výzkum je koncipován jako první vlna panelového šetření, má

⁷ Nadace je autonomním orgánem Evropské unie a byla založena Radou ministrů v roce 1975 za účelem napomáhat řešení problémů vzniklých mezi sociálními partnery v oblasti pracovních a životních podmínek, její činnost je kontrolována Poradním výborem, který má tripartitní strukturu.

za cíl studium dynamiky vývoje rodiny a rodinných vztahů od jejího založení až do jejího zániku a zahrnuje tak období několika etap životního cyklu: založení rodiny, rození dětí, střední věk, životní situace seniorů. Rozsah výběrového souboru je 10 000 respondentů z populace mužů (N = 5 000) a žen (N = 5 000) ve věku 18 - 79 let.

Pilotní šetření proběhlo v České republice na sklonku roku 2004 a bylo získáno 394 zpracovaných dotazníků. Na základě analýzy průběhu pilotního šetření a sebraných dat bylo identifikováno několik problémových okruhů, a proto bylo v dotazníku provedeno několik změn, především za účelem zvýšení efektivnosti a ochoty respondentů dotazník vyplnit a ulehčit práci v terénu.

Úpravy provedené v dotazníku se při hlavním šetření osvědčily, neboť se tak podařilo zkrátit průměrnou délku dotazování o 20 minut. Během hlavního šetření také vyšší podíl respondentů vyjádřil ochotu k další spolupráci v následující vlně. V souvislosti s těmito konečnými efekty byly provedené změny hodnoceny mezinárodní pracovní skupinou pozitivně.

Do konce roku 2005 byl průběh šetření i jeho první výsledky prezentovány na několika konferencích a pracovních setkáních, byla zpracována také první, deskriptivní studie „Rodina, partnerství a demografické stárnutí: Generace a gender - Analýza: Deskriptivní analýza výsledků šetření“ sloužící k prvnímu podrobnějšímu seznámení se s daty a také ke kontrole souboru. Analýza výsledků vedoucí k hlubšímu porozumění demografické situace České republiky v evropském prostoru bude vypracována v roce 2006.

V r. 2005 bylo rovněž zahájeno řešení čtyřletého projektu **"Rodina, zaměstnání a vzdělání"**. Byla provedena sekundární analýza výzkumů s příbuznou tematikou uskutečněných od roku 2000 ve VÚPSV, STEM a v Sociologickém ústavu AV ČR, z níž k nejzajímavějším poznatkům patří tyto skutečnosti:

➤ z hlediska strategie nakládání s časem:

Na plný úvazek pracuje většina osob nejen v celkové ekonomicky aktivní populaci, ale i většina rodičů, vč. rodičů malých dětí. České ženy (oproti ženám v západní Evropě) doposud řeší sladování rodiny a zaměstnání volbou ze dvou „krajních“ alternativ: buď zůstávají doma s dětmi na mateřské či rodičovské dovolené (v průměru déle než v zemích EU) nebo se vracejí na plný úvazek do zaměstnání (podstatně častěji než v EU).

Částečný úvazek volí (nebo se jim podaří ho získat) pouze malá část žen nejmladších dětí (okolo třetího roku jejich věku) a žen se třemi a více dětmi. Přesto je podíl žen pracujících na částečný úvazek vyšší než podíl mužů, a to podle statistik ČSÚ za celou populaci zhruba čtyřnásobný, zatímco v našich výzkumech sledujících rodiče malých a mladších dětí jsou rozdíly neporovnatelné vzhledem k (téměř) nulovému podílu u mužů a variabilnímu podílu žen pohybujícímu se řádově mezi 5 - 30 procenty. Závisí to především na počtu a věku dětí a profesi ženy, dále také na jejím věku, místních podmínkách pro zaměstnávání aj.

Přestože netradiční pracovní režimy jsou považovány za významný nástroj sladování rodiny a zaměstnání, a tedy by měly být asi využívány hlavně ženami, je tomu naopak. Ukazuje to, že důvodem nebývá ani tak zmíněné sladování jako spíše charakter práce a odlišná struktura socioprofesionálního postavení mužů a že jsou tyto režimy spíše využívány podle potřeb zaměstnavatelů nebo podmínek konkrétního pracovního místa (častěji je umožňují kvalifikovanější profese s větší mírou flexibility

pracovní doby, byť současně jejího většího objemu, což jsou pozice častěji obsazované muži). V průměru věnují lidé nejvíce času za týden zaměstnání, ale zatímco u mužů je tato převaha jednoznačná, ženy se v téměř stejné míře věnují domácnosti a péči o děti. Nejvyrovnanější podle pohlaví je čas věnovaný na „společný pobyt s rodinou“.

Ze všech sledovaných diferenciačních kritérií hraje nejmenší úlohu profesní skupina. Socioprofesní status přirozeně ovlivňuje základní dělbu časového fondu mezi zaměstnání a nepracovní aktivity jako celek. Rodinný stav ovlivňuje především volnočasové aktivity, ale také rozsah pracovního času a času stráveného s rodinou, zatímco do domácích prací se promítá méně. Vzdělání má statisticky významný vliv, ale méně silný než výše uvedené identifikační znaky.

- z hlediska subjektivního hodnocení současné životní úrovně a problematických oblastí života rodin:

Rodiny v různých fázích rodinného cyklu a různého rodinného uspořádání vnímají svoji životní úroveň velmi rozdílně. Jako (velmi/spíše) dobrou ji hodnotí zejména úplné rodiny manželských párů (s dětmi a nebo již bez nich) a samostatně žijící osoby středního věku. Naopak za (velmi/spíše) špatnou považují svoji životní úroveň představitelé neúplných rodin a především těch s dětmi předškolního věku. Osamělé matky mají také nejčastěji pocit, že jsou chudá domácnost. Proto ani nepřekvapí, že stávající životní období ve velké míře hodnotí jako dost nešťastné, neboť ve svém životě mnohem častěji pociťují větší problémy a starosti. Nicméně nejsou až tak pesimistické, protože věří, že se vše v dohledné době vyřeší. Pro většinu rodinných typů platí, že s vyšším vzděláním roste spokojenost s vlastní životní úrovní a snižuje se pocit chudé domácnosti.

- z hlediska příjmové situace domácnosti a významu sociálních příjmů:

Dostatečnost příjmů na uspokojování (ne)zbytných potřeb domácnosti a jejích členů představuje jeden z hlavních aspektů hodnocení životní úrovně. Vyšší počet výdělečně činných osob v úplných rodinách (oproti neúplným) a ve střední věkové generaci (oproti mladší i starší) ve velké míře ovlivňuje naplňování rodinného rozpočtu a následné nakládání s příjmy. Se svým současným příjmem tak podle očekávání nejobtížněji vycházejí (mladé) neúplné rodiny, nejlépe s nimi naopak hospodaří úplné rodiny s dospívajícími dětmi i bez dětí a jedinci středního věku. Hlavně samoživitelky s malými dětmi a s určitým odstupem také rodiny manželů a nesezdaných s dětmi předškolního věku a neúplné rodiny s dospívajícími dětmi jsou proto nejčastěji závislé na pomoci rodičů či jiných příbuzných a přátel. Při jistých potížích s hospodařením s příjmy mají hlavně osamělé matky problém ještě něco uspořít.

Subjektivní pocit závislosti na sociálních dávkách je výrazně modifikován dvěma faktory - fází rodinného cyklu a velikostí rodiny dané především počtem osob, které vytvářejí příjem rodiny. Vyšší závislost na sociálních dávkách ve fázi budování rodiny přitom postupně slábne a znovu se upevňuje na konci rodinného cyklu. Relativně dobrá životní úroveň a snadné vycházení s příjmy snižuje význam sociálních dávek pro jednočlenné domácnosti osob středního věku, ale i pro úplné rodiny s dospívajícími dětmi. V rodinách důchodců, ať již žijících samostatně nebo v páru, představují důležitou kompenzaci za pracovní příjmy důchody (i když nejsou sociální dávkou v pravém slova smyslu).

Na sociálních dávkách jsou zásadním způsobem závislé neúplné rodiny s malými dětmi, ve kterých se osamělost často spojuje s ekonomickou neaktivitou rodiče, resp. péčí o malé děti. V neúplných rodinách s dospívajícími dětmi sice rodič jednak pracuje častěji a jednak hlavně na plný úvazek, čímž se závislost na státních dávkách a jiné pomoci poměrně oslabuje, celkové vycházení s příjmy však vykazuje jisté napětí. Relativně větší pocit závislosti na sociálních dávkách v rodinách druhá a družky oproti rodině mladých manželů může souviset s volnějším hospodařením s disponibilními prostředky, vyloučit nelze ani situaci, kdy se některé matky mohou pro účely sociální podpory deklarovat jako osamělé.

3.3 Prezentace získaných poznatků na konferencích a seminářích

Značnou pozornost věnoval v tomto roce VÚPSV rovněž prezentaci poznatků získaných při řešení jednotlivých studií na veřejnosti.

V dubnu uspořádal VÚPSV ve spolupráci s Fakultou sociálních studií Masarykovy univerzity a ministerstvem práce a sociálních věcí v Brně konferenci na téma **"Účelové programy na lokálních trzích práce"**. Na této konferenci akademičtí pracovníci a odborníci z úřadů práce a neziskových organizací diskutovali nad tím, jak úspěšně provádět účelové lokální programy a jak rozvíjet potenciál pro jejich rozšíření.

Konference se účastnilo více než 100 odborníků z akademických pracovišť, Správy služeb zaměstnanosti i z nestátních neziskových organizací. Úvodní referát na téma "Význam lokálních projektů na českém trhu práce přednesl" prof. PhDr. T. Sirovátka, CSc., za SSZ MPSV pronesl úvodní příspěvek dr. V. Kužel. V průběhu konference vystoupili se svými příspěvky rovněž další pracovníci VÚPSV (PhDr. V. Kuchařová, CSc., PhDr. J. Winkler, Ph.D, Mgr. M. Horáková, Ing. M. Rákoczyová), kteří se ve svých příspěvcích zaměřili na analýzu situace rizikových skupin na trhu práce v naší zemi.

Cílem konference bylo navázání přímé spolupráce mezi odborníky z praxe a akademickými pracovníky při realizaci projektů orientovaných na řešení problematiky trhu práce tak, aby tyto kontakty mohly být využity m.j. při realizaci grantových schémat Evropských strukturálních fondů, která skýtají poměrně značný prostor pro tvorbu lokálních a regionálních programů na trhu práce.

V rámci diskuse byla pozornost zaměřena především na možnosti řešení nezaměstnanosti čtyř cílových skupin - nízkokvalifikovaných uchazečů o zaměstnání, absolventů škol, žen vracejících se na trh práce po mateřské dovolené a zdravotně handicapovaných. V každém z těchto tematických bloků byly diskutovány zkušenosti s vybranými lokálními projekty, které byly orientovány k zapojení těchto osob na pracovní trh, účastníci společně hledali vhodná řešení a další postupy v jednotlivých oblastech. Přitom odborníci ze Správy služeb zaměstnanosti MPSV identifikovali několik praktických problémů, při jejichž řešení může sféra aplikovaného výzkumu pomoci. K těmto otázkám patří:

1. analýza vstupních a výstupních dat při koncipování lokálních projektů (v této souvislosti se ukázala potřeba doplnit analýzy potřeb rizikových skupin na českém trhu práce situační analýzou v jednotlivých okresech a regionech vzhledem k tomu, že situace rizikových skupin na trhu práce je regionálně diferencovaná),

2. skutečnost, že úřady práce zatím v malé míře využívají analýzu výstupů existujících programů pro zvýšení kvality lokálních projektů a opatření (účastníci vyjádřili zájem o zvýšení profesionální kvality informací, s nimiž při koncipování lokální politiky pracují, a formulovali očekávání, že informační systém SSZ bude lépe využitelný pro uvedené účely),
3. uvádění a zpřístupnění příkladů dobré praxe při budování partnerství mezi různými sektory poskytujícími služby a opatření na trhu práce (v této souvislosti jde zejména o popis a zhodnocení možností a role zaměstnavatelských organizací při formování politiky trhu práce).

Příspěvky prezentované na konferenci i zajímavé podněty z diskuse byly publikovány ve sborníku z konference.

V dubnu uspořádal Výzkumný ústav práce a sociálních věcí ve spolupráci se Zdravotně sociální fakultou Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích konferenci na téma "**Sociální služby ve světle připravovaných reforem**". Na této konferenci, která byla určena především mladým výzkumným pracovníkům a studentům doktorského studia, bylo prezentováno více než 15 příspěvků orientovaných na otázky práva a nároku na sociální službu, problémů rozdílné vybavenosti jednotlivých regionů sociálními službami, na otázky charakterizující přístup obcí, měst a krajů k financování sociálních služeb a některé postřehy, které charakterizovaly rozdílné přístupy k sociálním službám v evropských zemích. K nejzajímavějším postřehům z konference patří tyto skutečnosti:

Stát má prakticky ve všech evropských zemích primární odpovědnost za zajištění toho, aby tyto služby byly poskytovány a měl by mít určité pravomoci v oblasti jejich plánování, koordinace a supervize. Vzhledem k odpovědnosti místních a regionálních orgánů za provozní aspekty se v posledních letech projevuje trend k decentralizaci sociálních služeb, a tedy k širšímu zapojování místních a regionálních orgánů do poskytování těchto služeb. Tento trend má přitom dvě základní formy:

- v některých zemích je všechna odpovědnost převedena na místní a regionální orgány,
- v jiných zemích je na místní a regionální orgány převedeno pouze řízení sociálních služeb s tím, že stát se podílí na všech nebo na většině finančních výdajů.

Místní orgány jsou v některých zemích pověřeny organizovat sociální služby jako doplněk těch služeb, které poskytuje stát (nebo regiony), nebo v doplňku ke své statutární odpovědnosti. Takové pověření je významným aspektem decentralizace, protože umožňuje místním orgánům přizpůsobit nabízené služby potřebám svých obyvatel a umožňuje to uplatnit svobodu rozhodování závisící na dostupnosti finančních a lidských zdrojů.

Vedle těchto konferencí se pracovníci VÚPSV zúčastnili celkem 80 konferencí a seminářů (z toho na 28 v zahraničí), na nichž v rámci svých aktivních vystoupení představili poznatky, k nimž v rámci řešení jednotlivých studií dospěli.

Podrobný přehled účasti pracovníků VÚPSV na jednotlivých seminářích a konferencích spolu s tématy jejich vystoupení je uveden v příloze č. 5.

3.4 Presentace získaných poznatků v odborném tisku

Významnou součástí aktivit jednotlivých pracovníků VÚPSV je prezentace získaných poznatků v odborném tisku. V tomto roce byla v odborném tisku publikována řada statí a článků, podrobný přehled publikační činnosti je uveden v příloze č. 6.

Rozsah publikační činnosti je v porovnání s počátkem tohoto století výrazně limitován vzhledem k tomu, že přestal vycházet odborný časopis „Sociální politika“, který představoval významnou platformu jak pro pracovníky v sociální oblasti, kteří jeho prostřednictvím měli možnost seznámit se s aktuálními záměry v legislativní, normotvorné a koncepční činnosti MPSV i jiných ústředních orgánů státní správy, tak i pro vědecké pracovníky z výzkumných ústavů, vědeckých a univerzitních pracovišť, kteří na jeho stránkách mohli prezentovat svoje aktuální poznatky.

4. Hodnocení další činnosti povolené zřizovatelem

Podle Statutu VÚPSV schváleného ministrem práce a sociálních věcí má VÚPSV vedle své vědeckovýzkumné činnosti povolenu rovněž poradenskou informační činnost. Poradenský a informační systém VÚPSV navazuje bezprostředně na výsledky výzkumu a rozsahem informační databáze umožňuje pružné přenášení poznatků do konkrétních podmínek společenské praxe. Na podporu vlastní výzkumné činnosti, pro potřeby vědecké veřejnosti a občanů VÚPSV rozvíjí dokumentační, rešeršní a ediční činnost a v rámci Českého informačního centra sociální ochrany, které je jeho nedílnou součástí, provozuje a rozšiřuje odbornou knihovnu.

V roce 2005 byla v rámci projektu „Informační otevřenost VÚPSV“ pozornost věnována zkvalitňování služeb uživatelům, zvyšování dostupnosti informací, novým formám služeb a zlepšování technického zázemí centra. V rámci projektu byly připravovány i pravidelné výstupy VÚPSV (bulletiny), které poskytují cenné informace širší odborné veřejnosti. Činnost byla orientována do celkem 5 hlavních okruhů činnosti.

V rámci **rozvoje systému zpracování a poskytování informací** došlo k dalšímu zdokonalení automatizovaného knihovního systému. Katalog knihovny na webu byl propojen s databází výpůjčního systému a byla vytvořena nová databáze periodik, která byla propojena s katalogem knihovny. Díky těmto změnám došlo ke zlepšení při zpracovávání a katalogizaci periodik, při výpůjčkách jednotlivých čísel periodik a při rezervacích přes internet. Velkým přínosem v tomto případě je ta skutečnost, že se uživatel nyní může ihned dovědět, zda je požadovaná publikace k dispozici či nikoli.

Fond knihovny byl dále rozšiřován jednak nákupem publikací, periodik a dalších informačních materiálů, jednak využíváním alternativních zdrojů informací. Pravidelně byly monitorovány webové stránky významných mezinárodních institucí a organizací (EU, Eurostatu, OECD, Migration Dialogue, Světové banky, ILO, ISSA, European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, Institute for Social and Economic Research, Peer Review in the field of Social Inclusion Policy). Relevantní informace byly průběžně zpracovávány a zpřístupňovány. Uživatelům je rovněž umožněn přístup do databáze EBSCO a on-line elektronických verzí řady zahraničních časopisů.

ČICSO se aktivně podílí na řešení jednotlivých projektů a studií, pro pracovníky jednotlivých výzkumných týmů jsou připravovány podkladové materiály, jsou zabezpečovány rešerše a výběr literatury, jsou zpracovávány informace o právních předpisech EU a jejich implementaci do právního řádu České republiky. Byly zpracovány několik rešerší pro potřeby MPSV.

Průběžně byl vytvářen přehled publikační činnosti výzkumných pracovníků VÚPSV, který je dostupný na internetových stránkách ústavu, a byla vedena evidence jejich citací v dokumentech bibliograficky zpracovávaných v ČICSO. Soustavně jsou připravovány podklady a data do informačního systému výzkumu a vývoje spravovaného Radou vlády pro výzkum a vývoj (centrální evidence projektů výzkumu a vývoje CEP, centrální evidence výzkumných záměrů CEZ a registru informací o výsledcích RIV).

V r. 2005 pokračovala spolupráce v rámci Národního konsorcia sítě ReferNet, kterou založilo Evropské středisko pro rozvoj odborné přípravy CEDEFOP. Do této sítě přispívá ČICSO měsíčně výběrem dokumentačních záznamů materiálů vydaných v ČR týkajících se odborného vzdělávání a přípravy.

V r. 2005 se ČICSO připojilo k projektu Evropské nadace pro zlepšení pracovních a životních podmínek European Restructuring Monitor (ERM), který je zaměřen na monitorování změn v oblasti trhu práce v důsledku restrukturalizace ekonomiky, ČICSO se stalo pravidelným korespondentem za Českou republiku.

V rámci **správy a aktualizace internetových a intranetových stránek VÚPSV** byly průběžně upravovány, doplňovány a aktualizovány internetové a intranetové stránky VÚPSV, které mají pro poskytování informací a zvyšování jejich dostupnosti zásadní význam. Na těchto stránkách jsou zveřejňovány veškeré výstupy VÚPSV a další důležité materiály a informace z domácích i zahraničních zdrojů. Uživatelé knihovny zde mají přístup k on-line katalogu knihovny s možností přímého vyhledávání a elektronické rezervace a objednávání publikací.

ČICSO v r. 2005 rovněž pokračovalo v pravidelném **vydávání bulletinů a Dokumentačního zpravodaje**, byly vydány tyto publikace:

➤ **Bulletin č. 20 - Vývoj hlavních ekonomických a sociálních ukazatelů ČR 1990 - 2004**

Jedná se o dvoujazyčný česko-anglický bulletin, který je vydáván již od r. 1993 jednou ročně s tím, že je čtvrtletně aktualizovaný na internetu. Bulletin poskytuje přehled o vývoji základních ekonomických a sociálních ukazatelů vč. platné legislativy ze sociální oblasti a grafických znázornění v dlouhodobých srovnatelných časových řadách za celé transformační období, přináší rovněž vybraná mezinárodní srovnání. Je určený pro informaci předním českým institucím, jakož i zahraničním zájemcům. Příjemci je oceňován pro poskytování souhrnných a vzájemně provázaných přehledů základních dat a legislativy, která jsou jinak mnohdy pracně zjistitelná z nejrůznějších informačních zdrojů a předpisů. Bulletin poskytuje aktuální základní ekonomické informace (výroba a produktivita, trh práce, spotřebitelské ceny a mzdy, zahraniční obchod a platební bilance), vybrané sociální ukazatele vč. platné legislativy, údaje o sociálně zdravotním systému, daních a pojistném, základních demografických ukazatelích, jakož i cená mezinárodní srovnání.

➤ **Bulletin Mezinárodní pracovní migrace v České republice č. 14 a č. 15**

Tento bulletin vychází již od roku 1998. Obsahuje aktuální informace o vývoji pracovních migrací a povolení k pobytu cizinců v naší zemi podle okresů, NUTS II a NUTS III a podle státního občanství cizinců. Slouží odborníkům k rychlé orientaci v rozsahu a průběhu pracovních migrací v ČR. Obsahuje dostupné časové řady o cizincích s povolením k pobytu a povolením zaměstnání a o registracích občanů SR na trhu práce ČR.

Bulletin je podkladem pro vypracování každoročních zpráv o vývoji pracovních migrací v ČR, které jsou doplňovány o informace o vývoji situace na trhu práce a v poslední době i o demografickém vývoji. Zprávy jsou rovněž doplňovány o dostupné informace informačního systému OK práce, který slouží k identifikaci pracovních pozic cizinců s povolením k zaměstnání a vypovídá o jejich zastoupení v jednotlivých odvětvích národního hospodářství. Bulletin slouží rovněž jako jeden z podkladů Českému statistickému úřadu pro vypracování kapitoly „Ekonomické

aktivity cizinců v ČR“ uvedené v publikaci „Cizinci v České republice“, která vychází od roku 2001. Spolupráce s ČSÚ zahrnuje i členství v redakční radě a spoluautorství publikace.

Bulletin byl rozšířen na žádost MPSV o základní informace o projektu „Aktivní výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků“.

➤ **Bulletin ČICSO č. 11**

V Bulletinu ČICSO, který vychází v roční periodicitě, informuje České informační centrum sociální ochrany pravidelně o své činnosti, o výzkumu VÚPSV, o aktivitách v rámci EU a jiných zajímavostech, událostech a novinkách v oblasti práce a sociálních věcí.

➤ **Dokumentační zpravodaj**

Zpravodaj je publikovaný každý měsíc a obsahuje rozsáhlý výběr bibliografických záznamů přírůstků knihovny a dokumentačně zpracovaných časopiseckých článků, právních předpisů, speciálních dokumentů a jiných materiálů.

V rámci **zveřejňování statistických údajů a vytváření datového archivu** byly ve spolupráci s pracovníky jednotlivých výzkumných týmů zveřejňovány aktualizované relevantní statistické údaje získané z domácích i zahraničních zdrojů a byl průběžně aktualizován datový archiv obsahující data z různých terénních šetření.

Průběžně byla **rozšiřována a aktualizována databáze expertů a institucí** činných v oblasti práce a sociálních věcí.

V průběhu roku 2005 byla mezi klienty ČICSO provedena formou dotazníku anketa s cílem získat informace o struktuře uživatelů ČICSO, o využívání poskytovaných služeb a o spokojenosti s nimi. Výsledky ankety slouží jako podklad při koncipování dalšího rozvoje centra a umožňují lépe poznat aktuální potřeby uživatelů a reagovat na ně. Počítá se s pokračováním tohoto šetření i v dalším období.

Podle dosavadních výsledků absolutní většina klientů využívá webové stránky VÚPSV a on-line katalog knihovny i fulltextové materiály. K činnosti ČICSO ani k podobě internetových stránek nebyly zaznamenány žádné kritické připomínky, klienti jsou s poskytovanými službami vesměs spokojeni. Pokud jde o budoucí zaměření Bulletinu ČICSO, z výsledků ankety vyplývá, že klienti jsou s jeho pojetím a strukturou spokojeni a přivítali by i více příspěvků v jednotlivých rubrikách (analytický a odborně zaměřených článků, informací o aktualitách v oblasti sociální politiky v ČR i EU, informací o výzkumu, ev. informace o odborných publikacích a časopisech).

Statistické údaje dokumentující činnost ČICSO ve sledovaném období jsou uvedeny v příloze č. 7.

5. Informace o předpokládaném vývoji činnosti VÚPSV v r. 2006 a jeho finanční situaci

V r. 2006 v rámci své výzkumné činnosti VÚPSV pokračuje v řešení aktuálních otázek sociálního systému v naší zemi. Východiskem v tomto směru je Výzkumný záměr VÚPSV na léta 2004 - 2010 schválený Resortní hodnotící komisí v říjnu 2003 a Plán výzkumné činnosti VÚPSV na r. 2006, který byl projednán Vědeckou radou VÚPSV dne 22. listopadu 2005, porada vedení MPSV plán projednala a schválila na svém jednání dne 22. prosince 2005.

Jednotlivé studie jsou soustředěny do celkem 8 ucelených projektů souhrnného charakteru:

1. Aktuální otázky vývoje systému sociální ochrany obyvatelstva
2. Vybrané aspekty reforem sociálního pojištění
3. Postavení úplných nákladů práce v reprodukci ekonomických a sociálních vztahů v ČR
4. Aktuální problémy rodinné politiky s ohledem na specifika různých fází rodinného cyklu
5. Politika zaměstnanosti v novém tisíciletí
6. Vybrané sociálně ekonomické aspekty transformace sociálních služeb
7. Mezinárodní migrace osob v ČR a její sociální a ekonomické souvislosti
8. Informační otevřenost VÚPSV

Cílem projektu **„Aktuální otázky vývoje systému sociální ochrany obyvatelstva“** je

- na základě dostupných objektivních i subjektivních indikátorů zhodnotit a posoudit klíčová kritéria zachycující směřování sociální politiky v ČR ve vztahu k vybraným problémům (rizikům) a výzvám pro sociální stát, ve srovnání se zeměmi EU,
- porovnat krátkodobé i dlouhodobé trendy vyplývající z dopadů systému dávek nemocenského pojištění, důchodového pojištění, státní sociální podpory a sociální péče na populaci (vývoj reálné hodnoty dávek, jejich adresnost, přínos k příjmům domácností),
- posoudit alternativní možnosti úpravy sociálních a daňových systémů v zájmu zvýšení jejich provázanosti při zabezpečení jejich adresnosti a pobídkovosti,
- pokračovat v dlouhodobém monitorování chudoby a sociálního vyloučení a identifikovat klíčové faktory ovlivňující chudobu a sociální vyloučení, posoudit sociální intervence ve vztahu k těmto problémům a přinést podněty k jejich rozvoji.

V rámci projektu **„Vybrané aspekty reforem sociálního pojištění“** budou analyzovány národní strategické zprávy o přiměřených a udržitelných důchodech, které v loňském roce předložily v rámci otevřené metody koordinace v oblasti důchodů všechny členské země EU. V případě zemí EU-15 šlo již o druhé kolo strategických zpráv o důchodech, nové členské státy vypracovaly své národní zprávy o důchodech v loňském roce poprvé. Naskytuje se tak možnost přímého porovnání situace důchodových systémů ve všech 25 členských zemích EU a zhodnocení

existujících problémů a úspěchů ostatních členských států v této oblasti a jejich přístupu k řešení problému finanční udržitelnosti důchodových systémů ve vztahu k přiměřenosti důchodů. Využití těchto poznatků přispěje k rozhodování o možných formách a přístupech k řešení aktuálních otázek v oblasti důchodového pojištění.

Nově bude věnována pozornost vybraným ekonomickým charakteristikám systému životního pojištění. Tento postup přispěje k rozhodování o možných formách a přístupech k řešení aktuálních otázek jak v oblasti důchodového a nemocenského pojištění, tak i systému životního pojištění.

Cílem projektu **"Postavení úplných nákladů práce v reprodukci ekonomických a sociálních vztahů v ČR"** je ověřit možnosti změn v úrovni a struktuře ÚNP v ČR, které by pozitivně ovlivnily podnikatelské klima (podnikatelské aktivity), motivovaly zaměstnance a optimálně působily na vztahy mezi státem, zaměstnavateli a zaměstnanci a sociálními skupinami obyvatelstva, jejichž příjmy podstatně závisejí na fondech zdrojově krytých z nákladů práce. Limity možných řešení představují vyrovnanost veřejných rozpočtů, konkurenceschopnost české ekonomiky a zaměstnatelnost pracovní síly.

Výzkum bude orientován těmito základními směry:

- systém sledování pohybu nákladů práce v ČR v konfrontaci se zeměmi EU s přihlédnutím ke konkurenceschopnosti (jednotkové náklady práce),
- formulace souvislostí kategorie ÚNP v ekonomickém a sociálním pohybu, tj. analýza vazeb na politiky hospodářskou, fiskální, sociální, zdravotní, vzdělávací a antidiskriminační (vč. genderových aspektů),
- analýza nákladů práce z pohledu sociálně ekonomického postavení v zaměstnání (osoby samostatně výdělečně činné a zaměstnanci),
- vyhodnocení vzájemných vztahů mezi utvářením ÚNP, motivací podnikatelských subjektů a jejich konkurenceschopností na světových trzích a na jednotném vnitřním evropském trhu,
- zhodnocení systémů utváření ÚNP v zemích EU vč. sociálně ekonomických souvislostí, např. migrace pracovní síly,
- návrh možných směrů řešení pro decizní sféru a sociální partnery.

Řešení problematiky ceny a ÚNP v komplexu sociálně ekonomických vztahů předpokládá participaci širokého spektra institucí a odborníků. Hodnocení vzájemných souvislostí a vztahů v trojúhelníku ekonomický vývoj, sociální vývoj a ÚNP může ukázat řadu dnes neformulovaných problémů. Průběžné zveřejňování výstupů výzkumných prací by mělo vytvořit prostor vzájemné interakce mezi výzkumem, decizní sférou a sociálními partnery při definování kritických míst vč. hlubší precizace jednotlivých otázek.

Základním cílem projektu **"Aktuální problémy rodinné politiky s ohledem na specifika různých fází rodinného cyklu"** je hledání účinných nástrojů společenské intervence tam, kde soudobé demografické procesy vedou ke vzniku sociálních skupin vystavených vyššímu ohrožení sociálním vyloučením nebo jevů potenciálně ohrožujících početnost a věkovou strukturu české populace.

Konkrétní zaměření jednotlivých úkolů zahrnuje spektrum přístupů od demografické analýzy, přes hodnocení alternativ finanční podpory rodin, po formulování nástrojů a zaměření veřejné politiky ve vymezených oblastech.

Pozornost bude věnována rovněž genderovým aspektům. Projekt zastřešuje tyto cíle:

- vymezení potřeby, možností a mezí intervence do formování životních podmínek neúplných rodin,
- konkretizace specifik vícedětných rodin jako rodinného typu potenciálně vyžadujícího zvýšený zájem společnosti,
- explanace souvislostí rozšíření bezdětnosti jako vyhraněného projevu zásadních demografických změn v období modernizace,
- porovnání významu podpory pro rodiny s dětmi z hlediska „výběru“ mezi vyššími finančními dávkami verzus nižšími daněmi verzus rozšířením služeb pro rodiny s dětmi,
- rozpracování konceptu age-mainstreamingu jako potencionálního univerzálního nástroje veřejného managementu stárnoucích společností.

V současné době patří k nejpalčivějším problémům českého trhu práce boj s rostoucí dlouhodobou nezaměstnaností a přetrvávající nižší zaměstnatelností tzv. rizikových skupin osob, přičemž neexistuje účinný komplex opatření k podpoře zájmu jak zaměstnavatelů, tak těchto ohrožených skupin obyvatelstva k jejich zaměstnávání. Výzkumné a analytické studie sice kontinuálně formulují podněty a konkrétní náměty pro realizaci vhodných opatření na trhu práce zacílených na podporu zvýšení ochoty a připravenosti těchto osob obyvatelstva k zapojení do ekonomického procesu, nadále ale přetrvává značná absence převádění teoretických poznatků a parciálních praktických zkušeností odborníků do praxe. V tomto smyslu jde především např. o to, zpružnit přechod z práce do důchodu, podpořit zájem o kratší pracovní úvazky, podpořit motivaci zaměstnavatelů k vytváření vhodných pracovních míst pro ohrožené skupiny obyvatelstva, lépe kvalifikačně připravovat tyto osoby pro jejich uplatnění se na trhu práce, zlepšovat pracovní a hygienické podmínky pro práci těchto osob atd. Určitou úlohu mohou v tomto procesu hrát i kolektivní smlouvy a případně i další dohody uzavírané sociálními partnery jak na národní, sektorové, podnikové nebo i nově regionální úrovni. Pozornost bude věnována rovněž genderovým aspektům.

K hlavním cílům tohoto projektu patří:

- v návaznosti na loňský úkol vyhodnocování efektivnosti jednotlivých nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti v krátkodobém, střednědobém i dlouhodobějším časovém horizontu a analýzy podmínek a faktorů ovlivňujících efekty opatření a programů APZ určit vliv jednotlivých nástrojů a dopadů účinnosti APZ na procesy „de- a re- registrace“ nezaměstnaných a srovnat efekty účasti v opatřeních APZ pro různé skupiny nezaměstnaných,
- popsat současné podoby vybraných lokálních programů pro marginalizované skupiny na českém trhu práce, identifikovat podoby lokálního partnerství vytvářené v rámci těchto programů a zachytit vlastnosti institucionálního uspořádání (společenský kontext partnerství), které zvyšují efekty lokálních programů,
- charakterizovat politiky zaměstnanosti zemí předsedajících EU, provést porovnání základních principů těchto politik a navrhnout vhodná opatření pro realizaci politiky zaměstnanosti v ČR,

- s ohledem na znalost zahraničních zkušeností s hledáním vhodně nastavených regulačních mechanismů a ochranných opatření zaměřených na zpružnění trhu práce s cílem dosáhnout růst zaměstnanosti analyzovat současnou situaci a budoucí vývoj na trhu práce České republiky z hlediska rostoucí flexibility pracovních podmínek a zaměstnávání; pozornost bude věnována i úloze sociálních partnerů při rozvoji a zavádění efektivních a flexibilních forem práce a navržení účinné kombinace flexibilních a regulačních prvků trhu práce s cílem racionálního zpružnění trhu práce, růstem zaměstnanosti a snižování nezaměstnanosti spolu s vyváženým zajištěním sociální ochrany nezaměstnaných.

K hlavním cílům projektu **"Politika zaměstnanosti v novém tisíciletí"** v tomto roce patří:

- v návaznosti na loňský úkol vyhodnocování efektivnosti jednotlivých nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti v krátkodobém, střednědobém i dlouhodobějším časovém horizontu a analýzy podmínek a faktorů ovlivňujících efekty opatření a programů APZ určit vliv jednotlivých nástrojů a dopadů účinnosti APZ na procesy „de- a re- registrace“ nezaměstnaných a srovnat efekty účasti v opatřeních APZ pro různé skupiny nezaměstnaných,
- popsat současné podoby vybraných lokálních programů pro marginalizované skupiny na českém trhu práce, identifikovat podoby lokálního partnerství vytvářené v rámci těchto programů a zachytit vlastnosti institucionálního uspořádání (společenský kontext partnerství), které zvyšují efekty lokálních programů
- charakterizovat politiky zaměstnanosti zemí předsedajících EU, provést porovnání základních principů těchto politik a navrhnout vhodná opatření pro realizaci politiky zaměstnanosti v ČR,
- s ohledem na znalost zahraničních zkušeností s hledáním vhodně nastavených regulačních mechanismů a ochranných opatření zaměřených na zpružnění trhu práce s cílem dosáhnout růst zaměstnanosti analyzovat současnou situaci a budoucí vývoj na trhu práce České republiky z hlediska rostoucí flexibility pracovních podmínek a zaměstnávání; pozornost bude věnována i úloze sociálních partnerů při rozvoji a zavádění efektivních a flexibilních forem práce a navržení účinné kombinace flexibilních a regulačních prvků trhu práce s cílem racionálního zpružnění trhu práce, růstem zaměstnanosti a snižování nezaměstnanosti spolu s vyváženým zajištěním sociální ochrany nezaměstnaných.

V rámci projektu **"Vybrané sociálně ekonomické aspekty transformace sociálních služeb"** bude v následujícím období věnována pozornost nalezení optimálního modelu uspořádání sociálních a zdravotních služeb v zájmu zajištění rovného přístupu k těmto veřejným službám na celém území republiky (vč. genderových aspektů). Pozornost bude přitom rovněž věnována otázkám porovnání zdravotního stavu klientů domovů důchodců a léčeben pro dlouhodobě nemocné, neboť se lze oprávněně domnívat, že jejich zdravotní stav je v zásadě podobný, rozsah sociální i zdravotní péče se v obou typech zařízení překrývá, ale formy financování obou typů péče jsou zcela odlišné.

Pozornost bude rovněž věnována důsledkům v organizaci sociálních služeb na základě právního rozboru nového zákona o sociálních službách a úloze

samosprávných orgánů a nestátních neziskových organizací při poskytování sociálních služeb z hlediska prevence sociálního vyloučení a otázky působení standardů kvality sociálních služeb před jejich uzákoněním na změny v oblasti kultury poskytování sociálních služeb. V této souvislosti bude věnována pozornost otázce „jak snaha o aplikaci standardů kvality ovlivňuje kulturu poskytování sociálních služeb“.

Vytvořená metodická a datová základna, která byla při řešení otázek migrace získána v uplynulém období, umožňuje další práce při řešení projektu **"Mezinárodní migrace osob v ČR a její sociální a ekonomické souvislosti"** orientovat na sociální a ekonomické souvislosti nadnárodní migrace v ČR a na integraci cizinců ve společnosti. Předpokládá se, že se výzkum bude orientovat zejména těmito základními směry:

- pokračování v dlouhodobém výzkumu monitorujícím příliv zahraniční pracovní síly v kontextu celkového vývoje zaměstnanosti a trhu práce v ČR (vč. genderových aspektů) ,
- integrace rodin zahraničních pracovníků v ekonomickém a sociálním prostředí České republiky,
- zdroje možné diskriminace zahraničních pracovníků a jejich rodin v ČR,
- pomoc státu a nestátních organizací přistěhovalcům a jejich rodinám,
- monitoring migračního potenciálu české populace,
- metody vyhodnocení skutečného výjezdu českých občanů za prací do zahraničí,
- rozložení pracovních sil v okolních zemích před vstupem do EU a po něm, zejména z hlediska zaměstnávání českých občanů a jejich migrace v okolních zemích,
- ekonomické motivy zahraniční pracovní migrace českých občanů,
- sociálně ekonomická struktura migračního potenciálu.

Řešení problematiky nadnárodního pohybu pracovníků a jejich rodin v sociálně ekonomických podmínkách ČR předpokládá participaci širokého spektra institucí (tuzemských i zahraničních) a odborníků. Hodnocení vzájemných souvislostí a vztahů může ukázat řadu dnes neformulovaných problémů. Průběžné zveřejňování výstupů výzkumných prací by mělo vytvořit prostor vzájemné interakce mezi výzkumem, decizní sférou a sociálními partnery při definování kritických míst vč. hlubší precizace jednotlivých otázek.

Nedílnou součástí činnosti VÚPSV je činnost Českého informačního centra sociální ochrany, jeho aktivity jsou dlouhodobě zahrnuty v rámci samostatného projektu **„Informační otevřenost VÚPSV“**. V r. 2006 bude činnost ČICSO zaměřena na řešení těchto úkolů:

- další rozvoj systému zpracování a poskytování informací
- výměna informací, účast v mezinárodním projektu ReferNet
- správa a aktualizace internetových a intranetových stránek VÚPSV
- pravidelné vydání bulletinů a vydávání „Dokumentačního zpravodaje“
- zveřejňování relevantních statistických údajů získaných z domácích i zahraničních zdrojů, zpracování rešerší na aktuální témata

- vytváření a průběžná aktualizace datového archivu
- rozšiřování a aktualizace databáze expertů a institucí z oblasti práce a sociálních věcí

V roce 2006 bude pokračovat anketa mezi klienty ČICSO, pomocí které budou získávány informace o využívání poskytovaných informací, o spokojenosti uživatelů se službami ČICSO a o eventuálních požadavcích na zlepšení či rozšíření služeb. Poznatky z ankety umožní lépe reagovat na aktuální potřeby uživatelů a budou využívány při koncipování dalšího rozvoje ČICSO.

Finanční prostředky pro realizaci těchto úkolů vycházejí ze schváleného Výzkumného záměru VÚPSV na léta 2004 - 2010, který je konkretizován rozpisem ukazatelů rozpočtu kapitoly 313-MPSV. Finanční vztah mezi rozpočtem MPSV a VÚPSV je pro r. 2006 určen těmito závaznými finančními ukazateli:

neinvestiční příspěvek příspěvkové organizaci	35 066 tis. Kč
v tom: institucionální neinvestiční prostředky na podporu výzkumu a vývoje	35 066 tis. Kč
z toho: limit mzdových nákladů na podporu výzkumu a vývoje	17 854 tis. Kč
v tom: prostředky na platy	17 122 tis. Kč
OON	732 tis. Kč.

Rámcová kvantifikace nákladů na řešení jednotlivých projektů je uvedena v příloze č. 8

Na projekty realizující výzkumný záměr z institucionálních prostředků budou navazovat účelově financované projekty, které budou tvořit významné finanční zdroje na krytí nezbytných terénních šetření a personálních vstupů, které nemohly být realizovány z institucionálních prostředků. V r. 2006 VÚPSV bude řešit, resp. pokračovat v řešení, popř. spoluřešení řady grantových úkolů. Předpokládá se, že v případě vyhlášení dalších grantových programů se VÚPSV zapojí do těchto veřejných soutěží.

6. Informace o opatřeních k odstranění nedostatků v hospodaření a opatřeních k odstranění nedostatků uložených v r. 2004

V r. 2004 byla Pražskou správou sociálního zabezpečení provedena kontrola placení pojistného, provádění nemocenského pojištění a plnění úkolů v důchodovém pojištění, nápravná opatření nebyla uložena.

7. Údaje z řádné účetní uzávěrky

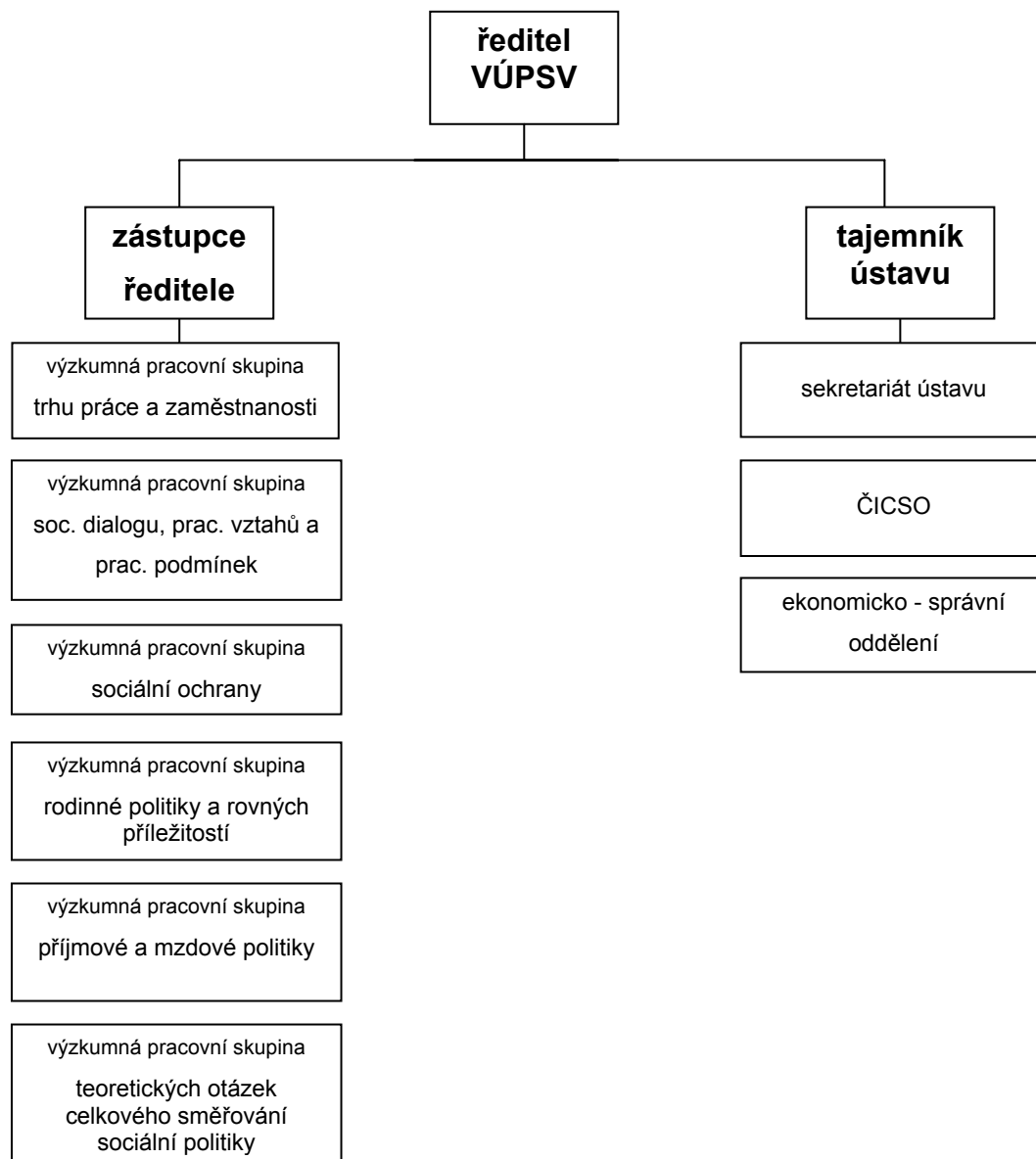
Rozvaha, výkaz zisku a ztráty a další údaje podle vyhlášky č. 323/2005 Sb., kterou se stanoví obsah roční zprávy, jsou uvedeny v příloze č. 9.

8. Výrok auditora k účetní uzávěrce

Výrok auditora k účetní uzávěrce je uveden v příloze č. 10.

Přílohy

Organizační schéma VÚPSV k 31.12.2005

Základní personální údaje podle § 1 odst. d) vyhlášky č. 323/2005 Sb.

1. Členění zaměstnanců podle věku a pohlaví k 31.12.2005

věk	muži	ženy	celkem	%
do 20 let	0	0	0	0,0
21 - 30 let	8	23	31	40,8
31 - 40 let	4	9	13	17,1
41 - 50 let	4	1	5	6,6
51 - 60 let	4	16	20	26,3
61 let a více	4	3	7	9,2
celkem	24	52	76	100,0
%	31,6	68,4	100,0	

2. Členění zaměstnanců podle vzdělání a pohlaví k 31.12.2005

vzdělání dosažené	muži	ženy	celkem	%
základní	0	0	0	0,0
vyučen	0	0	0	0,0
střední odborné	0	1	1	1,3
úplné střední	1	6	7	9,2
úplné střední odborné	1	6	7	9,2
vyšší odborné	0	0	0	0,0
vysokoškolské	23	38	61	80,3
celkem	25	51	76	100,0

3. Celkový údaj o průměrných platech k 31.12.2005

	celkem
průměrný hrubý měsíční plat	20 776

4. Celkový údaj o vzniku a skončení pracovních a služebních poměrů zaměstnanců v r. 2005

	počet
nástupy	7
výstupy	7

5. Trvání pracovního a služebního poměru zaměstnanců - stav k 31.12.2005

dobu trvání	počet	%
do 5 let	48	63,2
do 10 let	12	15,8
do 15 let	16	21,0
do 20 let	0	0,0
nad 20 let	0	0,0
celkem	76	100,0

6. Jazykové znalosti zaměstnanců

	počty vybraných míst, pro které byl stanoven kvalifikační požadavek standardizované jazykové zkoušky, seřazených podle úrovně znalostí				celkový počet stanovených požadavků na pracovní místa
	1.stupeň	2.stupeň	3.stupeň	4.stupeň	
anglický jazyk	0	0	0	0	0
německý jazyk	0	0	0	0	0
francouzský jazyk	0	0	0	0	0
další jazyky	0	0	0	0	0
celkem	0	0	0	0	0

Anotace výzkumných studií ukončených v r. 2005

Baštýř, Ivo

Vybrané aktuální problémy uplatňování minimální mzdy v ČR

Praha, VÚPSV 2005, 33 s.

Tato studie popisuje podstatu a funkce minimální mzdy, optimalizaci jejího fungování a mechanismy utváření minimální mzdy v ČR a v zemích EU a OECD. Hodnotí uplatnění a vývoj systému všeodvětvové statutární minimální mzdy v ČR v letech 1991 - 2004 a základní poznatky, které z něho vyplývají, faktory ovlivňující úroveň a dynamiku statutární minimální mzdy, poměr mezi statutární minimální mzdou a životním minimem, mezi statutární minimální mzdou a průměrnou mzdou, rozdíly v krajských úrovních a jejich příčiny, vliv zaměstnanosti cizinců na úroveň především nízkých mezd. Analýza těchto faktorů zjistila, že mechanismus utváření mezd je založen na primární úloze podnikatelských subjektů a pozice krajů se mění podle výdělkových hladin; optimalizace úrovně a vývoje minimální mzdy by se měla orientovat na analýzu odvětvových souvislostí a kritérií.

Bruthansová, Daniela - Červenková, Anna - Pechanová, Marie

Zdravotně sociální služby v kojeneckých ústavech a dětských domovech pro děti do tří let věku

Praha, VÚPSV 2005, 71 s.

Projekt sleduje vývoj institucionální péče v ČR za posledních 10 let. Sleduje důvody, které vedly k umístění dětí do ústavů, a další péči o děti, které ústavy opustily. Ukazuje se, že v poslední době počet ústavů i počet umístěných dětí klesá. Klesá i podíl dětí umístěných ze sociálních důvodů. U dětí, které opouštějí ústavy, se snižuje podíl dětí, které se vrací do vlastní rodiny, a stoupá podíl těch, které jsou umístěny do pěstounské péče a do adopce.

Ve srovnání evropských zemí podle míry institucionalizace (počet dětí do tří let v institucionální péči na 10 000 dětí příslušné věkové skupiny) je Česká republika na prvním místě. Naopak malý je počet dětí v pěstounské péči.

Projekt sleduje výši nákladů ve sledovaných zařízeních a porovnává je s náklady jiných forem péče o děti. Ústavní péče je ve srovnání s péčí ve vlastní rodině a péčí pěstounskou velmi drahá. Je financována z rozpočtu zřizovatele (většinou Krajského úřadu), a to zpravidla včetně zdravotní péče. Rodiče na péči o své děti nepřispívají. V práci jsou uvedeny výsledky dotazníkového šetření provedeného u zřizovatelů i u vedení jednotlivých ústavů. Respondenti poukazují zejména na nejasnosti v legislativě a na nedostatky ve financování.

Zpráva obsahuje doporučení především v oblasti vícezdrojového financování (zřizovatel - rodiče - zdravotní pojišťovna dítěte), v oblasti legislativní a statistického výkaznictví.

Fischlová, Drahomíra

Vytvoření informační základny pro analýzu faktorů ovlivňujících rozdíly v úrovni pracovních příjmů (mezd) mužů a žen a pro modelování (prognózování) těchto rozdílů

Praha, VÚPSV 2005, 60 s.

Základ práce tvoří porovnání informačních základů v EU a ČR: v oblasti shodnosti a rozdílů mzdových statistik; sledovaných ukazatelů mzdových rozdílů; používaných přístupů a metod analýzy mzdových rozdílů; uskutečněných výzkumných studií; vývoje v této oblasti. Druhá část práce představuje kvalitativní doplnění údajů, které statistika nepostihuje. Vychází z reprezentativního sociologického šetření populace v souboru 1 218 zaměstnanců. Kapitoly jsou zaměřeny na vnímání rovných příležitostí v postojích mužů a žen, preference v zaměstnání, hlavní příčiny nerovných pozic mužů a žen a osobní zkušenost s diskriminací. Obsahuje závěry a doporučení, které vyplynuly z dosavadních shromážděných poznatků.

Horáková, Milada

Mezinárodní pracovní migrace v ČR. Bulletin č. 14

Praha, VÚPSV 2005, 63 s.

Mezinárodní pracovní migrace v ČR. Bulletin č. 15

Praha, VÚPSV 2005, 64 s.

Bulletin obsahuje aktuální data a dostupné časové řady o průběhu základních forem mezinárodních pracovních migrací v České republice (cizinci s povolením k zaměstnání v ČR, občané SR registrovaní ÚP a cizinci s živnostenským oprávněním v ČR od roku 1993 po současnost) v členění podle okresů, krajů a regionů a podle státního občanství. Součástí bulletinu jsou i dostupné statistické údaje o průběhu pracovních migrací českých občanů do Slovenské republiky a Německa. Statistické údaje jsou doplněny o výpočty podílu základních forem pracovních migrací cizinců na pracovní síle ČR. Údaje o pracovních migracích v ČR jsou doplněny o statistická data o počtu cizinců s povolením k dlouhodobému a trvalému pobytu v ČR podle zemí původu v dostupných časových řadách. Aktuální údaje o zaměstnanosti cizinců jsou dány do vztahu k počtu vydaných povolení k pobytu cizinců v ČR podle okresů a zemí původu cizinců. Nově zařazené tabulky vypovídají o složení cizinců podle pohlaví.

Horáková, Milada

Cizinci na trhu práce v České republice v letech 1994-2004

Praha, VÚPSV 2005, 35 s.

Výzkumná zpráva patří k pravidelným výstupům VÚPSV. Podává stručný přehled o zahraničních migračních trendech v České republice během uplynulé dekády. Analýza pracovních migrací cizinců je zasazena do kontextu vývoje zaměstnanosti a celkové situace na trhu práce v České republice. Zvláštní pozornost je věnována pracovním migracím občanů EU-25. Zpráva shromažďuje dostupné údaje o demografické skladbě cizinců a o jejich zastoupení v odvětvích a oborech národního hospodářství a postavení v zaměstnání. Zpráva vychází z dat publikovaných v bulletinu č. 14 „Mezinárodní pracovní migrace v České republice“, rozšiřuje se o výsledky „Výběrového šetření pracovních sil“ shromažďované českým statistickým úřadem a o další dostupné údaje shromažďované MPSV/SSZ, MPO, MV a ČSÚ.

Jahoda, Robert - Kofroň, Pavel

Domácnosti a sociální dávky v letech 2000 - 2003

(Analýza statistik rodinných účtů)

Praha, VÚPSV - výzkumné centrum Brno 2005, 218 s.

Výzkumná zpráva navazuje na předchozí studii „Domácnosti a sociální dávky v letech 1996-2000 (analýza statistik rodinných účtů), VÚPSV Brno 2002“. Hlavním cílem studie je ukázat změny v oblasti příjmů a roli sociálních dávek včetně jejich dopadu na životní standard jednotlivých typů domácností v letech 2000 až 2003. Analýza je provedena podle jednotlivých typů rodinných domácností (domácnosti celkem, domácnosti zaměstnanců a domácnosti s minimálními příjmy) a podle příjmové úrovně domácností (třídící charakteristikou je čistý peněžní příjem na jednoho člena domácnosti). Hodnotíme také roli sociálních dávek především z hlediska sociální ochrany a udržení životního standardu domácností.

Data o vývoji peněžních příjmů domácností za rok 2003 ukazují, že se oproti roku 2000 celková příjmová situace domácností (v reálných příjmech) zlepšila. Reálný nárůst pracovních příjmů byl rozhodujícím faktorem pro příznivý vývoj kupní síly domácností s ekonomicky aktivními členy. Dokazuje to jak vývoj ukazatelů na mikroúrovni (Statistika rodinných účtů), tak i základní makroekonomické ukazatele. Souběžně s pracovními příjmy rostly u většiny typů domácností i celkové sociální příjmy. Jak již ukázaly i jiné zprávy, sociální dávky jsou v ČR účinné při prevenci chudoby, nicméně příjmová situace domácností s dětmi se v porovnání s ostatními domácnostmi mírně zhoršila. Tento trend lze pozorovat již od roku 1996.

Kotíková, Jaromíra - Nekolová, Markéta

Uvedení do problematiky možného budoucího souběhu výdělečné činnosti a registrace na úřadě práce v ČR. Zmapování mezinárodních zkušeností. Doporučení

Praha, VÚPSV 2005, 24 s.

Studie uvádí do problematiky jednoho ze způsobů snižování dlouhodobé nezaměstnanosti v ČR. Její podíl u nás stále roste mimo jiné i z důvodu nevhodně nastaveného systému dávek v nezaměstnanosti. Od října roku 2004 mají nezaměstnaní v ČR možnost současně s pobíráním dávek v nezaměstnanosti pracovat - být tzv. částečně nezaměstnaní. Systém částečné nezaměstnanosti funguje již několik let v mnoha evropských zemích. ČR v současné době realizuje pilotáž aplikace částečné nezaměstnanosti v rámci modelu příležitostné registrované práce, který pochází z Belgie. Studie podává výčet výhod, ale také problémových oblastí spojených s praktickým zavedením zmíněného modelu v našich podmínkách spolu s doporučeními pro další vývoj v této věci.

Krause, Danica

Moderní společnost a její proměny: Gender v managementu

Analýza trhu práce České republiky z pohledu problematiky genderu se zaměřením na popis stavu a struktury zaměstnanosti žen v managementu. Dílčí studie

Praha, VÚPSV 2005. 37 s., lit., obr., tab.

Studie „Analýza trhu práce České republiky z pohledu problematiky genderu se zaměřením na popis stavu a struktury zaměstnanosti žen v managementu“ byla vypracována v rámci projektu MS „Gender v managementu“ a je jedním z jeho dílčích výstupů. Tato analýza trhu práce České republiky z pohledu gender problematiky je zaměřena na deskripci stavu a základní struktury zaměstnanosti žen

se zaměřením na oblast zaměstnanosti žen v řídicích pozicích (managementu). Cílem uvedeného materiálu je podat prvotní informaci o vývoji zaměstnanosti žen na trhu práce České republiky v období let 1993 až 2004 a na základě rozboru primárních dat VŠPS (2. čtvrtletí 2004) přinést vstupní informace o problematice genderu v managementu.

Na základě zjištěných poznatků lze konstatovat, že zaměstnanost mužů a žen na českém trhu práce vykazuje strukturální specifika sektorového, vzdělanostního a kvalifikačního charakteru, přičemž v případě kvalifikační a odvětvové gender struktury zaměstnanosti lze v určitých případech hovořit o typicky mužských a typicky ženských profesích. Výrazná feminizace je charakteristická pro odvětví vzdělávání a zdravotní a sociální péče.

Z pohledu vývoje a stavu zaměstnanosti řídicích pracovníků (manažerů) lze konstatovat, že kvantitativní změny v participaci žen na managementu jsou v porovnání se situací u mužů sice výrazně vyšší, podíl žen ovšem tvoří jenom o málo více než jednu čtvrtinu všech řídicích a vedoucích pracovníků. Ženy - manažerky svoje zastoupení v rámci řídicího podnikového aparátu na jedné straně kontinuálně dynamicky zvyšují, nadále zde ale nacházejí pracovní uplatnění cca dvakrát méně než muži a genderový rozdíl v zaměstnanosti této kvalifikační skupiny se v čase snižuje pouze velmi pozvolně.

Analýza dále obsahuje vnitřní strukturu charakteru zaměstnanosti žen - manažerek z několika vybraných hledisek: regionální členění, úroveň řízení, sektory a odvětví národního hospodářství, úroveň dosaženého vzdělání, rodinný status, délka úvazku a odpracovaná doba.

Krause, Danica - Kux, Jaroslav - Nekolová, Markéta - Vychová, Helena

Analýza politiky zaměstnanosti členských zemí Evropské unie v závislosti na jejich předsednictví se zřetelem na aktualizaci principů politiky zaměstnanosti České republiky. Velká Británie

Praha, VÚPSV 2005, 34 s.

Analýza je součástí širšího projektu VÚPSV - charakteristik koncepcí zaměstnanosti předsednických zemí EU - v tomto případě Velké Británie - s cílem přispět k aktualizaci principů zaměstnanosti v České republice. Po úvodní části rekapitulace funkcí Rady Evropské unie a úkolů předsedajících zemí především v oblasti zaměstnanosti následuje charakteristika koncepce politiky zaměstnanosti Velké Británie se zaměřením především na moderní vizi plné zaměstnanosti a problematiky specifických skupin osob stojících mimo trh práce a jejich aktivace do zaměstnání. V další části je pak provedena celková charakteristika této politiky ve srovnání s Českou republikou zahrnující analýzu vývoje a současného stavu situace na trhu práce v roce 2004 v obou zemích, jakož i rozdílů ve výdajích na politiku zaměstnanosti a v jejich struktuře. Následuje podrobná charakteristika „Národního akčního plánu zaměstnanosti Velké Británie na rok 2004“, a to jak pokud se týká strategie zaměstnanosti ve vazbě na klíčové cíle EES - European Employment Strategy- (plná zaměstnanost, kvalita a produktivita; soudržnost a sociální začlenění), tak zejména na plnění 10 vytyčených priorit (směrnic) EK. Závěrečná část analýzy se zabývá celkovou rekapitulací situace v přístupech Velké Británie, s některými konkrétními doporučeními pro Českou republiku.

Kux, Jaroslav - Ettlerová, Sylva

Vývoj hlavních ekonomických a sociálních ukazatelů České republiky 1990 - 2004. Bulletin No. 20

Praha, VÚPSV 2005, 63 s.

Publikace vychází v roční periodicitě s ročními údaji v časové řadě počínaje zpravidla rokem 1990. Podává souhrnný přehled základních ekonomických ukazatelů (výroby, produktivity, zaměstnanosti, nezaměstnanosti, cen, mezd, zahraničního obchodu a platební bilance) a vybraných sociálních ukazatelů. Zahrnuje oblast daní, pojistného a sociálně zdravotního systému. Dále se zabývá demografickými charakteristikami, odvětvovou strukturou zaměstnanosti a mezinárodním srovnáním úrovně průměrných mezd, mzdových příjmů domácností a nezaměstnaností v r. 2003, jakož i zákonem stanovené minimální mzdy v členských zemích EU.

Mareš, Petr

Faktory sociálního vyloučení

Praha, VÚPSV - výzkumné centrum Brno 2005, 41 s.

Zpráva analyzuje faktory sociálního vyloučení na základě dvou datových souborů: "Šetření sociální situace domácností 2001" a na základě survey k sociální exkluzi (FSS 2005). I když je v České republice míra sociálního vyloučení, stejně jako míra příjmové chudoby, velmi nízká absolutně i v porovnání s ostatními členskými zeměmi Evropské unie, neplatí to o riziku sociální exkluze a příjmové chudoby. Atypická je, v porovnání s ostatními členskými zeměmi, i silná korelace mezi sociální exkluzí a příjmovou chudobou a nezaměstnaností. Zejména dlouhodobou nezaměstnaností, ale i opakovanou a kumulovanou v určitých domácnostech - případy, kde jsou oba partneři bez zaměstnání. Nezaměstnanost je v České republice v tomto ohledu významným rizikovým faktorem. Vedle toho je toto riziko lokalizováno do třídy manuálně pracujících a málo vzdělaných (kvalifikovaných) pracovníků, o něco nižší, i když stále obecně zvýšené je i pro rodiny s vyšším počtem závislých dětí (více než tři), osamělé rodiče (zejména svobodné a rozvedené matky se závislými dětmi a pro osamělé seniory. Existují tedy mechanismy, které fatálně vedou k chudobě či dokonce k sociálnímu vyloučení. Mnohé jsou individuální a společnost se s nimi může vyrovnat individuálním přístupem k ohroženým jedincům nebo kategoriím osob (aktivní cílená sociální politika). Jiné mají obecnější charakter a působí plošně. V podmínkách České republiky je to především ztráta zaměstnání, ale i ztráta partnera ve stáří, specifitěji (opakované) osamělé mateřství. Obecně nejsou příjmově chudí a sociálně vylučovaní svázáni s určitým typem bydlení, i když kvalita jejich obydí je horší než u zbytku populace. Přesto se objevují náznaky ghettoizace (zejména ve městech) vznikající jak samovolným sestěhováním příjmově chudých v levnějších lokalitách, jejich vytlačováním gentrifikací míst jejich původního bydliště či jako nezamýšlený důsledek snahy samospráv vytlačit neplatiče do holobytů. Nepotvrdila se tendence k sociální izolaci osob z příjmově chudých a sociální exkluzí ohrožených domácností, i když je zřejmé, že jejich participace na životě občanské společnosti je nižší (voličské preference výrazněji než ve zbytku populace směřované k extremistickým nebo populistickým politickým stranám). Výrazným handicapem těchto osob je pak snížená schopnost investic do budoucnosti vlastní i do budoucnosti jejich dětí, což je riziko předávání marginalizované situace další generaci a spojuje problém sociální exkluze úzce s procesem sociální reprodukce. Výsledky vybízí k širší diskusi na téma selektivní nebo univerzální politiky ve vztahu k sociální exkluzi.

Musil, Libor - Hubíková, Olga - Kubalčíková, Kateřina - Dvořáková, Michala

Kvalifikace pracovníků v sociálních službách

Praha, VÚPSV - výzkumné centrum Brno 2005, 99 s.

Projekt vznikl na základě objednávky bývalého vedení odboru sociálních služeb a jeho cíl byl upřesněn po vzájemné dohodě. Cílem projektu bylo zjistit kvalifikační potřeby poskytovatelů sociálních služeb pro seniory v existujících „typových pozicích“ z hlediska vývoje politiky sociálních služeb. V první etapě zkoumání bylo třeba identifikovat typové pozice poskytovatelů sociálních služeb pro seniory. Pomocí strukturovaných rozhovorů s vedoucími pracovníky sto čtyř náhodně vybraných organizací bylo vytipováno a podrobně popsáno deset typových pozic poskytovatelů sociálních služeb pro seniory, které se liší z hlediska servisních funkcí a specifických očekávání organizací. Druhá etapa výzkumu byla zaměřena pouze na vybrané typové pozice. Vydávaná zpráva je pouze zprávou průběžnou a bude na ni navázáno dalším textem, který přinese stanoviska a náměty expertů k poznatkům druhé etapy a konkrétní vymezení kvalifikačních potřeb jednotlivých typových pozic poskytovatelů sociálních služeb pro seniory.

Nešporová, Olga

Harmonizace rodiny a zaměstnání. Rodiny s otci na rodičovské dovolené

Praha, VÚPSV 2005, 86 s.

V rámci projektu zabývajícím se sladováním rodinných a profesních rolí byl v letech 2004 a 2005 proveden kvalitativní výzkum zaměřený na specifickou problematiku rodin s otci na rodičovské dovolené. Cílem bylo zjistit, nakolik je tato strategie účinná z hlediska harmonizace rodiny a zaměstnání, jak je přijímána rodiči malých dětí a jaké jsou její charakteristické rysy. V úvodu studie je představena problematika využívání rodičovské dovolené otci v Evropě a na základě dostupných dat popsáno její rozšíření v České republice. Pozornost je dále zaměřena na postoje rodičů malých dětí k možnosti využívání rodičovské dovolené otci.

Stěžejní část studie se snaží poskytnout hluboký vhled do problematiky rodin s otci na rodičovské dovolené v kontextu sladování rodinných a pracovních povinností rodičů. Pozornost je věnována motivům rodičů pro volbu otce zůstat na rodičovské dovolené, reakcím sociálního okolí zkoumaných rodin na jejich netradiční situaci. Dále je zkoumána problematika sladování rodinných a pracovních povinností rodičů, v jejímž rámci bylo zjišťováno především vlastní rozdělení povinností mezi rodiče, jejich zaměstnanost a pomoc ze strany dalších osob či institucí. V závěru jsou zmíněny sociální dopady využívání rodičovské dovolené otci, a to jednak dopady na rodinu jako celek i její jednotlivé členy a jednak na harmonizaci rodiny a zaměstnání. Jsou zde nastíněna možná opatření, která by rodičům s malými dětmi usnadnila situaci, rozšířila možnosti jejich volby a napomohla jim při sladování rodinných a profesních sfér.

Pollnerová, Štěpánka - Holub, Martin - Šlapák, Milan

Analýza povinného spoření zavedeného v zahraničních důchodových systémech

Praha, VÚPSV 2005, 59 s.

Výzkumná zpráva popisuje zkušenosti pěti států, které v rámci penzijního pojištění zavedly povinné fondové spoření. Práce se zabývá systémem Chile, které jako první (v roce 1981) zavedlo systém povinného spoření do fondů a plně nahradilo tímto systémem původní systém průběžně financovaný, a třemi tranzitivními zeměmi (Maďarsko, Polsko, Estonsko), které mají své důchodové systémy založené na

kombinaci průběžného a fondového pilíře. Jako příklad modelu, ve kterém je druhý pilíř organizován na základě zaměstnaneckých povinných fondů, bylo na základě požadavku zadavatele do zprávy zahrnuto Švýcarsko - nejstarší představitel kombinovaného systému důchodového zabezpečení v Evropě. Zkušenosti těchto států prokazují, že pro úspěšnou realizaci důchodové reformy je nezbytné dosažení co možná nejširší politické shody na řešení, pečlivá technicko-administrativní příprava a zabezpečení a v neposlední řadě i objektivní informační kampaň.

Pollnerová, Štěpánka

Srovnávací analýza systémů NDC II.

Praha, VÚPSV 2005, 45 s.

Zpráva navazuje na publikaci „Analýza nově zaváděných systémů NDC“ vydanou v roce 2002. Zaměřuje se na vývoj důchodových systémů Švédska, Itálie, Lotyšska a Polska v posledních letech. V souladu s otázkami, které vyplynuly při přípravě návrhu zavedení systému NDC v ČR, popisuje zpráva podrobněji řešení invalidních a pozůstalostních důchodů a řešení garance minimálních důchodů či jiných speciálních dávek zajišťujících minimální příjem ve stáří s ohledem na stanovení výše životního minima v uvedených čtyřech zemích. Obsahuje také základní charakteristiku systémů NDC zaváděných v dalších zemích a popis alternativního finského a německého řešení.

Průša, Ladislav

Obce (města) a kraje a výdaje na sociální a zdravotní služby v r. 2004

Praha, VÚPSV 2006

Cílem zpracované studie bylo zjistit aktuální stav z hlediska přístupu obcí, měst a krajů k financování především sociálních služeb, a tím tak přispět k objasnění některých diskutabilních otázek, které byly v souvislosti s přípravou a projednáváním zákona o sociálních službách opakovaně diskutovány. V průběhu vyhodnocování poskytnutých dat se však ukázalo, že řada problémů je způsobena nejenom tím, že oficiální statistická data MPSV jsou i nadále neúplná a i nadále nezahrnují především aktivity nestátních neziskových organizací při poskytování sociálních služeb, ale rovněž i nedůslednou metodickou a kontrolní činností ministerstva financí, neboť rozbořením jím poskytnutých dat se ukázalo, že řada krajských úřadů, vč. magistrátu hlavního města Prahy, nedůsledně účtuje poskytnuté státní dotace podle jednotlivých paragrafů rozpočtové skladby, což významným způsobem snižuje vypovídací schopnost získaných dat a neumožňuje zodpovědně zhodnotit všechny souvislosti týkající se financování sociálních služeb. V tomto smyslu se doporučuje této problematice v rámci plánu výzkumné činnosti věnovat i nadále pozornost a po zavedení nového systému financování prostřednictvím příspěvku na péči znovu tuto otázku zanalyzovat.

Sirovátka, Tomáš - Kofroň, Pavel - Rákoczyová, Miroslava - Hora, Ondřej - Trbola, Robert

Příjmová chudoba, materiální deprivace a sociální vyloučení v České republice a srovnání se zeměmi EU (výzkumná zpráva z projektu Monitorování chudoby).

Praha, VÚPSV - výzkumné centrum Brno 2005, 321 s.

Zpráva využívá různé zdroje dat a různé přístupy k analýze problematiky chudoby, materiální deprivace a sociálního vyloučení v České republice a ke srovnání se zeměmi Evropské unie. V prvním díle, jenž využívá dat ze statistických šetření, si všímá příjmové chudoby, materiální deprivace a sociálního vyloučení ve srovnání se

zeměmi EU, a to na datech rozsáhlého statistického šetření „Sociální situace domácností“ (2001) v celé populaci. Rovněž věnuje pozornost účinnosti sociálních transferů na eliminaci chudoby. Dále předkládá komparaci Laekenských indikátorů sociálního vyloučení v ČR a v zemích EU, prohlubuje analýzu subjektivní chudoby na datech z „Výběrových šetření pracovních sil“. Ve druhém díle předkládá analýzu struktury a příjmů příjemců dávek sociální péče.

Sirovátka, Tomáš a kol.

Směřování české sociální politiky s důrazem na agendu Lisabonské strategie

Praha, VÚPSV - výzkumné centrum Brno 2005, 154 s.

Cílem studie je zhodnotit celkový vývoj české sociální politiky s důrazem na ty její vybrané oblasti, které souvisejí s řešením aktuálních problémů sociální politiky vyvolaných nejnovějšími sociálními změnami, tak, jak jsou akcentovány v aktuální agendě sociální politiky Evropské unie v rámci tzv. Lisabonské strategie. Studie identifikuje podobnosti i odlišnosti národního přístupu ČR k řešeným problémům ve srovnání se zeměmi EU. Studie se nejprve věnuje celkovému zaměření sociální politiky, dále opatřením k řešení sociálního vyloučení a chudoby a sociálnímu začleňování, za třetí problémům a politice v oblasti zaměstnanosti a nezaměstnanosti s přihlédnutím k otázkám kvality práce a konečně otázce rovných šancí žen na trhu práce a harmonizaci rodiny a práce.

Sirovátka, Tomáš - Kulhavý, Václav - Horáková, Markéta - Rákoczyová, Miroslava

Hodnocení efektivity programů aktivní politiky zaměstnanosti v ČR

Praha, VÚPSV - výzkumné centrum Brno 2006, 257 s.

Předložená zpráva představuje dílčí výstup z projektu "Hodnocení efektivnosti programů aktivní politiky zaměstnanosti". Sleduje celkový vývoj opatření APZ v posledních letech, blíže se zabývá cíleností rekvalifikací a jejich vlivem na odliv účastníků rekvalifikací z registrů - podle kategorií nezaměstnaných, podle lokalit a podle charakteristik (kvalit) programů. Analýza je prohloubena na základě analýzy individuálních dat uchazečů o zaměstnání za celou Českou republiku (OK-práce) a srovnán je vliv účasti v jednotlivých programech APZ na odliv uchazečů z registrů, s různým časovým odstupem po programu a u různých kategorií nezaměstnaných.

Zpráva ukazuje, že v roce 2004 došlo v České republice ke zvýšení rozsahu opatření aktivní politiky jak v počtu osob zařazených do některého z programů APZ, tak v rozsahu finančních prostředků. Rok 2004 byl také přípravou na expanzi aktivní politiky zaměstnanosti - zejména v návaznosti na očekávanou realizaci nových programů spolufinancovaných z prostředků Evropského sociálního fondu. Přesto zatím co do celkového rozsahu opatření APZ Česká republika výrazně zaostává za Evropou. Sledování hrubého efektu účasti v rekvalifikačním programu na následnou zaměstnanost uchazečů podle výkazu MPSV signalizuje, že nejúspěšnější skupinou z hlediska nalezení pracovního místa jsou mladí lidé - absolventi středních a vyšších odborných škol a potvrdil se předpoklad, že podobně jako je tomu u nezaměstnaných obecně, nejsnáze nalézají po ukončení rekvalifikaci pracovní místo uchazeči krátkodobě nezaměstnaní před vstupem do programu. Zůstává ale dost pravděpodobné, že tento hrubý účinek s sebou nenese relativně vysoký podíl mrtvé váhy, jak další analýzy naznačují.

Na základě využití databáze OK-práce jsme mohli poprvé vyhodnotit za celou Českou republiku cílenost všech opatření APZ k nezaměstnaným a také jejich efekty na odliv z registrů po skončení všech programů. Abychom mohli sledovat odliv z registru delší dobu, jsou zjištění provedena na účastnících programů APZ za rok

2003. Prokázalo se, že pokud jde o cílenost programů, obecně největší šanci na účast mají lidé ve středním věku, čím vyšší vzdělání, tím větší šance. Výjimkou jsou VPP, kde naopak mají největší šanci na účast lidé se základním vzděláním. Do programů SVC a SÚPM se dostanou relativně častěji déle nezaměstnaní, v ostatních programech jsou to zejména krátkodobě nezaměstnaní.

Pokud jde o efekty na odliv z registru po skončení programu (v porovnání s neúčastníky, kteří vykazují podobné základní sledované charakteristiky) lze říci, že programy APZ významně snižují pravděpodobnost rizika setrvání v nezaměstnanosti. Zatímco v krátkodobém horizontu jsou účinné zejména programy tvorby míst, v případě rekvalifikací se efekt projevuje spíše postupným odlivem z registru a kulminuje až po jednom roce po programu, i později. Výsledky naznačily, že opatření APZ více zvyšují šance na odchod z nezaměstnanosti u lidí dlouhodobě nezaměstnaných a podobně je to u lidí se zdravotním postižením, u nekvalifikovaných a starších nezaměstnaných.

Vyplývající doporučení orientují k zvyšování rozsahu opatření APZ, zlepšování jejich cílenosti k ohroženým skupinám nezaměstnaných, zkvalitňování programů a jejich větší provázanosti, prohloubení individualizace jejich aplikace (s tím souvisí i další zlepšení personálních kapacit služeb zaměstnanosti).

Šťastná, Anna

Harmonizace rodiny a zaměstnání. Mikrosociální a individuální souvislosti rodičovství

Praha, VÚPSV 2005, 50 s.

Studie je jednou ze čtyř částí výzkumné zprávy projektu "Harmonizace rodiny a zaměstnání" - současné možnosti a jejich reflexe u mladé rodičovské generace, který zpracovávalo oddělení pro rodinnou politiku VÚPSV v letech 2004-2005.

Obtížnost harmonizace pracovní sféry a domácích povinností je spolu s rostoucí diferenciací životních strategií jedním z významných faktorů ovlivňujících nízkou úroveň porodnosti a odkládání založení rodiny do vyššího věku. Předkládaná studie je zaměřena na zkoumání individuálních souvislostí rodičovství, ke kterým patří například délka studia, odchod od rodičů a začátek samostatného bydlení či vstup na trh práce. V mikropohledu je zdůrazněn analytický přístup z hlediska jednotlivých generací, které se od sebe odlišují průběhem jednotlivých životních etap a časováním vybraných životních událostí.

První kapitola je věnována otázce přechodu k rodičovství a hodnotám, které dítě svým rodičům poskytuje. Druhá kapitola podrobněji popisuje změny, ke kterým v reprodukčním chování v České republice došlo především v průběhu 90. let 20. století. Třetí kapitola se věnuje postojům k dětem a rodině, neboť v souvislosti s pozorovanou nízkou úrovní sňatečnosti a porodnosti je často poukazováno na změny hodnotových orientací a životních cílů mezi mladými lidmi. Čtvrtá kapitola stručně popisuje koncepci životní dráhy jakožto přístup ke zkoumání sociálních aspektů lidského života. Z této teoretické koncepce pak vychází také studium časování vybraných životních událostí, jež tvoří hlavní část předkládané studie.

Pátá kapitola se snaží postihnout na základě dat "Šetření reprodukce a rodiny" časování významných životních událostí u českých žen narozených mezi roky 1952 a 1982. Tato data umožňují studovat události, které vstupu do rodičovské fáze předcházejí a mohou ji významně ovlivnit. Je studován odchod z domova rodičů a začátek prvního partnerského soužití, partnerské vztahy, jejich formy a průběh a vstup do rodičovské fáze. Narození prvního dítěte je sledováno především v závislosti na věku ženy, pozornost je však věnována také časování narození

vzhledem k odchodu od rodičů, k ukončení studia a v souvislosti se začátkem ekonomicky aktivního života, tj. s nástupem do prvního zaměstnání. V závěru si všímáme také dalších dětí v rodině.

Nedílnou součástí analýz je zkoumání faktorů, které mají při rozhodování o sledu a časování životních kroků důležitou roli. Zaměřujeme se přitom především na zkoumání generačních odlišností a rozdílů podle dosaženého vzdělání.

Vidovičová, Lucie - Rabušic, Ladislav

Věková diskriminace - ageismus: úvod do teorie a výskyt diskriminačních přístupů ve vybraných oblastech s důrazem na pracovní trh

Praha, VÚPSV - výzkumné centrum Brno 2005, 54 s.

Zpráva prezentuje koncept věkové diskriminace - ageismu v kontextu české společnosti. Předkládá krátký úvod do teorie věkové diskriminace, zamýšlí se nad problémy její definice a nad otázkami zdrojů a typologií nerovností. Empirická část zprávy prezentuje výsledky reprezentativního šetření v populaci České republiky. V rámci šetření byly sledovány subjektivní soudy o výskytu věkové diskriminace v české společnosti a osobní zkušenosti respondentů s některými jejími formami. Výzkum se zaměřil na zmapování situace v těch oblastech sociálního života, které se zdají být z hlediska věkové diskriminace nejcitlivější: oblast občanských práv, oblast zaměstnání a pracovního trhu, oblast důchodového systému a konečně oblast zdravotní a sociální péče. Empirická data šetření „ageismus“, 2003 jsou doplněna o sekundární analýzu několika starších datových sborů a o analýzu dokumentů, novinových zpráv, legislativních dokumentů a politik. Zpráva obsahuje doporučení, návrhy intervencí ke zmírnění projevů ageismu v naší populaci a k prevenci jejich dalšího rozvoje.

Vlach, Jan

Šetření výdělkové nerovnosti žen a mužů v managementu

Praha, VÚPSV 2005. 53 s., lit., obr., tab., příl.

Cílem šetření bylo na základě „tvrdých“ statistických dat Ministerstva práce a sociálních věcí, ministerstva financí a Českého statistického úřadu analyzovat v podnikatelské a nepodnikatelské sféře:

- přístup žen k řídicím pozicím,
- mzdové a platové ocenění práce žen v managementu,
- postavení žen na trhu práce v segmentu management.

Výběrový soubor zahrnoval 1/3 zaměstnanců v české ekonomice, byl tedy dostatečně reprezentativní pro zobecnění základních proporcí na manažerském segmentu trhu práce. Rozbor, který přihlížel k osobnostním faktorům zaměstnanců a charakteristikám zaměstnavatelů, potvrdil signály sociologických studií o výdělkové diskriminaci žen v manažerských funkcích. Zaměstnavatelé na trhu práce získávají stále více žen do managementu za relativně nižší cenu ve srovnání s muži. Analýza příčin přesahuje možnosti statistické analýzy, týká se právních a sociologických disciplín.

Vyhlídal, Jiří - Mareš, Petr

Měníci se rizika a šance na trhu práce: Analýza postavení a šancí vybraných rizikových skupin na trhu práce

Praha, VÚPSV - výzkumné centrum Brno 2005, 67 s.

Předkládaná zpráva si především klade za cíl na datech VŠPS testovat, nakolik vybrané faktory (vyšší věk, nízké vzdělání, neúplná rodina, zdravotní postižení a

absence pracovních zkušeností) a jejich případné kumulace zvyšují riziko nezaměstnanosti.

Zpráva především ukazuje, že významným rizikovým faktorem je především nízké dosažené vzdělání (definované jako nejvýše dosažené základní vzdělání). Osoby s nízkým vzděláním jsou výrazně ohroženy nejen rizikem ztráty zaměstnání, ale i tím, že se u nich nezaměstnanost mění v nezaměstnanost dlouhodobou nebo opakovanou. Také počátek pracovní kariéry je obdobím, kdy je míra rizika být nezaměstnaný nebo nezaměstnaná vyšší než u zbytku ekonomicky aktivní populace. Naopak vyšší věk (55+) není sám o sobě rizikovým faktorem, pokud není doprovázen jiným rizikovým faktorem (například nižším vzděláním nebo zdravotním postižením). Poslední kapitola je věnována problému numerické flexibility pracovní síly v ČR a analýza naznačuje i jednu z cest ke zlepšení pozice ohrožených skupin na trhu práce. Zvýšení podílu částečných úvazků, který je v ČR v porovnání s jinými zeměmi EU nízký, by mohl vést k vyšší míře participace alespoň u příslušníků některých rizikových skupin.

Winkler, Jiří - Šimíková, Ivana

Hodnocení vládního Programu podpory terénních sociálních pracovníků v sociálně vyloučených romských komunitách (hodnoty a fakta)

Praha, VÚPSV - výzkumné centrum Brno 2005, 103 s.

Cílem hodnotící studie je poskytnout vládě České republiky a zejména decizorům, jakými jsou Úřad vlády a ministerstvo práce a sociálních věcí, posouzení rozvoje "Programu podpory terénní sociální práce v sociálně vyloučených lokalitách v ČR". Výsledky studie však mohou být užitečné i pro lokální politiky a manažery organizací územní samosprávy, kterým mohou poskytnou příklady dobré praxe při řešení sociálních problémů a zvyšování sociálně ekonomického rozvoje měst a obcí. Studie přináší užitečné informace i pro českou veřejnost, zejména pro obyvatelstvo sociálně vyloučených lokalit a odborníky na sociální politiku a sociální práci. Poskytuje informace o způsobu využití veřejných zdrojů při řešení těchto komplexních sociálních problémů. Záměr poskytnout informace širokému okruhu uživatelů ovlivnil výzkumnou strategii, která se opírá o hodnocení programů terénní sociální práce ze tří různých hledisek:

1. z hlediska vládních agentur (Rada vlády, ministerstva) poskytujících finanční podporu rozvoji terénní sociální práce a lokální politiky v sociálně vyloučených lokalitách v České republice,
2. z hlediska městských úřadů a obecních samospráv, které organizují a řídí terénní práci v sociálně vyloučeném společenství v obvodu své působnosti,
3. z hlediska klientů a cílových skupin, které přijímají odborné intervence terénních sociálních pracovníků.

V závěrečné zprávě byla identifikována řada selhání při realizaci cílů programu podpory terénních sociálních pracovníků. Studie dokládá základní zjištění, že limitované dosahování cílů a hodnot všech významných aktérů programu je podstatně způsobeno rozporností hledisek vládní strategie, lokálních veřejných zájmů a zúžené profesní strategie terénních pracovníků intervenujících do problematické sociální situace převážně romských obyvatel měst a lokalit. Zvýšení kapacity programu řešit programové cíle předpokládá zejména získat ke spolupráci ostatní významné aktéry programu. Zvýšit vzájemnou provázanost a koherenci cílů a strategií všech tří sledovaných aktérů programu podpory terénní sociální práce v sociálně vyloučených lokalitách. K tomuto účelu studie obsahuje řadu konkrétních doporučení.

Studie se setkala s příznivou reakcí představitelů úřadu vlády. Na základě jejich podnětu bude zpracována do konce roku 2005 expertíza obsahující doporučení k zefektivnění administrativních postupů při řízení zmíněného vládního programu. Výsledky studie budou prezentovány na semináři pro krajské koordinátory, terénní sociální pracovníky a odborníky na danou oblast sociálních služeb dne 1. 11. 2005 Praha, Úřad vlády České republiky

Seznam grantových projektů, které byly řešeny v r. 2005 a jejich anotace

Ukončené projekty financované ze státního rozpočtu:

Bruthansová, Daniela - Červenková, Anna - Míková, Vladislava - Vávra, Alexander

Vypracování metody pro zjišťování míry pracovního potenciálu osob se zdravotním postižením vzniklým v důsledku pracovního úrazu anebo nemoci z povolání

Praha, VÚPSV 2005

Pozornost byla věnována problematice návratu osob po pracovních úrazech nebo trpících nemocemi z povolání do pracovního procesu. Projekt navrhuje objektivní a validní systém hodnocení pracovního potenciálu jedince, který by sloužil jako podklad v rámci předpracovní a pracovní rehabilitace a k následnému začlenění těchto osob do pracovního procesu, k zajištění odpovídající kvality života a k zamezení jejich sociálního vyčlenění.

Na základě odborných analýz současného stavu v ČR (diagnostika pracovního potenciálu a popisy pracovních pozic) a ve vyspělém světě (stejná témata) byl navržen optimální systém diagnostických metod a otestován na pilotním souboru klientů. Kritéria a zdůvodnění výběru jsou v projektu přesně popsána. Výsledné poznatky byly pro potřeby praxe shrnuty do přehledné brožury.

Projekty financované ze státního rozpočtu

- Kvalita pracovního života (Kroupa)
- Politicko-právní institucionální rámec České republiky a jeho proměny v kontextu vstupu do Evropské unie (Kroupa)
- Společnost vědění - nároky na kvalifikaci lidských zdrojů a na další vzdělávání (Michalička)
- Podpora zaměstnávání starších osob (Kotíková)
- Rodina, partnerství a demografické stárnutí - generace a gender (Kuchařová)
- Rodina, zaměstnání a vzdělání (Kuchařová)
- Sociálně ekonomické postavení OSVČ ve společnosti (Kotýnková)
- Gender v managementu (Fischlová)
- Riziko možného odlivu kvalifikovaných odborníků z ČR do zahraničí (Vavrečková)
- Charakter nositelů pojištění (Pollnerová)

PROJEKTY EQUAL

- Rozvoj sociálních služeb v regionech s převahou venkovského obyvatelstva a příprava specializačních kurzů pro pracovníky sociálních služeb, jejich ověření a zavedení do praxe v Pardubickém kraji (Kotíková)
- Proč mají zůstat stranou? Komplexní posílení a využití pracovního potenciálu žadatelů o azyl (Horáková)
- IQ servis - systém pro úspěšné uplatnění Romů na trhu práce (Šimíková)
- Role rovných příležitostí pro ženy a muže v prosperitě podniku (Kuchařová)

PROJEKTY PHARE

- Příležitostná registrovaná práce (Kotíková)

ZAHRANIČNÍ PROJEKTY

- EIRO - European Industrial Relation Observatory (Kroupa)
- EWCO - European Working Conditions Observatory (Kroupa)
- ERM - European Restructuring Monitor (Krinesová)
- Protection and Support Measures for Third Country National Street Children in the EU Member States (Horáková, Bareš)
- Studies on the representativeness of the social partners at sectoral level in the European Union, and monographs on the situation of the social partners in the candidate countries (Kroupa)
- Social dialogue capacity Building (Kroupa)

P ř e h l e d
o účasti pracovníků VÚPSV na seminářích a konferencích,
kde v r. 2005 prezentovali získané poznatky

jméno pracovníka	místo a termín konference	název konference	pořadatel	téma vystoupení
Bareš Pavel	Šlovice, 20. - 22. 4. 2005	Regulace kriminality a dalších nežádoucích jevů (problémy a naděje)	Masarykova Česká sociologická společnost	Postavení drogové problematiky v zájmové a hodnotové orientaci dospívajících a v jejich sociálním prostředí
Bareš Pavel	České Budějovice 28. 4. 2005	Sociální služby ve světle připravovaných reforem	Zdravotně sociální fakulta JČU, VÚPSV	Role sociálních služeb při prevenci sociální exkluze
Bareš Pavel	Brno 22. - 23. 9. 2005	Osobnost člověka a jeho socializace v evropské společnosti	Institut mezioborových studií	Vlivy vybraných sociálně psychologických charakteristik na postavení drogové problematiky v životě dospívajících
Bareš Pavel	Praha 28. - 29.11. 2005	Primární prevence rizikového chování „Lesk a bída primární prevence“	Centrum adiktologie Psychiatrické kliniky 1. lékařské fakulty a VFN Univerzita Karlova v Praze	Význam drogové problematiky v kontextu vybraných sociálně psychologických charakteristik: výzkumné podněty pro praxi.

jméno pracovníka	místo a termín konference	název konference	pořadatel	téma vystoupení
Baštýř Ivo	Praha 3. 2. 2005	Novela zákona o životním minimu	BBC	Diskusní pořad
Bruthansová Daniela	Praha 11.1. 2005	Vypracování metody pro zjišťování míry pracovního potenciálu osob se zdravotním postižením vzniklým v důsledku pracovního úrazu anebo nemoci z povolání	MPSV, VÚPSV	Analýza současné právní úpravy pracovních úrazů a nemocí z povolání
Bruthansová Daniela	Praha 2. 12.2005	Vypracování metody pro zjišťování míry pracovního potenciálu osob se zdravotním postižením vzniklým v důsledku pracovního úrazu anebo nemoci z povolání	MPSV	Ukončení projektu a jeho přínos pro praxi
Červenková Anna	Praha 11.1. 2005	Vypracování metody pro zjišťování míry pracovního potenciálu osob se zdravotním postižením vzniklým v důsledku pracovního úrazu anebo nemoci z povolání	MPSV, VÚPSV	Pracovní úrazy a nemoci z povolání v ČR ve světle statistiky
Červenková Anna	Praha 17. 10. 2005	Seminář knihovníků dětských oddělení MKP	Městská knihovna v Praze	Četba jako prevence sociální exkluze sluchově postižených

jméno pracovníka	místo a termín konference	název konference	pořadatel	téma vystoupení
Červenková Anna	Praha 2.12. 2005	Vypracování metody pro zjišťování míry pracovního potenciálu osob se zdravotním postižením vzniklým v důsledku pracovního úrazu anebo nemoci z povolání	MPSV	Vývoj pracovních úrazů a nemocí z povolání ve srovnání s obecnými tendencemi vývoje nemocnosti v ČR
Ettlerová Sylva; Šťastná Anna	Praha 2. - 4. 9. 2005	Konference českých a slovenských feministických studií	FHS UK, FSS MU, FF UK, FF Univ. Komenského v Bratislavě, SoÚ AV ČR	Aspekty slučitelnosti rodiny a zaměstnání - dělba rolí v rodině a opatření ze strany zaměstnavatelů
Ettlerová Sylva; Šťastná Anna	SRN, Rostock 3. - 4. 11. 2005	workshop "GGs: A Source for Novel Analyses of Demographic Behavior"	Max Planck Institute for Demographic Research	Czech Republic experience: Questionnaire modifications and their efficacy
Fischlová Drahomíra	Praha 2. - 4. 9. 2005	Konference českých a slovenských feministických studií	FHS UK, FSS MU, FF UK, FF Univerzity Komenského v Bratislavě, SoÚ AV ČR	Rozdíly v pracovních příjmech žen a mužů
Havlíková Jana	Ostrava 24. - 28. 9. 2005	Proměny systémů zajištění v Evropě a jejich důsledky pro sociální práci	Ostravská univerzita, Zdravotně sociální fakulta, Katedra sociální práce	Institucionální kontext přechodu ze školy do zaměstnání v ČR
Horáková Markéta	Brno 28. 4. 2005	Účelové programy na lokálních trzích práce	MU FSS Brno, Katedra sociální politiky a sociální práce	Lidé s nízkou kvalifikací na trhu práce
Horáková Milada	Olomouc 18.5.2005	Zlatý ukrajinský ručičky	Multikulturní centrum Praha	Proměny trhu práce v České republice po roce 1989 se zřetelem na pracovní migraci

jméno pracovníka	místo a termín konference	název konference	pořadatel	téma vystoupení
Horáková Milada	Praha 9. 6. - 10. 6. 2005	Česko-francouzský seminář meziresortní delegace pro boj s nelegální migrací	MPSV	Trendy v zahraničních pracovních migracích v České republice v uplynulých deseti letech
Jahoda Robert	Ostrava 13. -14. 9. 2005	Veřejná ekonomika a správa	VŠB - TU Ostrava, Ekonomická fakulta	Analýza vlivu budoucích úprav parametrů současného PAYG DB systému na některé jeho ukazatele
Jahoda Robert	Slovensko Banská Bystrica 20. - 22. 6. 2005	Aktuálne otázky verejných financií	Univerzita Mateja Bela, Banská Bystrica	Možnosti provázání penzijního systému s propagačním chováním obyvatel
Jahoda Robert	Brno 9. - 10. 9. 2005	Daně - teorie a praxe	Akademie Sting, Brno	Penzijní reforma v ČR a sazby důchodového pojištění
Jahoda Robert	Praha 8. - 9. 4. 2005	The X-th International Conference: Theoretical and Practical Aspects of Public Finance.	Vysoká škola ekonomická v Praze	Fondové financování penzí a jeho rizika.
Kotíková Jaromíra	Vyškov 25. 10. 2005	Zhodnocení podmínek pro implementaci příležitostné registrované práce na českém trhu práce	Sodexo Pass	Prezentace poznatků získaných z dílčích studií projektu „Příležitostná registrovaná práce“
Kotýnková Magdalena	Slovensko, Bratislava 19. - 20. 5. 2005	Hospodářská a sociální politika SR po vstupu do EU	Ekonomická univerzita v Bratislavě	Změny na trhu práce po vstupu ČR do EU, význam samostatné výdělečné činnosti
Kotýnková Magdalena	Slovensko, Bratislava 6. - 7. 6. 2005	Slovenská republika rok po vstupu do EU	Institutem pro veřejné mínění	Změny v české společnosti, sociální postavení OSVČ na trhu práce

jméno pracovníka	místo a termín konference	název konference	pořadatel	téma vystoupení
Kroupa Aleš	Lotyšsko, Riga 14. - 17. 3. 2005	Social Dialogue Capacity Building	Evropská nadace pro zlepšování životních a pracovních podmínek	Účast na workshopu o designu výzkumu a podobě závěrečné zprávy
Kroupa Aleš	Belgie, Brusel 12. - 13. 10. 2005	6th Meeting of the EWCO Network of Correspondents	Evropská nadace pro zlepšování životních a pracovních podmínek	Účast na workshopu k diskusi o podobě a obsahu příspěvků „topic reports“
Kroupa Aleš	Rumunsko, Bukurešť 15. - 16. 9. 2005	Social Dialogue Capacity Building	Evropská nadace pro zlepšování životních a pracovních podmínek	Účast na workshopu k vyhodnocení výsledků projektu
Kubalčíková Kateřina	Praha 22. 6. 2005	Felicie (Future Elderly Living Conditions in Europe)	UK Přírodovědecká fakulta, sdružení Život 90	Předpoklady poskytování sociálních služeb v domácnosti seniorů".
Kubalčíková Kateřina	Zlín 1.-2. prosince 2005	Forum sociálního začleňování	MPSV	Vystoupení ve skupině „sociální služby“ - návrhy z výzkumů
Kuchařová Věra	Lotyšsko, Riga, 12. - 14. 1. 2005	Mass Media in (Re)Distribution of Power	Ministry of Welfare of the Republic of Latvia;	Reconciling work and family and government policy
Kuchařová Věra	PřF UK, Albertov 6, Praha 2 16. 2. 2005	Diskusní večer České demografické společnosti	ČDS/PřF UK	Dotazník GGS Cíle, obsah, překlad
Kuchařová Věra	Praha, 25. - 26. 4. 2005	Rodinná politika jako nástroj sociálního vyloučení	NC pro rodinu, Výbor pro zdravotnictví a sociální politiku Senátu Parlamentu ČR a KAB Institut Waldmünchen, IEF, Sien	Postoje k manželství a rodičovství a reflexe změn podmínek pro rodičovství

jméno pracovníka	místo a termín konference	název konference	pořadatel	téma vystoupení
Kuchařová Věra	Brno, 28. 4. 2005	Účelové programy na lokálních trzích práce	Fakulta sociálních studií MU Brno	Ženy po rodičovské dovolené na trhu práce
Kuchařová Věra	Slovensko, Bratislava 16. - 17. 5. 2005	Rodina na prelome tisícročia	Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre a Stredisko pre štúdium práce a rodiny, Bratislava	Strategie harmonizace rodiny a zaměstnání - možnosti volby
Kuchařová Věra	Slovensko, Bratislava 24. - 25. 5. 2005	Práca verzus rodina - dilemma alebo súlad?	Konzorcium Urobme TO!, Bratislava a Stredisko pre štúdium práce a rodiny, Bratislava	Strategie harmonizace rodiny a zaměstnání
Kuchařová Věra	Praha 10. - 11. 11. 2005	Rodina a rodičovství na prahu 21. století	MPSV ČR	Dnešní podoba rodiny a vztahy spolupráce v rodině
Kux Jaroslav	SRN, Berlín 25. - 30. 7. 2005	VII. Světový kongres „Europe . Our Common Home“	Celosvětová organizace ICCEES	Česká ekonomika v rámci rozšířené EU - základní směřování
Kux Jaroslav	Holandsko, Utrecht, 26. - 27. 11. 2005	Perspektivy Institucionalismu	GAPE - Německá asociace polit. ekonomie	Rok poté: česká ekonomika v EU-25 - první tendence
Lázňovská Veronika	České Budějovice 28. 4. 2005	Sociální služby ve světle připravovaných reforem	Jihočeská univerzita Č. Budějovice	Nárok na sociální službu v právních předpisech vybraných evropských států
Matějková Barbora	Slovensko, Bratislava 16. - 17. 5. 2005	Rodina na prelome tisícročia	Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre a Stredisko pre štúdium práce a rodiny, Bratislava	Možnosti harmonizace rodinných a pracovních povinností

jméno pracovníka	místo a termín konference	název konference	pořadatel	téma vystoupení
Matějková Barbora	Slovensko, Bratislava 24. - 25. 5. 2005	Práca verzus rodina - dilemma alebo súlad?	Konzorcium Urobme TO!, Bratislava a Stredisko pre štúdium práce a rodiny, Bratislava	Možnosti harmonizace rodinných a pracovních povinností
Michalička Ludvík	Kypr, Pafos 20. - 21. 10. 2005	Feasibility workshop on European Skill Needs Forecasting	CEDEFOP - European Centre for Vocational Training HRDA - Human Resource Development Cyprus	Prezentace modelu ROA - CERGE pro odhadování vzdělanostních potřeb
Nešporová Olga	Praha 2. - 4. 9. 2005	Konference českých a slovenských feministických studií	UK v Praze, MU v Brně a UK v Bratislavě	Muži na rodičovské dovolené - posun genderových rolí?
Nešporová Olga	Velká Británie, Bath 15. - 18. 9. 2005	7th International Conference 'The Social Context of Death, Dying and Disposal'	University of Bath	Attitudes towards Death and Funeral Practices in the Czech Republic
Nešporová Olga	Praha 10. - 11. 11. 2005	Rodina a rodičovství na prahu 21. století	MPSV ČR	Rodiny s otci pečujícími o děti formou rodičovské dovolené
Nešporová Olga	Plzeň 1. - 2. 7. 2005	IV. antropologické symposium	Západočeská univerzita v Plzni	Preferenční způsoby pohřbu mezi současnými českými věřícími
Nešporová Olga	Brno 11. - 12. 10. 2005	3. mezinárodní konference Central European Religious Studies	FF MU Brno a Česká společnost pro studium náboženství	Představy českých věřících o mrtvém těle a zacházení s ním
Průša Ladislav	Šlapanice, 27. - 28. 1. 2005	Veřejný a soukromý sektor - partnerství a konkurence	Masarykova univerzita, Brno	Alternativní návrhy financování aktivit nestátních neziskových organizací při poskytování veřejných služeb

jméno pracovníka	místo a termín konference	název konference	pořadatel	téma vystoupení
Průša Ladislav	České Budějovice, 28. 4. 2005	Sociální služby ve světle připravovaných reforem	Jihočeská univerzita České Budějovice	Výdaje obcí a měst na sociální služby
Průša Ladislav	Slovensko, Banská Bystrica, 26. - 27. 5. 2005	Determinanty sociálního rozvoja - sociálne podnikanie	Univerzita Mateja Bela Banská Bystrica	Lze podnikat při poskytování sociálních služeb v České republice?
Průša Ladislav	Praha, 6. 10. 2005	Chancen und Risiken für Arbeitsplätze in Deutschland durch die EU-Erweiterung um MOE am Beispiel Tschechien	Fridrich Ebert Stiftung	Sociální důsledky vstupu ČR do EU
Průša Ladislav	České Budějovice, 1. 12. 2005	Nestátní sektor z hlediska genderové perspektivy	Pansophia, o.p.s., České Budějovice	Carework a sociální služby
Prušvic David	Praha 8. - 9. 4. 2005	Teoretické a praktické aspekty veřejných financí	Katedra veřejných financí, FFÚ, VŠE v Praze	Fiskální pravidla versus pravidla Paktu stability a růstu
Prušvic David	Praha 28. 5. 2005	Konference o aktuálních měnových, fiskálních a účetních problémech	Fakulta financí a účetnictví, VŠE v Praze	Evropská fiskální pravidla a jejich vliv na fiskální politiku členských zemí
Rákoczyová Miroslava	Brno 28. 4. 2005	Účelové programy na lokálních trzích práce	FSS MU	Integrace zdravotně postižených na pracovní trh
Sirovátka Tomáš	Belgie, Brusel 7. 2. 2005	activation policies in Europe	European Trade Union Institute	Activation Policies in the Czech Republic and Shaping Factors
Sirovátka Tomáš	Brno 28. 4. 2005	Účelové programy na lokálních trzích práce	VÚPSV FSS MU	K významu lokálních účelových projektů zaměstnanosti

jméno pracovníka	místo a termín konference	název konference	pořadatel	téma vystoupení
Sirovátka Tomáš	Lucembursko, Luxembourg 13. - 14. 6. 2005	Taking Forward the EU Social Inclusion Process	European Commission	Czech Perspective
Sirovátka Tomáš	Švýcarsko, Fribourg 24. - 25. 9. 2005	"Making social policy in the postindustrial age"	European Social Policy Research Network	Gender Attitudes and Social Policy After Communism
Sirovátka Tomáš	Praha 25. - 26. 4. 2005	VI. mezinárodní konference o rodinné politice	Národní centrum pro rodinu	Životní šance, rodina a sociální politika
Sirovátka Tomáš	Praha 10. - 11. 11. 2005	Rodina a rodičovství na prahu 21. století	MPSV	Může rodinná politika ovlivnit rodinné chování ?
Sirovátka Tomáš	Zlín 1. - 2. 12. 2005	Forum sociálního začleňování	MPSV	Strategie sociálního začleňování
Svobodová Kamila	Praha 2. - 4. 9. 2005	Konference českých a slovenských feministických studií	FHS UK, FSS MU, FF UK, FF Univ. Komenského v Bratislavě, SoÚ AV ČR	Ženy ve stáří a v rodině
Šťastná Anna	Praha 19. 1. 2005	Diskusní večer České demografické společnosti	ČDS, Přírodovědecká fakulta UK Praha	Vliv rozvodu rodičů na partnerské vztahy dětí na příkladu České republiky
Vašková Renata	Francie, Tours 18. - 23. 7. 2005	XXV. Mezinárodní populační konference	IUSSP - International Union for the Scientific Study of Population	Understanding teenage pregnancy decision making and family formation process: A Czech Republic qualitative study
Vašková Renata	Brusel 17. 6. 2005	Meeting on European Working Conditions Survey 2005	Evropská nadace pro zlepšování životních a pracovních podmínek	Účast na workshopu nad designem dotazníkového šetření o pracovních podmínkách v zemích EU

jméno pracovníka	místo a termín konference	název konference	pořadatel	téma vystoupení
Vašková Renata	Belgie, Brusel 12. - 13. 10. 2005	6th Meeting of the EWCO Network of Correspondents	Evropská nadace pro zlepšování životních a pracovních podmínek	Účast na workshopu k diskusi o podobě a obsahu příspěvků „topic reports“
Vavrečková Jana	SRN, Pasov 8. - 10. 6. 2005	Konkurence lokalit a přínosy kooperace	Evangelická akademie Tutzig a Vídeňský institut pro mezinárodní hospodářská srovnání	Migrace - obavy a skutečné tendence na obou stranách hranic
Vavrečková Jana	Rakousko, Vídeň 20. - 21. 6. 2005	Monitorování trhu práce	Paul Lazarsfeld Gesellschaft für Socialforschung, Wien	Migrační potenciál na česko - německých a česko - rakouských hranicích
Vidovičová Lucie	V. Británie, Keele 13. - 16. 7. 2005	Ageing societies: Critical Perspectives on the Past, Present and Future	British Society of Gerontology	aktivita starších osob na pracovním trhu i mimo něj
Vidovičová Lucie	Polsko, Toruň 9. - 13. 9. 2005	Rethinking Inequalities	ESA	aktivní stárnutí, data: Život ve stáří
Vidovičová Lucie	Nové Strašecí, 2. 2. 2005	Akademie volného času	městský úřad N. Strašecí	stáří jako sociologická kategorie v historii, senioři v sociol. výzkumech
Vidovičová Lucie	Praha 25. 5. 2005	Pražské gerontologické dny	ČALS	Ageismus jako antiteze aktivního stárnutí
Vidovičová Lucie	Belgie, Brusel 16. - 19. 10. 2005	Závěrečné konference: eInclusion; ActivAge	ICCR Vídeň	aktivní stárnutí v ČR a Polsku
Vidovičová Lucie	Telč 19. - 22. 5. 2005	EUSOC	FSS MU Brno	ageismus - empirická studie
Vidovičová Lucie	Praha 30. 9. 2005	Mezigenerační vztahy a stárnutí v RVP	Kruh Obecné a Občanské školy, Diakonie CČE	senioři v empirických výzkumech, ageismus, aktivní stárnutí

jméno pracovníka	místo a termín konference	název konference	pořadatel	téma vystoupení
Vidovičová Lucie	Praha 8. 11. 2005	Kvalita života seniorů v ČR a jejich zdravotní potřeby - výsledky sociologických výzkumů	IVPZ	senioři v empirických výzkumech, ageismus, aktivní stárnutí
Vidovičová Lucie	Belgie, Brusel 23 - 24. 11. 2005	Building Cohesion in an Ageing Europe - Regions for All Ages	Age Concern UK, Committee of the Regions	Growing old in new member state
Vidovičová Lucie	Hradec Králové 25. 11. 2005	Postavení a diskriminace seniorů v České republice	MPSV, Česká geriatrická a gerontologická společnost	Stárnutí a pracovní kariéra
Vidovičová Lucie	Praha 14.12.2005	Informační seminář - Věková diskriminace	Diakonie ČCE, Walmark	Ageismus - neboli věková diskriminace
Winkler Jiří, Šimíková Ivana	Praha, 1. 11. 2005	Celostátní seminář krajských koordinátorů a TSP	Rada vlády pro záležitosti romské komunity	Prezentace hlavních výsledků studie Hodnocení vládního programu podpory TSP při obecních úřadech

P ř e h l e d
publikační činnosti pracovníků VÚPSV
v roce 2005

články:

Bareš, Pavel

Drogová problematika v zájmové a hodnotové orientaci dospívajících a v jejich sociálním prostředí

In: Adiktologie 3/2005, 395 - 407

Bruthansová, Daniela - Bruthans, Jan - Červenková, Anna - Pechanová, Marie

Odliv mozků ze zdravotnictví

In: Zdravotnictví v České republice, roč. 8, č. 3(2005), s. 132-139.

Červenková, Anna - Kuda, Roman

Nezaměstnanost osob se sluchovým postižením v kraji Středočeském a Olomouckém

In: INFO-Zpravodaj FRPSP - Magazín, č. 1 - jaro (2005), nestr.

Fischlová, Drahomíra

Analýza rozdílu pracovních příjmů mužů a žen (mzdová diskriminace podle pohlaví)

In: Sociální práce, č. 3(2005), s. 71-85

Fischlová, Drahomíra

Stále dostávají nižší mzdy než muži

In: Soudy, roč. 15, č. 22 (2005), s. 15

Lázňovská, Veronika

Nárok, resp. právo na sociální služby v duchu Evropské sociální charty

In: Rezidenční péče, roč. 1, č. 3 (2005), s. 11

Kotýnková, Magdalena

Sociální souvislosti vstupu České republiky do Evropské unie

In: Právo a zaměstnání, roč. 11, č. 6 (2005), s. 17-21

Kotýnková, Magdaléna

Změna úpravy životního minima a stanovení existenčního minima

In: Právo a zaměstnání, roč. 11, č. 9 (2005), s. 13-18

Mareš, Petr - Sirovátka, Tomáš

Unemployment, Labour Marginalisation and Deprivation

In: Finance a úvěr, roč. 55, č. 1-2 (2005), s. 54-67

Nešporová, Olga

Univerzální eschatologie z pohledu současných českých věřících

In: Religio. Revue pro religionistiku. č. 1 (2005), s. 119-143

Nešporová, Olga

Rodina a rodičovství v křesťanství a islámu

In: Gender, rovné příležitosti, výzkum, roč. 6, č. 1 (2005), s. 3-7

Nešporová, Olga

Proměny religiozity volyňských Čechů

In: Lidé města. Revue pro antropologii, etnologii a etologii komunikace, roč. 7, č. 3 (2005), s. 93 - 115

Průša, Ladislav

Péče o nesoběstačného seniora v domácnosti

In: Zpravodaj ústavů sociální péče pro management rezidenčních zařízení roč. 1 (2005), č. 1, s. 2

Průša, Ladislav

Ovlivní nové financování strukturu klientů

In: Zpravodaj ústavů sociální péče pro management rezidenčních zařízení roč. 1 (2005), č. 1, s. 15

Průša, Ladislav

Výdaje měst na sociální a zdravotní služby v r. 2004

in: Práce a mzda č. 13/2005, str. 30 - 35, ISSN 0032-6208

Sirovátka, Tomáš

De individuele benadering in activeringsbeleid in de republiek Tsjechie

In: Tijdschrift voor arbeid en participatie, roč. 26, č. 2-3 (2005), s. 207-225

Šťastná, Anna

Mezigenerační přenos rozvodového chování na příkladu České republiky a v mezinárodním srovnání

In: Demografie, roč. 47, č. 1 (2005), s. 21-31

Vašková, Renáta

Bariéry a předpoklady vzniku nové rodiny jako samostatné jednotky u -náctiletých matek

In: Demografie, roč. 47, č. 4(2005), s. 251-264

Vavrečková, Jana

Lov mozků ve střední Evropě aneb riziko odlivu kvalifikovaných odborníků do zahraničí

In: Sondy, roč. 15, č. 15 (2005), s. 15

Vavrečková, Jana

Technici nemají problémy. Chybějí stále více kvalifikovaní pracovníci

In: Hospodářské noviny, roč. 49, č. 207 (24.10.2005), příl. Kariéra s. 1.

monografie:

Hamplová, Dana - Pollnerová, Štěpánka
Employment exits of older workers in the Czech Republic
Bamberg, Otto-Friedrich-University Bamberg 2005, 24 s.

Hofäcker, Dirk - Pollnerová, Štěpánka
Late careers and career exits: An international comparison of trends and institutional background patterns
Bamberg, Otto-Friedrich-University Bamberg 2005, 31 s.

kapitoly:

Bareš, Pavel
Preventivní programy, volnočasové aktivity a výskyt sociálně patologických jevů
In: Analýza sociálně ekonomických podmínek života rodin s dětmi ve středočeském kraji jako podklad pro koncipování programu rodinné politiky kraje, Víšek, P. a kol.
Praha: SOCIOKLUB, 2005, s. 185 - 197

Bareš, Pavel
Postavení drogové problematiky v zájmové a hodnotové orientaci dospívajících a v jejich sociálním prostředí
In: Vybrané problémy sociální patologie. Sborník příspěvků ze semináře sociální patologie MČSS
Praha, Masarykova česká sociologická společnost, 2005, s. 240 - 249
ISBN 80-903541-1-4

Bareš, Pavel
Vlivy vybraných sociálně psychologických charakteristik na postavení drogové problematiky v životě dospívajících
In: Osobnost člověka a jeho socializace v evropské společnosti. Recenzovaný sborník příspěvků z mezinárodního symposia
Brno, Institut mezinárodních studií, 2005, s. 98 - 113
ISBN 80-902936-7-0

Baštýř, Ivo - Fischlová, Drahomíra - Chomátová, Ludmila - Vlach, Jan
Sociální souvislosti postavení a fungování mezd počátečním obdobím členství ČR v EU.
In: Sociální důsledky vstupu České republiky do Evropské unie. /Baštýř, I. a kol.
Brno, Masarykova univerzita v Brně 2005
ISBN:80-210-3722-9

Baštýř, Ivo - Vlach, Jan
Význam členství v Evropské unii pro sociální a ekonomický rozvoj České republiky.
In: Sociální důsledky vstupu České republiky do Evropské unie. /Baštýř, I. a kol.
Brno, Masarykova univerzita v Brně 2005, s. 18-27
ISBN:80-210-3722-9

Holub, Martin - Pollnerová, Štěpánka

Vliv právní úpravy a politiky EU na národní systémy důchodového pojištění po vstupu ČR do Společenství

In: Sociální důsledky vstupu České republiky do Evropské unie. /Baštýř, I. a kol.

Brno, Masarykova univerzita v Brně 2005, s. 203-226

ISBN:80-210-3722-9

Horáková, Milada - Vavrečková, Jana

Sociální důsledky migračních procesů v počátečním období členství ČR v EU

In: Sociální důsledky vstupu České republiky do Evropské unie. /Baštýř, I. a kol.

Brno, Masarykova univerzita v Brně 2005, s. 70-107

ISBN:80-210-3722-9

Karpíšek, Zdeněk - Kotíková, Jaromíra - Kotýnková, Magdalena - Krause, Danica - Vlach, Jan

Sociálně ekonomické souvislosti vývoje zaměstnanosti v počátečním období členství ČR v EU.

In: Sociální důsledky vstupu České republiky do Evropské unie. /Baštýř, I. a kol.

Brno, Masarykova univerzita v Brně 2005, s. 28-69

ISBN:80-210-3722-9

Kotýnková, Magdalena

Strategie boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení v období integrace ČR do EU

In: Sociální důsledky vstupu České republiky do Evropské unie. /Baštýř, I. a kol.

Brno, Masarykova univerzita v Brně 2005, s. 227-243

ISBN:80-210-3722-9

Kotýnková, Magdalena

Sociální souvislosti vstupu České republiky do Evropské unie

In: OŠKOVÁ, Silvia (ed.). Hospodářska a sociální politika SR po vstupu do EÚ.

Bratislava : Ekonóm, 2005, s. 239–245

ISBN 80-225-2043-8

Krebs, Vojtěch - Průša, Ladislav

Alternativní návrhy financování aktivit nestátních neziskových organizací při poskytování veřejných služeb

In: Sborník příspěvků vědeckého semináře „Partnerství a konkurence veřejného a soukromého sektoru“ katedry veřejné ekonomie ESF MU v Brně

Brno, Ekonomicko-správní fakulta MU v Brně 2005. nestr. (12 s.)

Kuchařová, Věra

Postoje k manželství a rodičovství a reflexe změn podmínek pro rodičovství

In: Rodinná politika jako nástroj prevence sociálního vyloučení. Sborník příspěvků z mezinárodní konference konané 25.-26.4.2005 v Senátu PČR v Praze.

Brno, NCR 2005, s. 33-51

Kuchařová, Věra

Ženy po rodičovské dovolené na trhu práce

In: Účelové programy na lokálních trzích práce v ČR. Význam, potřeby, realizace /Winkler Jiří, Klimplová L. (eds.)

Brno, MU 2005.

Nešporová Olga

Náboženství

In: Policista v multikulturním prostředí. Informační manuál policie ČR

Praha, MVČR a Člověk v tísni - společnost při ČT 2005, s. 70-84

ISBN::80-903510-1-8

Průša, Ladislav

Lze podnikat při poskytování sociálních služeb v ČR?

In: Determinanty sociálneho rozvoja. Sociálne podnikanie III. Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie.

Banská Bystrica Ekonomická fakulta Mateja Bela 2005s. 133-130

ISBN::80-8083-109-2

Prušvic, David

Fiskální pravidla versus pravidla Paktu stability a růstu.

In: The Xth International Conference THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS OF PUBLIC FINANCE

Praha, Vysoká škola ekonomická v Praze 2005, 15 s.

ISBN:80-245-0862-1

Vychová, Helena

Sociální politika

In: Sociální politika

Praha, ASPI 2005, s. 418-424; 435-445

ISBN:80-7357-050-5

Vychová, Helena

Sociální politika v ekonomické praxi

In: Sociální politika v ekonomické praxi

Praha, Oeconomica 2005, s. 135 - 155

ISBN:80-245-0850-8

elektronické publikování:

Baštýř, Ivo - Kozelský, Tomáš

Questionnaire for EIRO comparative study on statutory minimum wages - case of the Czech Republic.

<http://www.eiro.eurofound.eu.int/2005/07/word/cz0504102s.doc>

rok publikování: 2005

Dokulilová, Lenka - Hála, Jaroslav

Thematic feature - unskilled workers.

www adresa: <http://www.eiro.eurofound.eu.int/2005/02/tfeature/cz0502102t.html>

rok publikování: 2005

Dokulilová, Lenka - Hála, Jaroslav

The Difficult Situation of Social Dialogue in Railway Transportation.

www adresa: <http://www.eiro.eurofound.eu.int/2005/03/inbrief/cz0503101n.html>

rok publikování: 2005

Drbohlav, Dušan - Horáková, Milada - Jánská, Eva
Current Immigration Debates in Europe: A Publication of the European Migration Dialogue. Czech Republic.

www adresa: <http://www.migpolgroup.com/reports/>

rok publikování: 2005

Fischlová, Drahomíra

The employment and status of women in the labour market in the Czech Republic.

www adresa: http://www.eiro.eurofound.eu.int/web-pub/eiro-cms/cms_xml_work/tmp_cz0505102f.html

rok publikování: 2005

Hála, Jaroslav - Kroupa, Aleš

Council of Economic and Social Agreement tightens representativeness criteria.

www adresa: <http://www.eiro.eurofound.eu.int/2005/03/feature/cz0503102f.html>

rok publikování: 2005

Hála, Jaroslav - Kroupa, Aleš

Factors constraining social dialogue and social partners' influence examined.

www adresa: <http://www.eiro.eurofound.eu.int/2004/12/feature/cz0412102f.html>

rok publikování: 2005

Hála, Jaroslav - Kroupa, Aleš

Forestry and wood workers' union issues strike warning.

www adresa: <http://www.eiro.eurofound.eu.int/2005/01/inbrief/cz0501101n.html>

rok publikování: 2005

Hála, Jaroslav - Kroupa, Aleš

2004 Annual Review for the Czech Republic.

www adresa: <http://www.eiro.eurofound.eu.int/2005/01/feature/cz0501103f.html>

rok publikování: 2005

Hála, Jaroslav - Kroupa, Aleš

New legal regulation on work inspection.

www adresa: <http://www.eiro.eurofound.eu.int/2005/07/inbrief/cz0507101n.html>

rok publikování: 2005

Hála, Jaroslav - Kroupa, Aleš

Questionnaire for EIRO comparative study on industrial relations in agriculture - case of the Czech Republic.

www adresa: <http://www.eiro.eurofound.eu.int/2005/09/word/cz0506103s.doc>

rok publikování: 2005

Kadavá, Charlotte

Czech healthcare in search of economic equilibrium.

www adresa: <http://www.eiro.eurofound.eu.int/2005/06/inbrief/cz0506101n.html>

rok publikování: 2005

Kadavá, Charlotte

Czech Republic: New law on sickness insurance.

www adresa: <http://www.eiro.eurofound.eu.int/2005/07/feature/cz0507102f.html>
rok publikování: 2005

Kadavá, Charlotte
Czech Republic: Reform of pensions system under debate.
www adresa: <http://www.eiro.eurofound.eu.int/2005/08/feature/cz0508102f.html>
rok publikování: 2005

Kadavá, Charlotte
Discrimination against women with children in the Czech Republic.
www adresa: <http://www.eiro.eurofound.eu.int/2005/04/inbrief/cz0504101n.html>
rok publikování: 2005

Kadavá, Charlotte
Dispute over transformation of Czech Railways.
www adresa: <http://www.eiro.eurofound.eu.int/2005/01/feature/cz0501102f.html>
rok publikování: 2005

Kadavá, Charlotte
Largest trade union holds congress.
www adresa: <http://www.eiro.eurofound.eu.int/2005/08/inbrief/cz0508101n.html>
rok publikování: 2005

Kadavá, Charlotte
Strike at Škoda Auto.
www adresa: <http://www.eiro.eurofound.eu.int/2005/05/inbrief/cz0505101n.html>
rok publikování: 2005

Kadavá, Charlotte
Supplementary pension insurance in the Czech Republic.
www adresa: <http://www.eiro.eurofound.eu.int/2005/09/inbrief/cz0509101n.html>
rok publikování: 2005

Suchomelová, Miriam - Vidovičová, Lucie
Služby zaměstnanosti pro klienty-starobní důchodce v zemích EU a vybrané problémy v kontextu ČR.
www adresa: <http://www.vupsv.cz/Fulltext/suchom.pdf>
rok publikování: 2005

Vašková, Renáta
Atypical forms of employment in the Czech Republic.
www adresa: <http://www.eurofound.eu.int/ewco/2005/01/CZ0501NU02.htm>
rok publikování: 2005

Vašková, Renáta
Continuing training of employees in Czech enterprises.
www adresa: <http://www.eurofound.eu.int/ewco/2005/05/CZ0505NU03.htm>
rok publikování: 2005

Vašková, Renáta - Hála, Jaroslav - Kroupa, Aleš

Trade union officials in the firm.

www adresa: <http://www.eiro.eurofound.eu.int/2005/04/feature/cz0504103f.html>

rok publikování: 2005

Vašková, Renáta - Kroupa, Aleš

Quality of working life in the Czech Republic.

www adresa:

<http://www.eurofound.eu.int/ewco/surveys/CZ0502SR01/CZ0502SR01.htm>

rok publikování: 2005

Vlach, Jan

Wage convergence on the road to EMU.

www adresa: <http://www.eiro.eurofound.eu.int/2005/06/feature/cz0506102f.html>

rok publikování: 2005

Vašková, Renáta

Czech Republic: Stereotypes associated with employment of older workers.

www adresa: <http://www.eurofound.eu.int/ewco/2005/11/CZ0511NU01.htm>

rok publikování: 2005

Vašková, Renáta

Czech Republic: Occupational illnesses and accidents at work.

www adresa: <http://www.eurofound.eu.int/ewco/2005/11/CZ0511NU02.htm>

rok publikování: 2005

Vašková, Renáta - Kroupa, Aleš - Dokulilová, Lenka - Matějková, Barbora

Combining family and full-time work: Czech Republic.

www adresa:

<http://www.eurofound.eu.int/ewco/reports/TN0510TR02/CZ0510TR02.pdf>

rok publikování: 2005

Vavrečková, Jana

Risiko eines möglichen Abflusses hoch qualifizierter Fachleute aus der Tschechischen Republik ins Ausland.

www adresa: www.wiiw.ac.at

rok publikování: 2005

Vavrečková, Jana

The free movement of Czech workers within the EU and the risk of an outflow of qualified specialists for the Czech Republic

www adresa: <http://www.eiro.eurofound.eu.int>

rok publikování: 2005

Statistické údaje dokumentující činnost ČICSO v roce 2005

Přírůstky fondu knihovny: 836 ks, z toho 412 stažených z internetu

(1999: 503 ks, 2000: 474 ks, 2001: 517 ks, 2002: 473 ks, 2003: 566 ks, 2004: 507 ks)

Zpracovávané časopisy: 78 titulů (ČR: 42 , zahr.: 36)

/1999: 98 titulů (ČR: 57, SR: 3, zahr.: 38), 2000: 98 titulů (ČR: 57, SR: 3, zahr.: 38), 2001: 99 titulů (ČR: 55, SR: 3, zahr.: 41), 2002: 90 titulů (ČR: 50, SR: 3, zahr.: 37), 2003: 86 titulů (ČR: 46, SR: 4, zahr.: 36), 2004: 80 titulů (ČR: 42 , zahr.: 38)/

Přírůstky bibliografických záznamů publikací, časopiseckých článků, právních předpisů a jiných dokumentů: 5 437 záznamů

Počet materiálů stažených z monitorovaných webových stránek: 412 ks

(2000: 182 ks, 2001: 186 ks, 2002: 225 ks, 2003: 275 ks, 2004: 245 ks)

Počet návštěv uživatelů knihovny ČICSO: 1 028

(1999: 1510, 2000: 1369, 2001: 1061, 2002: 909, 2003: 1069, 2004: 952)

Počet výpůjček: 2 789 (z toho 1 242 prezenčních)

(2000: 1300 (neúplné údaje vzhledem ke změně výpůjčního systému), 2001: 2 100, 2002: 3 503, 2003: 1 694, 2004: 1.785)

Počet návštěv internetových stránek VÚPSV : 15 942 (tj. průměrně 306 týdně)

(2003: 13 665, 2004: 14 228)

Rámcová kvantifikace nákladů na jednotlivé projekty v r. 2006

	název projektu	platy	OON	pojistné + FKSP	věcné náklady	celkem
1	Aktuální otázky vývoje systému sociální ochrany obyvatelstva	3 464 325	148 107	1 281 800	2 200 531	7 094 763
2	Vybrané aspekty reforem sociálního pojištění	1 475 031	63 061	545 762	937 023	3 020 877
3	Postavení úplných nákladů práce v reprodukci ekonomických a sociálních vztahů v ČR	2 317 148	99 063	857 345	1 471 982	4 745 538
4	Aktuální problémy rodinné politiky s ohledem na specifika různých fází rodinného cyklu	1 608 422	68 763	595 116	1 021 760	3 294 061
5	Politika zaměstnanosti v novém tisíciletí	3 026 202	129 376	1 119 695	1 922 615	6 197 888
6	Vybrané sociálně ekonomické aspekty transformace sociálních služeb	1 475 031	63 061	545 762	937 023	3 020 877
7	Mezinárodní migrace osob v ČR a její sociální a ekonomické souvislosti	1 368 931	58 525	506 505	869 622	2 803 583
8	Informační otevřenost VÚPSV	2 386 910	102 044	883 159	1 516 300	4 888 413
	celkem	17 122 000	732 000	6 335 144	10 876 856	35 066 000

**Údaje z řádné účetní uzávěrky
a další údaje ve smyslu ustanovení vyhlášky č. 323/2005 Sb.,
kterou se stanoví obsah roční zprávy**

ORGANIZACE: 45773009

ROZVAHA (B I L A N C E)

Název nadřízeného orgánu

Příloha č. 1 k vyhlášce č. 505/2002 Sb. (v tis. Kč na dvě desetinná místa)
s účinností pro organizační složky
státu, státní fondy, územní
samosprávné celky a příspěvkové
organizace

Sestavená k 31.12.2005

Název, sídlo a právní forma
účetní jednotky:

Výzkumný ústav práce

a sociálních věcí

Palackého nám. 4

128 01 Praha 2

PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

IČO

45773009

A K T I V A

Název položky	Účet	Pol. číslo	Stav k 01.01.	Stav k 31.12.2005
			1	2
A. Stálá aktiva součet položek 9+15+26+33+41		01	2 935,63	2 304,61
1. Dlouhodobý nehmotný majetek				
- Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje (012)	02		0,00	0,00
- Software (013)	03		267,54	184,59
- Ocenitelná práva (014)	04		0,00	0,00
- Drobný dlouhodobý nehmotný majetek (018)	05		2 917,72	3 228,84
- Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek (019)	06		0,00	0,00
- Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek (041)	07		0,00	0,00
- Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek (051)	08		0,00	0,00
Dlouhodobý nehmotný majetek celkem součet položek 2 až 8		09	3 185,26	3 413,43
2. Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku				
- Oprávky k nehmotným výsledkům výzkumu a vývoje (072)	10		0,00	0,00
- Oprávky k softwaru (073)	11		- 239,86	- 184,59
- Oprávky k ocenitelným právům (074)	12		0,00	0,00
- Oprávky k drobnému dlouhodobému nehmotnému majetku (078)	13		-2 917,72	-3 228,84
- Oprávky k ostatnímu dlouhodobému nehmotnému majetku (079)	14		0,00	0,00
Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku celkem součet položek 10 až 14		15	-3 157,58	-3 413,43
3. Dlouhodobý hmotný majetek				
- Pozemky (031)	16		0,00	0,00
- Umělecká díla a předměty (032)	17		35,76	35,76
- Stavby (021)	18		0,00	0,00
- Samostatné movité věci a soubory movitých věcí (022)	19		7 605,24	6 863,50
- Pěstitelské celky trvalých porostů (025)	20		0,00	0,00
- Základní stádo a tažná zvířata (026)	21		0,00	0,00
- Drobný dlouhodobý hmotný majetek (028)	22		4 716,69	4 979,26
- Ostatní dlouhodobý hmotný majetek (029)	23		0,00	0,00
- Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek (042)	24		0,00	0,00
- Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek (052)	25		0,00	0,00
Dlouhodobý hmotný majetek celkem součet položek 16 až 25		26	12 357,69	11 878,52
4. Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku				
- Oprávky ke stavbám (081)	27		0,00	0,00
- Oprávky k samostatným movitým věcem a souborům movitých věcí (082)	28		-4 733,05	-4 594,65
- Oprávky k pěstitelským celkům trvalých porostů (085)	29		0,00	0,00
- Oprávky k základnímu stádu a tažným zvířatům (086)	30		0,00	0,00
- Oprávky k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku (088)	31		-4 716,69	-4 979,26
- Oprávky k ostatnímu dlouhodobému hmotnému majetku (089)	32		0,00	0,00
Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku celkem součet položek 27 až 32		33	-9 449,74	-9 573,91

Název položky	Účet	Pol. číslo	Stav k 01.01.	Stav k 31.12.2005
			1	2
5. Dlouhodobý finanční majetek				
- Majetkové účasti v osobách s rozhodujícím vlivem	(061)	34	0,00	0,00
- Majetkové účasti v osobách s podstatným vlivem	(062)	35	0,00	0,00
- Dlužné cenné papíry držené do splatnosti	(063)	36	0,00	0,00
- Půjčky osobám ve skupině	(066)	37	0,00	0,00
- Ostatní dlouhodobé půjčky	(067)	38	0,00	0,00
- Ostatní dlouhodobý finanční majetek	(069)	39	0,00	0,00
- Pořizovaný dlouhodobý finanční majetek	(043)	40	0,00	0,00
Dlouhodobý finanční majetek celkem součet položek 34 až 40		41	0,00	0,00
B. Oběžná aktiva	součet položek 51+75+89+119+124	42	12 755,85	12 644,84
1. Zásoby				
- Materiál na skladě	(112)	43	0,00	0,00
- Pořízení materiálu a Materiál na cestě	(111 nebo 119)	44	0,00	0,00
- Nedokončená výroba	(121)	45	0,00	0,00
- Polotovary vlastní výroby	(122)	46	0,00	0,00
- Vyroby	(123)	47	0,00	0,00
- Zvířata	(124)	48	0,00	0,00
- Zboží na skladě	(132)	49	0,00	0,00
- Pořízení zboží a Zboží na cestě	(131 nebo 139)	50	0,00	0,00
Zásoby celkem součet položek 43 až 50		51	0,00	0,00
2. Pohledávky				
- Odběratelé	(311)	52	0,00	606,50
- Směnky k inkasu	(312)	53	0,00	0,00
- Pohledávky za eskontované cenné papíry	(313)	54	0,00	0,00
- Poskytnuté provozní zálohy	(314)	55	291,14	0,50
- Pohledávky za rozpočtové příjmy	(315)	56	0,00	0,00
- Ostatní pohledávky	(316)	57	0,00	7,49
Součet položek 52 až 57		58	291,14	614,49
- Pohledávky za účastníky sdružení	(358)	59	0,00	0,00
- Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	(336)	60	0,00	0,00
- Daň z příjmu	(341)	61	0,00	0,00
- Ostatní přímé daně	(342)	62	0,00	0,00
- Daň z přidané hodnoty	(343)	63	0,00	0,00
- Ostatní daně a poplatky	(345)	64	0,00	0,00
- Pohledávky z pevných termínových operací a opcí	(373)	65	0,00	0,00
Součet položek 61 až 64		66	0,00	0,00
- Nároky na dotace a ostatní zúčtování se státním rozpočtem	(346)	67	0,00	0,00
- Nároky na dotace a ostat. zúčtování s rozpočtem územ. samospr. celku	(348)	68	0,00	0,00
Součet položek 67 a 68		69	0,00	0,00
- Pohledávky za zaměstnanci	(335)	70	45,45	20,98
- Pohledávky z vydaných dluhopisů	(375)	71	0,00	0,00
- Jiné pohledávky	(378)	72	0,21	0,21
- Opravná položka k pohledávkám	(391)	73	0,00	0,00
Součet položek 70 až 73		74	45,66	21,19
Pohledávky celkem součet položek 58+59+60+65+66+69+74		75	336,80	635,68
3. Finnační majetek				
- Pokladna	(261)	76	106,54	134,69
- Peníze na cestě	(+/- 262)	77	0,00	0,00
- Ceniny	(263)	78	0,00	88,32
Součet položek 76 až 78		79	106,54	223,01
- Běžný účet	(241)	80	11 750,78	10 931,09
- Běžný účet fondu kulturních a sociálních potřeb	(243)	81	402,97	447,17
- Ostatní běžné účty	(245)	82	123,92	0,00
Součet položek 80 až 82		83	12 277,67	11 378,26

Název položky		Účet	Pol. číslo	Stav k 01.01.	Stav k 31.12.2005
				1	2
	- Majetkové cenné papíry k obchodování	(251)	84	0,00	0,00
	- Dlužné cenné papíry k obchodování	(253)	85	0,00	0,00
	- Ostatní cenné papíry	(256)	86	0,00	0,00
	- Pořízení krátkodobého finančního majetku	(259)	87	0,00	0,00
	Součet položek 84 až 87		88	0,00	0,00
	Finanční majetek celkem součet položek 79+83+88		89	12 384,21	11 601,27
4.	Účty rozpočtového hospodaření a další účty mající vztah k rozpočt. hospodaření a účty mimorozpočtových prostředků				
	- Základní běžný účet	(231)	90	0,00	0,00
	- Vkladový výdajový účet	(232)	91	X	0,00
	- Příjmový účet	(235)	92	X	0,00
	- Běžné účty peněžních fondů	(236)	93	0,00	0,00
	- Běžné účty státních fondů	(224)	94	0,00	0,00
	- Běžné účty finančních fondů	(225)	95	0,00	0,00
	Součet položek 90 až 95		96	0,00	0,00
	- Poskytnuté dotace organizačním složkám státu	(202)	97	X	0,00
	- Poskytnuté dotace vkladovému výdajovému účtu	(212)	98	X	0,00
	- Poskytnuté příspěvky a dotace příspěvkovým organizacím	(203)	99	X	0,00
	- Poskytnuté dotace ostatním subjektům	(204)	100	X	0,00
	- Poskytnuté příspěvky a dotace příspěvkovým organizacím	(213)	101	X	0,00
	- Poskytnuté dotace ostatním subjektům	(214)	102	X	0,00
	Součet položek 97 až 102		103	0,00	0,00
	- Poskytnuté návratné finanční výpomoci mezi rozpočty	(271)	104	0,00	0,00
	- Poskytnuté přechodné výpomoci příspěvkovým organizacím	(273)	105	0,00	0,00
	- Poskytnuté přechodné výpomoci podnikatelským subjektům	(274)	106	0,00	0,00
	- Poskytnuté přechodné výpomoci ostatním organizacím	(275)	107	0,00	0,00
	- Poskytnuté přechodné výpomoci fyzickým osobám	(277)	108	0,00	0,00
	Součet položek 104 až 108		109	0,00	0,00
	- Limity výdajů	(221)	110	X	0,00
	- Zúčtování výdajů územních samosprávných celků	(218)	111	X	0,00
	- Materiální náklady	(410)	112	X	0,00
	- Služby a náklady nevýrobní povahy	(420)	113	X	0,00
	- Cestovné a ostatní výplaty fyzickým osobám	(430)	114	X	0,00
	- Mzdové a ostatní osobní náklady	(440)	115	X	0,00
	- Dávky sociálního zabezpečení	(450)	116	X	0,00
	- Manka a škody	(460)	117	X	0,00
	Součet položek 112 až 117		118	0,00	0,00
	Prostředky rozpočt. hospodaření celkem součet pol. 96+103+109+110+111+118		119	0,00	0,00
5.	Přechodné účty aktivní				
	- Náklady příštích období	(381)	120	34,84	407,89
	- Příjmy příštích období	(385)	121	0,00	0,00
	- Kurzové rozdíly aktivní	(386)	122	0,00	0,00
	- Dohadné účty aktivní	(388)	123	0,00	0,00
	Přechodné účty aktivní celkem součet položek 120 až 123		124	34,84	407,89
	AKTIVA CELKEM součet položek 01+42		125	15 691,48	14 949,45

PASIVA

Název položky	Účet	Pol. číslo	Stav k 01.01.	Stav k 31.12.2005
			3	4
C. Vlastní zdroje krytí stálých a oběž. aktiv celk. 130+131+138+141+151+158		126	13 340,87	12 566,77
1. Majetkové fondy				
- Fond dlouhodobého majetku	(901)	127	2 935,63	2 304,61
- Fond oběžných aktiv	(902)	128	0,00	0,00
- Fond hospodářské činnosti	(903)	129	0,00	0,00
- Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků	(+/-909)	130	0,00	0,00
Majetkové fondy celkem součet položek 127 až 129		131	2 935,63	2 304,61
2. Finanční a peněžní fondy				
- Fond odměn	(911)	132	1 253,63	1 589,98
- Fond kulturních a sociálních potřeb	(912)	133	487,00	527,37
- Fond rezervní	(914)	134	4 711,52	3 081,98
- Fond reprodukce majetku	(916)	135	405,87	428,07
- Peněžní fondy	(917)	136	0,00	0,00
- Jiné finanční fondy	(918)	137	0,00	0,00
Finanční a peněžní fondy celkem součet položek 132 až 137		138	6 858,02	5 627,40
3. Zvláštní fondy organizačních složek státu				
- Státní fondy	(921)	139	0,00	0,00
- Ostatní zvláštní fondy	(922)	140	0,00	0,00
- Fondy Evropské unie	(924)	203	0,00	0,00
Zvláštní fondy organizačních složek státu celkem součet pol. 139,140 a 203		141	0,00	0,00
4. Zdroje krytí prostředků rozpočtového hospodaření				
- Financování výdajů organizačních složek státu	(201)	142	X	0,00
- Financování výdajů územních samosprávných celků	(211)	143	X	0,00
- Bankovní účty k limitům organizačních složek státu	(223)	144	X	0,00
- Vyúčtování rozpočt. příjmů z běžné činnosti org.složek státu	(205)	145	X	0,00
- Vyúčtování rozpočt. příjmů z běžné činnosti územ.samospr.celků	(215)	146	X	0,00
- Vyúčtování rozpočt. příjmů z finančního majetku OSS	(206)	147	X	0,00
- Vyúčtování rozpočt. příjmů z finančního majetku ÚSC	(216)	148	X	0,00
- Zučtování příjmu územních samosprávných celků	(217)	149	X	0,00
- Přijaté návratné finanční výpomoci mezi rozpočty	(272)	150	0,00	0,00
Zdroje krytí prostředků rozpoč. hospodaření celkem součet pol. 142 až 150		151	0,00	0,00
5. Výsledek hospodaření				
a) z hospodářské činnosti územních samosprávných celků a činnosti příspěvkových organizací				
- Výsledek hospodaření běžného účetního období	(+/- 963)	152	X	4 634,76
- Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	(+/- 932)	153	0,00	0,00
- Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	(+/- 931)	154	3 547,22	0,00
b) Převod zúčtování příjmů a výdajů z minulých let	(+/- 933)	155	0,00	0,00
c) Saldo výdajů a nákladů	(+/- 964)	156	0,00	0,00
d) Saldo příjmů a výnosů	(+/- 965)	157	0,00	0,00
Součet položek 152 až 157		158	3 547,22	4 634,76
D. Cizí zdroje součet položek 160+166+189+196+201		159	2 350,60	2 382,68
1. Rezervy				
- Rezervy zákonné	(941)	160	0,00	0,00
2. Dlouhodobé závazky				
- Vydání dluhopisů	(953)	161	0,00	0,00
- Závazky z pronájmu	(954)	162	0,00	0,00
- Dlouhodobé přijaté zálohy	(955)	163	0,00	0,00
- Dlouhodobé směnky k úhradě	(958)	164	0,00	0,00
- Ostatní dlouhodobé závazky	(959)	165	0,00	0,00
Dlouhodobé závazky celkem součet položek 161 až 165		166	0,00	0,00

Název položky	Účet	Pol. číslo	Stav k 01.01.	Stav k 31.12.2005
			3	4
3. Krátkodobé závazky				
- Dodavatelé	(321)	167	0,00	0,00
- Směnky k úhradě	(322)	168	0,00	0,00
- Přijaté zálohy	(324)	169	0,00	0,00
- Ostatní závazky	(325)	170	0,00	0,00
- Závazky z pevných termínových operací a opcí	(373)	171	0,00	0,00
Součet položek 167 až 171		172	0,00	0,00
- Závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a podílu	(367)	173	0,00	0,00
- Závazky k účastníkům sdružení	(368)	174	0,00	0,00
Součet položek 173 a 174		175	0,00	0,00
- Zaměstnanci	(331)	176	190,50	258,86
- Ostatní závazky vůči zaměstnancům	(333)	177	0,00	0,00
Součet položek 176 a 177		178	190,50	258,86
- Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	(336)	179	759,29	721,17
- Daň z příjmu	(341)	180	0,00	0,00
- Ostatní přímé daně	(342)	181	297,98	259,43
- Daň z přidané hodnoty	(343)	182	0,57	7,12
- Ostatní daně a poplatky	(345)	183	0,00	0,00
Součet položek 180 až 183		184	298,55	266,55
- Vypořádání přeplatků dotací a ostatních závazků se st. rozpočtem	(347)	185	0,00	0,00
- Vypořádání přeplatku dotací a ostatních závazků s rozpočtem územních samosprávných celků	(349)	186	0,00	0,00
Součet položek 185 a 186		187	0,00	0,00
- Jiné závazky	(379)	188	913,87	1 049,75
Krátkodobé závazky celkem součet položek 172+175+178+179+184+187+188		189	2 162,21	2 296,33
4. Bankovní úvěry a půjčky				
- Dlouhodobé bankovní úvěry	(951)	190	0,00	0,00
- Krátkodobé bankovní úvěry	(281)	191	0,00	0,00
- Eskontované krátkodobé dluhopisy (směnky)	(282)	192	0,00	0,00
- Vydané krátkodobé dluhopisy	(283)	193	0,00	0,00
- Ostatní krátkodobé závazky (finanční výpomoci)	(289)	194	0,00	0,00
Součet položek 193 a 194		195	0,00	0,00
Bankovní úvěry a půjčky celkem součet položek 190+191+192+195		196	0,00	0,00
5. Přechodné účty pasivní				
- Výdaje příštích období	(383)	197	188,39	81,35
- Výnosy příštích období	(384)	198	0,00	0,00
- Kurzové rozdíly pasivní	(387)	199	0,00	0,00
- Dohadné účty pasivní	(389)	200	0,00	5,00
Přechodné účty pasivní celkem součet položek 197 až 200		201	188,39	86,35
PASIVA CELKEM součet položek 126+159		202	15 691,47	14 949,45

Odesláno dne:

19.1.2006

Razítko:

Doc. Ing. L. Průša, CSc.

Podpis odpovědné osoby:

Podpis osoby odpovědné za sestavení:

Z. Krejčíková

Telefon:

224 923 177

Okamžik sestavení:

19.01.2006, 10:12:24

VÝZKUMNÝ ÚSTAV PRÁCE
A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ
PALACKÉHO NÁMĚSTÍ 4
128 01 PRAHA 2

ORGANIZACE: 45773009

V Ý K A Z Z I S K U A Z T R Á T Y

Název nadřízeného orgánu

Příloha č. 2 k vyhlášce č. 505/2002 Sb. (v tis. Kč na dvě desetinná místa)
s účinností pro organizační složky
státu, státní fondy, územní
samosprávné celky a příspěvkové
organizace

Sestavený k 31.12.2005

Název, sídlo a právní forma
účetní jednotky:

Výzkumný ústav práce

a sociálních věcí

Palackého nám. 4

128 01 Praha 2

PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

IČO

45773009

Účet	Název položky	Položka číslo	Činnost	
			hlavní	hospodářská
			1	2
501	Spotřeba materiálu	01	1 209,01	0,00
502	Spotřeba energie	02	0,00	0,00
503	Spotřeba ostatních neskladovatelných dodávek	03	0,00	0,00
504	Prodané zboží	04	0,00	0,00
511	Opravy a udržování	05	75,21	0,00
512	Cestovné	06	881,74	0,00
513	Naklady na reprezentaci	07	19,63	0,00
518	Ostatní služby	08	12 427,91	0,00
521	Mzdové náklady	09	20 080,01	0,00
524	Zákonné sociální pojištění	10	6 749,02	0,00
525	Ostatní sociální pojištění	11	0,00	0,00
527	Zákonné sociální náklady	12	383,61	0,00
528	Ostatní sociální náklady	13	444,44	0,00
531	Daň silniční	14	0,00	0,00
532	Daň z nemovitosti	15	0,00	0,00
538	Ostatní daně a poplatky	16	0,00	0,00
541	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	17	0,00	0,00
542	Ostatní pokuty a penále	18	0,00	0,00
543	Odpis pohledávky	19	0,00	0,00
544	Úroky	20	0,00	0,00
545	Kursově ztráty	21	-30,54	0,00
546	Dary	22	0,00	0,00
548	Manka a škody	23	0,00	0,00
549	Jiné ostatní náklady	24	174,40	0,00
551	Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	25	1 056,87	0,00
552	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	26	0,00	0,00
553	Prodané cenné papíry a podíly	27	0,00	0,00
554	Prodaný materiál	28	0,00	0,00
556	Tvorba zákonných rezerv	29	0,00	0,00
559	Tvorba zákonných opravných položek	30	0,00	0,00
	Náklady celkem	31	43 471,31	0,00

Účet	Název položky	Položka číslo	Činnost	
			hlavní	hospodářská
			1	2
601	Tržby za vlastní výrobky	32	0,00	0,00
602	Tržby z prodeje služeb	33	6,67	0,00
604	Tržby za prodané zboží	34	0,00	0,00
611	Změna stavu zásob nedokončené výroby	35	0,00	0,00
612	Změna stavu zásob polotovaru	36	0,00	0,00
613	Změna stavu zásob výrobku	37	0,00	0,00
614	Změna stavu zvířat	38	0,00	0,00
621	Aktivace materiálu a zboží	39	0,00	0,00
622	Aktivace vnitroorganizačních služeb	40	0,00	0,00
623	Aktivace dlouhodobého nehmotného majetku	41	0,00	0,00
624	Aktivace dlouhodobého hmotného majetku	42	0,00	0,00
641	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	43	0,00	0,00
642	Ostatní pokuty a penále	44	0,00	0,00
643	Platby za odepsané pohledávky	45	0,00	0,00
644	Úroky	46	9,18	0,00
645	Kursově zisky	47	8,42	0,00
648	Zúčtování fondů	48	6 438,70	0,00
649	Jiné ostatní výnosy	49	0,00	0,00
651	Tržby z prodeje dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	50	2,78	0,00
652	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	51	0,00	0,00
653	Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	52	0,00	0,00
654	Tržby z prodeje materiálu	53	0,00	0,00
655	Výnosy z krátkodobého finančního majetku	54	0,00	0,00
656	Zúčtování zákonných rezerv	55	0,00	0,00
659	Zúčtování zákonných opravných položek	56	0,00	0,00
691	Príspevky a dotace na provoz	57	41 640,33	0,00
	Výnosy celkem	58	48 106,08	0,00
	Výsledek hospodaření před zdaněním	59	4 634,77	0,00
591	Daň z příjmu	60	0,00	0,00
595	Dodatečné odvody daně z příjmů	61	0,00	0,00
	Výsledek hospodaření po zdanění	62	4 634,77	0,00

Odesláno dne:

Razítko:

Podpis odpovědné osoby:

Podpis osoby odpovědné za sestavení:

Okamžik sestavení:

19.01.2006, 10:12:39

19.1.2006

Doc. Ing. L. Průša, CSc.

Z. Krejčíková

VÝZKUMNÝ ÚSTAV PRÁCE
A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ
PALACKÉHO NÁMĚSTÍ 4
128 01 PRAHA 2

Telefon:

224 923 177

ORGANIZACE: 45773009

PŘÍLOHA

Název nadřízeného orgánu

Příloha č. 3 k vyhlášce č. 505/2002 Sb. (v tis. Kč na dvě desetinná místa)
s účinností pro organizační složky
státu, státní fondy, územní
samosprávné celky a příspěvkové
organizace
Část 2 (§ 24 odst. 3 vyhlášky č. 505/2002 Sb.)

Sestavený k 31.12.2005

IČO
45773009

Název, sídlo a právní forma
účetní jednotky:

Výzkumný ústav práce
a sociálních věcí
Palackého nám. 4
128 01 Praha 2
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

Název položky	Pol. číslo	Stav k 01.01.	Stav k 31.12.2005
		1	2
Dotace celkem na dlouhod. majetek ze státního rozpočtu (z AÚ k účtu 346)	1	0,00	0,00
z toho: systémové dotace na dlouhodobý majetek	2	0,00	0,00
z toho na: výzkum a vývoj	3	0,00	0,00
vzdělávání pracovníků	4	0,00	0,00
informatiku	5	0,00	0,00
individuální dotace na jmenovité akce	6	0,00	0,00
Přijaté prostředky ze zahraničí na dlouhodobý majetek (z AÚ k účtu 916)	7	0,00	0,00
Přijaté dotace celkem na dlouhodobý majetek z rozp. ÚSC (z AÚ k účtu 348)	8	0,00	0,00
Přijaté příspěvky a dotace na provoz ze st. rozpočtu (z AÚ k účtu 691)	9	0,00	41 640,33
z toho: přijaté příspěvky na provoz od zřizovatele (z AÚ k účtu 691)	10	0,00	37 510,00
z toho na: výzkum a vývoj	11	0,00	37 510,00
vzdělávání pracovníků	12	0,00	0,00
informatiku	13	0,00	0,00
přijaté dotace na neinvestiční náklady související s fin.prog. evid. v ISPROFIN od zřizovatele (z AÚ k účtu 691)	14	0,00	0,00
přijaté prostředky na výzkum a vývoj od poskytovatelů jiných než od zřizovatele (z AÚ k účtu 691)	15	0,00	4 130,33
Přijaté prostředky na výzkum a vývoj z rozpočtu ÚSC (z AÚ k účtu 691)	16	0,00	0,00
Přij.prostř.na výzkum a vývoj od příjemců účel.podpory (z AÚ k účtu 691)	17	0,00	4 130,33
Přijaté prostředky na provoz ze zahraničí (z AÚ k účtu 691)	18	0,00	0,00
Přijaté přisp. a dotace celkem na provoz z rozpočtu ÚSC (z AÚ k účtu 691)	19	0,00	0,00
Přijaté příspěvky a dotace na provoz z rozpočtu st.fondů (z AÚ k účtu 691)	50	0,00	0,00
Přijaté dotace celkem na dlouhodobý majetek z rozpočtu st.fondů	51	0,00	0,00
Poskyt. návratné fin. výpomoci mezi rozpočty-krajskému úřadu (účet 271)	20	0,00	0,00
Poskyt. návratné fin. výpomoci mezi rozpočty-obci (účet 271)	21	0,00	0,00
Přijaté návratné fin. výpomoci mezi rozpočty-ze st. rozpočtu (účet 272)	22	0,00	0,00
Přijaté návratné fin. výpomoci mezi rozpočty-od kraj.úřadu (účet 272)	23	0,00	0,00
Přijaté návratné fin. výpomoci mezi rozpočty-od obce (účet 272)	24	0,00	0,00
Přijaté návratné fin. výpomoci mezi rozpočty-od st. fondů (účet 272)	25	0,00	0,00
Přijaté návratné fin. výpomoci mezi rozpočty-od ost.veř.rozp. (účet 272)	26	0,00	0,00
Poskyt.přechodné výpomoci přisp.org.-organizační složkou státu (účet 273)	27	0,00	0,00
Poskytnuté přechodné výpomoci přisp.org.-krajským úřadem (účet 273)	28	0,00	0,00
Poskytnuté přechodné výpomoci přisp.org.-obci (účet 273)	29	0,00	0,00
Krátkodobé bankovní úvěry tuzemské (účet 281)	30	0,00	0,00
Krátkodobé bankovní úvěry zahraniční (účet 281)	31	0,00	0,00
Vydané krátkodobé dluhopisy v tuzemsku (účet 283)	32	0,00	0,00
Vydané krátkodobé dluhopisy v zahraničí (účet 283)	33	0,00	0,00
Ostatní krátkodobé závazky (finanční výpomoci) tuzemské (účet 289)	34	0,00	0,00
Ostatní krátkodobé závazky (finanční výpomoci) zahraniční (účet 289)	35	0,00	0,00
Směnky k úhradě tuzemské (účet 322)	36	0,00	0,00
Směnky k úhradě zahraniční (účet 322)	37	0,00	0,00
Dlouhodobé bankovní úvěry tuzemské (účet 951)	38	0,00	0,00
Dlouhodobé bankovní úvěry zahraniční (účet 951)	39	0,00	0,00
Vydané dluhopisy tuzemské (účet 953)	40	0,00	0,00
Vydané dluhopisy zahraniční (účet 953)	41	0,00	0,00
Dlouhodobé směnky k úhradě tuzemské (účet 958)	42	0,00	0,00
Dlouhodobé směnky k úhradě zahraniční (účet 958)	43	0,00	0,00
Ostatní dlouhodobé závazky tuzemské (účet 959)	44	0,00	0,00
Ostatní dlouhodobé závazky zahraniční (účet 959)	45	0,00	0,00
Nakoupené dluhopisy a směnky k inkasu celkem (z AÚ účtu 063,253 a 312)	46	0,00	0,00
z toho: krátkodobé dluhopisy a směnky ÚSC (z účtu 253 a 312)	47	0,00	0,00
kommunální dluhopisy ÚSC (z účtu 063)	48	0,00	0,00
ost. dluhopisy a směnky veřejných rozp. (z účtu 063,253,312)	49	0,00	0,00
Splatné závazky pojistného na soc.zab. a příspěvku na st.politiku zaměst.	52	527,71	506,34
Splatné závazky veřejného zdravotního pojištění	53	231,57	214,32
Evidované daňové nedoplatky u místně příslušných finančních orgánů	54	298,55	266,54

Odesláno dne:	Razítko:	Podpis odpovědné osoby:	Podpis osoby odpovědné za sestavení:	Okamžik sestavení:
19.1.2006		Doc. Ing. L. Průša, CSc.	Z. Krejčíková	19.01.2006, 10:12:46
VÝZKUMNÝ ÚSTAV PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ PALACKÉHO NÁMĚSTÍ 4 128 01 PRAHA 2			Telefon: 224 923 177	

Další údaje ve smyslu ustanovení vyhlášky č. 323/2005 Sb., kterou se stanoví obsah roční zprávy

Údaje o majetku (v tis. Kč)

	stav k 1.1.05	přírůstky	úbytky	stav k 31.12.05
013 software	268	0	83	185
018 drobný dlouhodobý nehmotný majetek	2 918	498	187	3 229
022 dlouhodobý hmotný majetek	7 605	426	1 168	6 863
028 drobný dlouhodobý hmotný majetek	4 717	497	235	4 979
032 umělecké předměty	36	0	0	36

Odpisovaný majetek je odpisován účetně, drobný majetek je odepsán v pořizovací ceně při pořízení, hmotný a nehmotný majetek s pořizovací cenou nad 40 tis. Kč (případně 60 tis. Kč) je odepisován převážně 20 % roční sazbou. Zůstatková účetní hodnota majetku k 31.12. 2005 činila 2 002 tis.Kč.

Pohledávky a závazky

Stav na účtech k 31.12.2005 :

pohledávky krátkodobé	636 tis.Kč
z toho po lhůtě splatnosti	0 Kč

závazky krátkodobé	2 296 tis.Kč
(vypořádání zákonných odvodů a doplatků platu, oboje za 12/2005)	

Zdůvodnění rozpočtových opatření na změnu závazných ukazatelů (v tis. Kč)

Vývoj závazných ukazatelů institucionálních a účelových finančních prostředků v průběhu roku v závislosti na změnách poskytnuté dotace.

	neinvestiční příspěvek	z toho: mzdové prostř.	z toho: platy	OON
dopis čj.:2005/1907-621 ze dne 13. ledna 2005 - schválený rozpočet	33 967	15 846	15 146	700
dopis čj.: 2005/24827-621 ze dne 2. května 2005 - zvýšení příspěvku o účelové prostředky (3 225 tis. Kč)	37 222	16 973	15 873	1 100
dopis čj.: 2005/40609-621 ze dne 22. července 2005 – zvýšení limitu prostředků na platy po úpravě tarifů nařízením vlády č. 213/2005 Sb. převodem z věcných výdajů platy (702tis.Kč)	37 222	17 675	16 575	1 100
dopis čj.: 2005/41073-621 ze dne 26. července 2005 - zvýšení příspěvku o účelové prostředky (288 tis. Kč)	37 510	17 945	16 845	1100

Údaje o podílu státního rozpočtu na financování činnosti (v tis. Kč)

státní rozpočet	33 097	76%
v tom:		
dotace institucionální od zřizovatele	29 636	
dotace účelová od zřizovatele	3 461	
ostatní zdroje	10 374	24%
v tom:		
dotace účelová od příjemců účel. dotace - Moderní spol.	3 145	
EQUAL	611	
PHARE	179	
fond reprodukce majetku, fond odměn	726	
rezervní fond - z úspor rozpočtových prostředků	4 104	
rezervní fond - prostředky ze zahraničí	1 609	
celkem	43 471	100%

Rozbor čerpání mzdových prostředků (v Kč)

a) rozpočtové zdroje

od zřizovatele	platy odměny	OON	celkem
institucionální neinvestiční příspěvek	15 753 839	341 535	16 095 374
projekt "Rodina, partnerství a demografické stárnutí: generace a gender" financováno z vlastních prostředků	94 161	124 600	218 761
účelové prostředky od MPSV	936 280	386 800	1 323 080
celkem	16 784 280	852 935	17 637 215

b) mimorozpočtové zdroje

od příjemců účelové dotace

program EQUAL, PHARE	186 089	0	186 089
program Moderní společnost	1 288 323	0	1 288 323
celkem	1 474 412	0	1 474 412

vlastní zdroje

rezervní fond-zahraniční projekty	834 264	17 000	851 264
fond odměn - projekt "Rodina, partnerství a demografické stárnutí: generace a gender" financováno z vlastních prostředků	117 114	0	117 114
fond odměn - čerpání na platy a odměny	0	0	0
celkem	951 378	17 000	968 378

čerpání ze všech zdrojů	19 210 070	869 935	20 080 005
--------------------------------	-------------------	----------------	-------------------

Náklady na výzkum a vývoj, realizované projekty (v Kč)

	výnosy	náklady	rozdíl
- institucionální prostředky na výzkum a vývoj - příspěvek na činnost na realizaci Výzkumného plánu VÚPSV na rok 2005, který je rozpracováním Výzkumného záměru na období 2004 – 2010	33 967 000	29 636 625	4 330 375
- účelové prostředky na VaV od zřizovatele	3 543 000	3 461 385	81 615
v tom:			
<u>finanční prostředky programu Moderní společnost</u>			
projekt č. 1J 019/04-DP2 smlouva č.080/04-S „Riziko možného odlivu kvalifikovaných odborníků z ČR do zahraničí“	745 000	738 387	6 613
projekt č. 1J 018/04-DP1 smlouva č.089/04-S „Měření kvality pracovního života“	925 000	925 000	0
projekt č. 1J 047/05-DP1 smlouva č.182/047/05-1 „Sociálně ekonomické postavení osob samostatně výdělečně činných ve společnosti“	460 000	460 000	0
projekt č. J 046/05-DP1 smlouva č. 181/046/05-1 „Gender v managementu.“	600 000	525 298	74 702
<u>finanční prostředky na výzkum pro potřeby státu</u>			
projekt č.HS118/04 smlouva č.GK MPSV-01/109/04 „Vypracování metody pro zjišťování míry pracovního potenciálu osob se zdravotním postižením vzniklým v důsledku pracovního úrazu nebo nemoci z povolání“	525 000	525 000	0
projekt č.HR141/05 smlouva č. GK MPSV-01-132/05 „Charakter nositelů pojištění“	288 000	287 700	300
- prostředky od příjemců účelové podpory VaV pro Výzkumný ústav jako pro spolupříjemce	4 130 332	3 934 616	195 716

v tom:

finanční prostředky programu Moderní společnost

projekt č. 1J 023/04-DP2 smlouva č.083/04-S „Rodina, partnerství a demografické stárnutí: Generace a gender“	280 000	280 000	0
projekt č. 1J 004/04-DP1 smlouva č.087/04-S „Politicko-právní institucionální rámec České republiky a jeho proměny v kontextu vstupu do Evropské unie“	470 000	470 000	0
projekt č. 1J 020/04-DP2 smlouva č.081/04-S „Společnost vědění – nároky na kvalifikaci lidských zdrojů a na další vzdělávání“	725 000	582 718	142 282
projekt č. 1J 051/05-DP2 smlouva č. 184/051/05-2 „Rodina, zaměstnání a vzdělání“	646 000	631 000	15 000
projekt č. 1J 049/05-DP2 Smlouva č. 183/049/05-2 „Podpora zaměstnávání starších osob“	1 220 000	1 180 202	39 798

finanční prostředky programu Equal

projekt č. CZ.04.4.09/5.1.00.1/0106 (proj. 19/2005) „Proč mají zůstat stranou?“	10 000	10 149	-149
projekt č. 0082 (proj. 23/2005) „Rozvoj sociálních služeb v regionech s převahou venkovského obyvatelstva a příprava specializačních kurzů pro pracovníky sociálních služeb, jejich ověření a zavedení do praxe v Pardubickém kraji“	0	138	-138
projekt č. CZ.04.4.09/4.3.00.4/0095 (proj. 24/2005) „Role rovných příležitostí v prosperitě společností“	600 179	601 138	-958

Finanční prostředky projektu PHARE

Smlouva č. 1.1/062 (proj. 27/2005) „Příležitostná registrovaná práce“	179 153	179 272	-119
--	---------	---------	------

Přehled o čerpání finančních prostředků na programy nebo projekty spolufinancované z rozpočtu Evropské unie, spolupráce se zahraničím

financováno z rozpočtu EU

Smluvní partner: European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, Irsko (proj.č.3/2004)

Projekt: „Czech Correspondent for EIRO (European Industrial Relations Observatory“. Pravidelné zpracovávání analýz z oblasti průmyslových vztahů a pracovněprávní problematiky.

Smluvní partner: European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, Irsko (proj.č.12/2004)

Projekt: „Data Collection, Analysis and News Reviewsfor the European Working Conditions Observatory (EWCO)“.

Pravidelné zpracovávání analýz z oblasti problematiky pracovních podmínek.

Smluvní partner: European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, Irsko (proj.č.20/2005)

Projekt: „Preparation of Czech national report on Social Dialogue Capacity Building in the EU 10

Projekt byl zaměřen na zmapování institucionální kapacity - zhodnocení personálních, finančních a materiálních zdrojů centrálních organizací sociálních partnerů – zaměstnavatelských a odborových centrál v ČR.

Smluvní partner: European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, Irsko (proj.č.21/2005)

Projekt: „Czech correspondent for EIRO (European Industrial Relations Observatory“.

Pravidelné zpracování analýz z oblasti průmyslových vztahů a pracovněprávní problematiky.

Smluvní partner: European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, Irsko (proj.č.26/2005)

Projekt: „Data Collection, Analysis and News Reviews for the European Working Conditions Observatory (EWCO)“.

Pravidelné zpracovávání analýz z oblasti problematiky pracovních podmínek.

Smluvní partner: The Catholic University of Louvain , Belgie (proj.č.22/2004)

Projekt: „Studies on the representativeness of the social partners at sectoral level in the European Union, and monographs on the situation of the social partners in the candidate countries“

Zpracovávání analýz o kolektivním vyjednávání v jednotlivých sektorech národního hospodářství.

Smluvní partner: Berliner Institut für Vergleichende Sozialforschung, Německo (proj.č.25/2005)

Projekt: „Street children“

Projekt se zabývá analýzou nástrojů ochrany pro děti ulice z třetích zemí ve čtyřech metropolích EU, Berlíně, Amsterdamu, Madridu a Praze.

Smluvní partner: The Catholic University of Louvain, Belgie (proj.č.11/2004)

Projekt: „Studies on the representativeness of the social partners at sectoral level in the European Union, and monographs on the situation of the social partners in the candidate countries“

Zpracovávání analýz o kolektivním vyjednávání v jednotlivých sektorech národního hospodářství.

Smluvní partner: Groupe One, Belgie (proj.č.18/2005)

Projekt: „The supply of data and information for the European Restructuring Monitor (ERM). Spolupráce s Evropskou nadací pro zlepšování životních a pracovních podmínek se sídlem v Dublinu, zprostředkovávaná organizací Groupe One, spočívá v monitorování změn na trhu práce v důsledku globální restrukturalizace průmyslu a zasílání pravidelných příspěvků za Českou republiku do databáze ERM (European Restructuring Monitor), která je součástí projektu EMCC (European Monitoring Centre on Change).

Členství v mezinárodních organizacích

Ústav je od roku 1998 členem **Evropského institutu sociálního zabezpečení** (European Institute of Social Security – EISS). EISS je mezinárodní vědecká organizace, která má za cíl sdružovat odborníky z oblasti sociálního zabezpečení a vytvářet tak názorovou platformu v této oblasti. Členství v EISS umožňuje VÚPSV získávat nové kontakty s odborníky na evropské úrovni a zúčastňovat se projektů organizovaných samotným institutem nebo jeho členy. Členský příspěvek organizací EISS činí 65 EUR ročně.

Mezinárodní unie pro vědecké zkoumání populace - The International Union for the Scientific Study of Population (IUSSP). Unie je profesní organizací sdružující profesionály se zájmem o studium populace. Byla založena v roce 1928 a jejím cílem je pěstovat mezinárodní kontakty mezi osobami, institucemi a vládami za účelem řešení otázek týkajících demografických

změn. Unie organizuje konference, vyvíjí vydavatelské a publikační aktivity se zaměřením na tato témata.

Členský příspěvek je 45 EUR na rok.

Údaje o výdajích na zahraniční služební cesty, účast na mezinárodních konferencích

Přínosem zahraničních služebních cest je navazování odborných kontaktů nebo prezentace výsledků výzkumné činnosti ústavu v oblasti sociálních věd. Pracovníci ústavu jsou členy mezinárodních pracovních týmů a sítí odborníků. Z tohoto titulu jsou zváni k účasti na pracovních setkáních a mezinárodních konferencích konaných v zahraničí. V konečném důsledku znamenají tyto zahraniční aktivity i ekonomický přínos navázáním smluv o spolupráci.

V roce 2005 dosáhly náklady na zahraniční služební cesty z příspěvku na činnost 521 tis. Kč, z mimorozpočtových zdrojů 310 tis. Kč, celkem 831 tis. Kč.

Převody do rezervního fondu

V roce 2003 začal ústav z finančních prostředků zlepšeného hospodářského výsledku na rezervním fondu vytvářet finanční rezervu na realizaci výzkumného projektu VaV č.1J 023/04-DP2 „Generations and Gender: Research into their behaviour and Quality of Life“, realizovaného z podnětu Ekonomické komise Spojených národů. Ze zlepšeného hospodářského výsledku roku 2002 bylo převedeno do rezervního fondu 2 mil. korun, z roku 2003 3 mil. korun, z roku 2004 2 mil. korun. Na celkových nákladech 1.fáze projektu ve výši 10 mil.korun se ústav v roce 2005 podílel částkou 4.104 tis. Kč.

Z podnětu Ekonomické komise Spojených národů bude projekt pokračovat i v dalších letech. Na rok 2008 je plánováno opakování rozsáhlého terénního šetření z roku 2005. Finanční prostředky na toto šetření by měly pocházet z části z prostředků vědy a výzkumu financovaných ze státních nebo veřejných zahraničních zdrojů a druhou část by opět spolufinancoval ústav z výše uvedené uspořené částky na rezervním fondu.

Hospodářský výsledek

Zlepšený hospodářský výsledek za rok 2005 je tvořen úsporou zejména v položkách rozpočtu náklady na materiál a služby (kooperace). Výzkumný ústav práce a sociálních věcí zajistil z poskytnutého příspěvku na činnost, který byl v plné výši tvořen institucionální dotací na vědu a výzkum, realizaci všech plánovaných úkolů roku 2005. Zlepšený hospodářský výsledek byl vytvořen úspornými opatřeními se zřetelem na hospodárnost, účelnost a efektivnost vynakládaných prostředků především v položce rozpočtu na externí spolupráce. Finanční prostředky hospodářského výsledku roku 2005 ve výši 3 056 tis. Kč, budou v příštích letech využity zejména na spolufinancování zahraničních nebo tuzemských výzkumných projektů. Zbytek ve výši 600 tis. Kč bude převeden do fondu odměn.

vykázaný hospodářský výsledek k 31.12.2005 (údaje v Kč)	4 634 763
Odvody:	
nespotřebované účelové prostředky odeslané na účet MPSV dne 4.1.2006	- 81 615
nespotřebované účelové prostředky programu	
Moderní společnost odeslané na účty příjemců dne 4.1.2006	- 197 080
finanční prostředky nerealizovaných výdajů na materiál a kooperaci odvedené zpět na účet zřizovatele dne 9. 2. 2006	- 700 000
zlepšený hospodářský výsledek po provedených odvodech	3 656 068

Výrok auditora k účetní uzávěrce

**ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA URČENÁ
pro organizaci
Výzkumný ústav práce a sociálních věcí,
se sídlem Palackého náměstí 4, Praha 2, PSČ 120 00**

Auditorská zpráva určená zřizovateli a vedení příspěvkové organizace

Ověřil jsem rozvahu, výkaz zisku a ztráty, včetně související přílohy příspěvkové organizace Výzkumný ústav práce a sociálních věcí sestavené k 31.12.2005.

Za vedení účetnictví a sestavení této účetní závěrky je odpovědné vedení organizace Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí. Úkolem auditora je vydat na základě provedeného auditu výrok k této účetní závěrce.

Ověření jsem provedl v souladu se zákonem o auditorech, Mezinárodními auditorskými standardy a souvisejícími aplikačními doložkami Komory auditorů České republiky. Tyto standardy vyžadují aby auditor naplánoval a provedl audit tak, aby získal přiměřenou jistotu, že účetní závěrka neobsahuje významná zkreslení. Audit zahrnuje výběrovým způsobem provedené ověření důkazních informací prokazujících částky a skutečnosti uvedené v účetní závěrce. Audit též zahrnuje posouzení použitých účetních zásad a významných odhadů provedených vedením a dále posouzení přiměřenosti celkové prezentace účetní závěrky. Jsem přesvědčen, že provedený audit poskytuje přiměřený podklad pro vyjádření výroku auditora. Účetní závěrka byla sestavena na základě zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění pozdějších předpisů, vyhl. č. 505/2002 Sb. ve znění pozdějších předpisů a Českých účetních standardů č. 501 až 522. Zpráva je vyhotovena v souladu s aplikační doložkou ISA 700.

Podle mého názoru účetní závěrka podává ve všech významných ohledech věrný a poctivý obraz aktiv, závazků, vlastních zdrojů krytí stálých a oběžných aktiv, cizích zdrojů a finanční situace Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí k 31.12.2005 a výsledků jejího hospodaření za rok 2005 v souladu se zákonem o účetnictví a příslušnými předpisy platnými v České republice. Výrok auditora k účetní závěrce za období od 1.1.2005 do 31.12.2005 je

„bez výhrad“.

V Litoměřicích, dne 8. února 2006

Ing. Josef Běloubek
auditor
číslo osvědčení 1022